

ก
THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ปริญญานิพนธ์

ของ

ธงชัย ลักคนสุวรรณ

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม ๒๕๑๗

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปัญหานี้จนบัดนี้แล้ว เห็น
สมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิตของวิทยาลัย
วิชาการศึกษาได้

..... ประธาน.

..... กรรมการ.

มีนาคม ๒๕๑๗

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำจากคุณช่วย

ศาสตราจารย์ ดร. พจน์ สะเพียรชัย และ อาจารย์สำเร็จ บุญเรืองรัตน์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอขอบคุณ อาจารย์ เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์ ที่ได้ช่วยเหลือมา

ตั้งแต่ต้นจนจบ ขอขอบคุณอาจารย์ ภัสราภรณ์ ภักดีพันธ์ อาจารย์เกษม

ชำนาญดี อาจารย์ศรีศิลป์ เทศธรรม ที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนทดลองสอบ ขอขอบคุณอาจารย์บุบผชาติ เรืองสุวรรณ อาจารย์สิทธิชัย

หาญสมบัติ อาจารย์ว.ค. พิบูลสงคราม อาจารย์ว.ค. อุดรจิตต์ อาจารย์ ว.ค.

ลำปาง อาจารย์ ว.ค. เชียงใหม่ และนักศึกษาของวิทยาลัยครูทั้ง ๔ แห่งนี้

ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณอาจารย์บุญรักษ์ กันใจวิรัตน์ ที่ช่วยจัดการเรื่องกระดาษ

โรเนียว ขอขอบคุณอาจารย์กำธร เชื้อเจ็ดคน อาจารย์ปราณี ไชยา

อาจารย์อารี ทองสุกผล ที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ขอขอบคุณอาจารย์รัช ทิพย์พิทักษ์ และคณะที่ช่วยเหลือในการโรเนียว

และขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้อำนาจใจให้คำแนะนำ ชักถาม

และหักทวง ทั้งในคำแนะหาและวิธีการ

ธงชัย ลักคนสุวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑. ขอความเบื้องต้น	๑
ภูมิหลัง	๑
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๑๓
ความสำคัญของการวิจัย	๑๔
ขอบเขตของการวิจัย	๑๖
ข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิจัยครั้งนี้	๑๖
ค่านิยมปฏิบัติการและศัพท์เฉพาะ	๑๘
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	๒๒
สมมุติฐานของการวิจัย	๒๔
๒. การดำเนินงานการวิจัย	๓๒
ตอนที่ ๑. การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย	๓๒
ขั้นที่ ๑. การรวบรวมลักษณะนิยาม	๓๓
ขั้นที่ ๒. การวิเคราะห์เนื้อหา	๓๓
ขั้นที่ ๓. การสร้างนิยามปฏิบัติการ	๓๔
ขั้นที่ ๔. การสร้างมาตราวัด	๓๔
ขั้นที่ ๕. การศึกษาคุณสมบัติภายในของมาตราวัด	๓๘
ตอนที่ ๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๓
ก). กลุ่มตัวอย่าง	๔๓
ข). แนวทางการใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย	๔๓
ค). วิธีการรวบรวมข้อมูล	๔๔
ง). ลักษณะของข้อมูลที่ได้รับ	๔๔
ตอนที่ ๓. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	๔๔
ก). ลำดับขั้นของการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๔
ข). สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๕

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔๔

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔๔

๑. การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนอง

ที่เป็นนิสัยและคุณลักษณะนิสัย

๔๔

๑.๑ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการ

ตอบสนองที่เป็นนิสัยของลักษณะความรับผิดชอบ

๔๔

๑.๒ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการ

ตอบสนองที่เป็นนิสัยของลักษณะความใจกว้าง

๔๔

๑.๓ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการ

ตอบสนองที่เป็นนิสัยของลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่น

๔๕

๑.๔ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการ

ตอบสนองที่เป็นนิสัยของลักษณะการมีสามัคคีธรรม

๔๕

๑.๕ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการ

ตอบสนองที่เป็นนิสัยของลักษณะความมีเอกศักดิ์แห่งตน

๔๕

๑.๖ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการ

ตอบสนองที่เป็นนิสัยของลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์

๔๕

๑.๗ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการ

ตอบสนองที่เป็นนิสัยของลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย

๔๕

๑.๘	การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มลักษณะ นิสัยที่เป็นประชาธิปไตย	๘๓
๒.	การศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบของกลุ่ม การตอบสนองที่เป็นนิสัยและกลุ่มลักษณะนิสัย	๘๘
๒.๑	การศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบ ของกลุ่มการตอบสนองที่เป็นนิสัย	๘๘
๒.๒	การศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบ ของกลุ่มลักษณะนิสัย	๙๐
๔.	สรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ	๙๒
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	๙๒
	กลุ่มตัวอย่าง	๙๒
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๙๒
	วิธีการวิจัย	๙๓
	ผลของการวิจัย	๙๓
	สรุป	๙๘
	อภิปรายผล	๙๙
	ข้อเสนอแนะ	๑๐๑

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

๑.	คำอธิบายจำแนก (คาบ) ของข้อความแต่ละข้อ	๔๑
๒.	รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและสถานศึกษา	๔๓
๓.	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว (กลุ่มที่ ๑)	๕๐
๔.	คำแนะนำองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน	๕๑
๕.	คำแนะนำองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑.	๕๓
๖.	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว (กลุ่มที่ ๒)	๕๕
๗.	คำแนะนำองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน	๕๖
๘.	คำแนะนำองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑.	๕๘
๙.	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว (กลุ่มที่ ๓)	๖๐
๑๐.	คำแนะนำองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน	๖๑

๑๑. คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัว ภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑. ๖๓
๑๒. สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัว (กลุ่มที่ ๔) ๖๕
๑๓. คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุน
แกน ๖๖
๑๔. คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑. ๖๘
๑๕. สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัว (กลุ่มที่ ๕) ๗๐
๑๖. คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อน
หมุนแกน ๗๑
๑๗. คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑. ๗๓
๑๘. สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัว (กลุ่มที่ ๖) ๗๕
๑๙. คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุน
แกน ๗๖
๒๐. คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑. ๗๘
๒๑. สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัว (กลุ่มที่ ๗) ๘๐

๒๒. คำนำนํ้าหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน ๘๑
๒๓. คำนำนํ้าหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑. ๘๒
๒๔. สหสัมพันธ์ภายในระหว่างลักษณะนิสัยแต่ละตัว ๘๔
๒๕. คำนำนํ้าหนักองค์ประกอบของลักษณะนิสัยแต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน ๘๕
๒๖. คำนำนํ้าหนักองค์ประกอบของลักษณะนิสัยแต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑. ๘๗

บัญชีภาพประกอบ

ภาพที่

หน้า

๑.	แบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตย	๕
๒.	ตัวอย่างแสดงการจัดระบบระดับชั้นของบุคลิกภาพ	๒๓
๓.	โครงสร้างของบุคลิกภาพซึ่งแสดงระดับชั้นของ
ลักษณะนิสัยในระบับของการสรุปที่แตกต่างกัน	๒๗
๔.	แผนผังในการสร้างมาตรฐานวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย	๓๒

ภูมิหลัง

นัยเตอร์โนและคณะ (Adorno et al, 1950) ได้ตีพิมพ์หนังสือ

The Authoritarian Personality ขึ้น บุคลิกภาพอัตตาธิปไตยก็กลายเป็นตัวแปรทางบุคลิกภาพ ที่มีผู้รู้จักกันมาก และมีการวิจัยอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม บุคลิกภาพอัตตาธิปไตย ที่วัดโดย California F-Scale นี้เป็นเพียงบุคลิกภาพด้านเดียว คือด้านทัศนคติ ซึ่งทัศนคติกังกล่าว อดอร์โนและคณะเพียงแต่เชื่อมั่นว่าจะนำไปสู่ระดับบุคลิกภาพ (Brown, 1965:487) และบุคลิกภาพอัตตาธิปไตย ที่ศึกษาในด้านทัศนคตินี้ ไอแซนค์ (Eysenck, 1970:xi) วิเคราะห์ว่าเป็นการศึกษาทางด้านขบวนการปฏิบัติงาน (dynamic) ของบุคลิกภาพ ซึ่งเขาเองเคยวิจารณ์ไว้ก่อนว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับขบวนการปฏิบัติงานของบุคลิกภาพนั้น ยังไม่มีทฤษฎีที่วางอยู่บนรากฐานของการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่มั่นคง (Eysenck, 1970: 379)

คนหลายคน (Triandis, 1971: 121; Karlin, 1967:464-473; Eberstein, 1962:141-149) ยอมรับกันว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยเป็นลักษณะที่ตรงข้ามกับบุคลิกภาพอัตตาธิปไตย แต่การยอมรับเช่นนี้มีได้หมายความว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยจะต้องเป็นทัศนคติที่มีลักษณะตรงข้ามกับบุคลิกภาพอัตตาธิปไตย ที่วัดโดย F - Scale เสมอไป ทั้งนี้เพราะลักษณะธรรมชาติของบุคลิกภาพนั้น ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ หลายด้าน (Guilford, 1959:6-8) การจำกัดการศึกษาเฉพาะด้านทัศนคติจึงเป็นการจำกัดขอบเขตของลักษณะธรรมชาติของบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้อยู่ในวงแคบกว่าที่ควรจะเป็นจากความเชื่อ และข้อวิจารณ์ข้างต้นจะเห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น ไม่จำเป็นจะต้องดำเนินตามแนวทางของอดอร์โนและคณะ แต่ควรจะเป็นการศึกษาที่อิสระ วางอยู่บนแนวทางการวิจัยที่เหมาะสม โดยศึกษาในหลาย ๆ ด้าน ตามลักษณะที่แท้จริงของบุคลิกภาพ และอาจศึกษาในแง่โครงสร้างขบวนการปฏิบัติงาน หรือพัฒนาการของบุคลิกภาพก็ได้

โดยทั่วไป การศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่สมบูรณ์นั้น จะต้องศึกษาทั้งใน
ด้านโครงสร้าง ขบวนการปฏิบัติงาน และพัฒนาการ แต่การศึกษาเช่นนี้มีขอบเขตกว้าง
ขวางมาก เนื่องจากการศึกษาทางด้านโครงสร้าง ช่วยให้เห็นลักษณะธรรมชาติของ
บุคลิกภาพประชาธิปไตยว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ (Components) ไหมบ้าง
องค์ประกอบเหล่านี้มีการจัดระบบ (Organization) อย่างไร จะวัดได้อย่างไร
และมีทฤษฎีทางด้านโครงสร้างที่เหมาะสมและพิสูจน์ได้อยู่แล้ว นอกจากนี้การศึกษาทาง
ด้านโครงสร้างยังมีแนวโน้มที่จะเป็นไปในเชิงปริมาณ (Quantitative) อีกด้วย
ฉะนั้นจึงควรจำกัดขอบเขตของการศึกษามุคลิกภาพประชาธิปไตยครั้งนี้ เฉพาะทางด้าน
โครงสร้างเท่านั้น

แนวทางการศึกษาเพื่อกำหนดโครงสร้างของบุคลิกภาพมีหลายแนวทางด้วยกัน
กลุ่มนักทฤษฎีบุคลิกภาพที่มีแนวทางการกำหนดโครงสร้างของบุคลิกภาพที่ขัดแย้งกันอย่างเด่น
ชัดมี ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ซึ่งประกอบด้วย
ฟรอยด์ และ คณะ (ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับฟรอยด์) (Freud et al)
กับกลุ่มนักสถิติวิเคราะห์ (Statistical Analysis) ซึ่งประกอบด้วยแคทเทิล
(Cattell) ไอเซนคและกิลฟอร์ด เป็นต้น

แนวทางการกำหนดโครงสร้างของกลุมจิตวิเคราะห์คือ กำหนดโครงสร้าง
ขึ้นมาก่อน เช่น ฟรอยด์กำหนดให้ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้
(Superego) เป็น โครงสร้างของบุคลิกภาพ จากนั้นนำโครงสร้างที่กำหนดขึ้นนี้
ไปอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ ถ้าพบว่าโครงสร้างดังกล่าวอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ได้
ก็ก็แสดงว่าโครงสร้างที่กำหนดขึ้นนี้มีความเชื่อถือได้ แนวทางดังกล่าวนี้คือ แนวทาง
ในเชิงเหตุผล หรือทฤษฎี (Rational or Theoretical Approach) ซึ่ง
อาศัยการให้เหตุผลทางตรรกวิทยาที่เรียกว่า การอุปมาน (Deductive Reasoning)

โดยแนวทางของกลุ่มจิตวิเคราะห์นี้ ปรากฏว่าโครงสร้างที่กำหนดขึ้นอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ได้ดี แต่โครงสร้างเหล่านี้วัดได้ยาก จึงทำให้การตรวจสอบโครงสร้างดังกล่าวขาดเหตุผลที่ดีมารองรับ

แนวทางการกำหนดโครงสร้างของกลุ่มนักสถิติวิเคราะห์คือ เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกำหนดโครงสร้างขึ้นก่อน แล้วใช้วิธีการทางสถิติ (วิธีการทางสถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ) วิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ ผลที่ได้จึงนำมากำหนดเป็นโครงสร้างของบุคลิภาพ แนวทางดังกล่าวนี้คือ แนวทางการอาศัยผลการวิจัย (Empirical Approach) ซึ่งอาศัยการให้เหตุผลทางตรรกวิทยาที่เรียกว่า การอนุมาน (Inductive Reasoning)

โดยแนวทางของกลุ่มนักสถิติวิเคราะห์ ปรากฏว่าโครงสร้างที่กำหนดขึ้นอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ โครงสร้างที่กำหนดตามแนวกลุ่มจิตวิเคราะห์ไม่ได้ แต่โครงสร้างเหล่านี้วัดได้ง่าย ซึ่งทำให้การวิจัยตรวจสอบโครงสร้างทำได้ง่าย และมีลักษณะในเชิงปริมาณมาก

เนื่องจากทั้ง ๒ แนวทางนี้ มีทั้งข้อดีและจุดบกพร่อง และเนื่องจากข้อมูลต่าง ๆ ที่กลุ่มนักสถิติวิเคราะห์รวบรวมขึ้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ การตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual Responses) ต่าง ๆ ลักษณะนิสัยย่อย (Hexis) ต่าง ๆ ลักษณะนิสัย (Traits) ต่าง ๆ และรูปแบบบุคลิภาพ (Types) ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อเขียนก่อน ๆ เกี่ยวกับบุคลิภาพประชาธิปไตย ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่พบว่า บุคลิภาพประชาธิปไตยนั้นส่วนมากอธิบายกันด้วยลักษณะนิสัยในต่าง ๆ เช่น คานท์สันคิตี (Karlin, 1967:464) คานล์มพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Schutz, 1958:28-29; สาสโรช บัวศรี, 2503:5-6) คานพฤติกรรม (Michaelis, 1953:36-42) คานลักษณะต่าง ๆ (Maslow, 1954:219-220) และคานอื่น ๆ (UNESCO, 1951:214-227; Ebens-tien, 1962:141-149, วัชรวิทย์ วิเชียรโชติ, 2516:90; Triandis, 1971:121; Schmideman, 1945:14-27; Blaich&Baumgartner, 1956:57-60)

ฉะนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงควรอาศัยทั้ง ๒ แนวทางผสมกัน โดยยึดทฤษฎีของกลุ่มนักสถิติวิเคราะห์เป็นหลัก นั่นคือกำหนดโครงสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วตั้งความเชื่อหรือโครงสร้างที่กำหนดขึ้นนี้ เป็นไปตามทฤษฎีโครงสร้างทางบุคลิกภาพของกลุ่มนักสถิติวิเคราะห์ จากนั้นทดสอบความเชื่อดังกล่าว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางการวิจัย มาวิเคราะห์เพื่อสนับสนุน ถ้าผลการวิจัยยืนยันความเชื่อดังกล่าว ก็จะได้โครงสร้างที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม ทั้งในเชิงเหตุผลหรือทฤษฎีและในเชิงการอาศัยผลการวิจัย

ปัญหายังมีอีกว่า ทฤษฎีโครงสร้างของบุคลิกภาพของกลุ่มนักสถิติวิเคราะห์ด้วยกันเอง ยังมีทั้งสิ่งที่สอดคล้องกัน และแตกต่างกัน ทั้งในหลักการใหญ่ และรายละเอียดปลีกย่อย ฉะนั้นทางที่ดีที่สุดก็คือ นำหลักการที่นักทฤษฎีกลุ่มนี้ส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันมาเป็นหลักในการวิจัย

ไอแซค และกิลฟอร์ด (Eysenck, 1970: 13-14; Guilford, 1959: 99-103) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าบุคลิกภาพมีการจัดระบบตามระดับชั้น (Hierarchical Organization) ไอแซค (Bishop, 1970: 499; Eysenck, 1970: 14) เองเชื่อว่า การจัดระบบบุคลิกภาพเช่นนี้สอดคล้องกับทฤษฎีองค์ประกอบของเบิร์ท (Burt) ความเห็นของไอแซค และกิลฟอร์ดนี้แตกต่างจากความเห็นของแคทเทิลโดยสิ้นเชิง แคทเทิล (Hall and Lindzey, 1970: 392-396) มีความเห็นว่าโครงสร้างของบุคลิกภาพมีลักษณะสานกันเป็นตาข่าย (dynamic lattice) อย่างไรก็ตาม ความเห็นของทั้ง ๒ ฝ่ายต่างมีเหตุผล แต่เมื่อกำหนดไว้แล้วว่า จะนำความเห็นของส่วนใหญ่มากกว่า ฉะนั้น จึงยึดถือทฤษฎีระดับชั้นของการจัดระบบบุคลิกภาพเป็นทฤษฎีหลักในการวิจัยครั้งนี้

โดยอาศัยทฤษฎีการจัดระบบบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก และทฤษฎีโครงสร้างของบุคลิกภาพของกิลฟอร์ด ผู้วิจัยได้กำหนดแบบจำลองเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) ของบุคลิกภาพประชาธิปไตย อันเป็นส่วนหนึ่งของกำหนดโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยขึ้นดังนี้ (รูปที่ ๑)

รูปที่ ๑. แบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ระดับรูปแบบ

ของบุคลิกภาพ

ระดับ

ลักษณะนิสัย

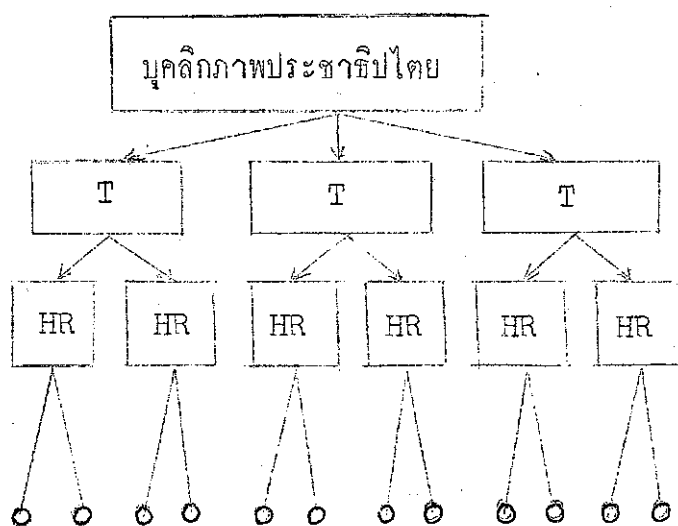
ระดับการตอบสนอง

ที่เป็นนิสัยหรือลักษณะ

นิสัยย่อย

ระดับการตอบ

สนองเฉพาะอย่าง

หมายเหตุ

T หมายถึง ลักษณะนิสัย (Traits)

HR หมายถึง การตอบสนองที่เป็นนิสัยหรือลักษณะนิสัยย่อย
(Habitual Response or Hexis)

แบบจำลองเชิงทฤษฎีข้างบนนี้ เป็นตัวแทนโครงสร้างของบุคลิกภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยมีการจัดระบบตามระดับชั้น คือเริ่มจัดระบบจากระดับการตอบสนองเฉพาะอย่างไปสู่ระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัยหรือลักษณะนิสัยย่อย จากระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัยหรือลักษณะนิสัยย่อย ไปสู่ระดับลักษณะนิสัย และจากระดับลักษณะนิสัยไปสู่ระดับรูปแบบของบุคลิกภาพ นั่นคือคนที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย จะต้องแสดงพฤติกรรมการตอบสนองบางอย่าง ซึ่งต่างจากคนที่มีบุคลิกภาพแบบอื่นออกมา และ

เมื่อการตอบสนองเช่นนี้เป็นไปบ่อย ๆ ครั้งขึ้น ภายใต้สถานการณ์เดิม ก็จะกลายเป็นพฤติกรรม การตอบสนองที่เป็นนิสัยขึ้นมา เมื่อบุคคลถึงกล่าวมีพฤติกรรมการตอบสนองที่เป็นนิสัยหลาย ๆ อย่าง ซึ่งคล้ายคลึงกันหรือมีความสัมพันธ์กัน กลุ่มพฤติกรรมการตอบสนองที่เป็นนิสัยจึงกล่าวจะรวมตัวกันขึ้น เป็นลักษณะนิสัยที่เป็นประชาธิปไตย

(Democratic Traits) และในที่สุดเมื่อคนมีลักษณะนิสัยหลาย ๆ อย่าง ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย ลักษณะนิสัยเหล่านี้ ก็จะรวมตัวกันขึ้น แสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นมีรูปแบบบุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตย

แบบจำลองเชิงทฤษฎีนี้เป็นเพียงแคกรอบที่ใช้สำหรับอ้างอิง (Frame of reference) ยิ่งขาดข้อมูลที่จะบรรจุลงในกรอบนี้ เพื่อให้แบบจำลองนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะนิยาม (Defining Attributes) ของบุคลิกภาพประชาธิปไตยขึ้นจากข้อเขียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้งทางตรงและทางอ้อม แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นจึงนำข้อมูลที่วิเคราะห์เนื้อหาแล้ว มาบรรจุลงในแบบจำลอง ผลของการรวบรวมลักษณะนิยามต่าง ๆ ของบุคลิกภาพประชาธิปไตย พอสรุปได้ดังนี้.-

๑. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะนิสัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้.- มีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ และความมั่นใจในตนเองสูง เน้นประสิทธิภาพในการทำงาน มีจิตใจกว้างขวาง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตนเองได้ เป็นผู้มีความคิดอิสระและมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถวางแผนสำหรับอนาคต เชื่อในหลักของเหตุ ผล และการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (วิริยบุต วิเชียร โชติ, ๒๕๑๖ : ๕๐)

๒. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึงลักษณะนิสัยของคนที่ยึดมั่นในคุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของประชาธิปไตย ดังนี้ มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง การยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีความอดทนต่อการขัดแย้ง รู้จักประมาณตน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสุขุมรอบรู้

ในการแก้ปัญหา ยึดมั่นในหลักวิชาการที่เที่ยง และยุติธรรม มีความศรัทธาในการใช้ปัญญาคำคิดที่มีเหตุผล ตลอดจนทั้งยอมรับนับถือในความเป็นมนุษย์ของทุก ๆ คน (พจน์ สะเพียรชัย, ๒๕๑๖ : ๗๖)

๓. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึงสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หรือนำใจที่บุคคลแสดงออกต่อกันใน ๓ มิติดังนี้.—

มิติที่ ๑. การเคารพนับถือซึ่งกันและกัน

มิติที่ ๒. การแลกเปลี่ยน การประสานงานและการร่วมมือ

มิติที่ ๓. การศรัทธาในวิธีการแห่งปัญญา

(สาโรช บัวศรี, ๒๕๐๓:๕ - ๖)

๔. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึงกรอบของจิตใจของชาวประชาธิปไตย (The frame of mind of the Democrats)

๔ ประการคือ.—

ก). ความรู้สึกละเอียดต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลง

ข). ความเชื่อว่า ปัจเจกชนเป็นหน่วยหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงอันนี้ (คนเป็นหน่วยหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์)

ค). ทศนคติใหม่ต่อผู้มีอำนาจ
(เชื่อว่าอำนาจของผู้มีอำนาจไม่มีเสถียรภาพตลอดกาล)

ง). ความเชื่อมั่นในเหตุผล

สรุปจากผลการศึกษาของบาร์บู (Barbu) (Karlin, 1967: 464 - 473)

๕. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะนิสัยต่าง ๆ ดังนี้ การเคารพตนเอง ความร่วมมือ ความสามารถที่จะตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง การเป็นอิสระจากความวิตกกังวล และแรงกระตุ้นในทางทำ

ลาย (สรุปจากข้อเขียนของ มาร์แชลล์ (Marshall))

(UNESCO, 1951: 214 - 227)

๖. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะที่บุคคลสามารถกำหนดชีวิตของตนเอง มีความมั่นคงภายในตัวเอง มีความรับผิดชอบ ตัดสินใจด้วยตัวเอง ไม่คำนึงคนอื่นเมื่อเขาตัดสินใจผิดพลาด เน้นการทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำงานตามผู้นำคนเดียว มีทัศนคติว่าสตรีมีสถานภาพเท่าเทียมกับบุรุษ รักเพื่อนมนุษย์ หนีรับสิ่งที่แตกต่างจากตนเอง เช่น ความแตกต่างทางฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา สีผิว ฐานะทางสังคม หรือความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ แสดงความสามารถที่จะร่วมมือ หรือแบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับผู้อื่นสามารถระบายความก้าวร้าวอันเป็นผลจากความคับข้องใจไปในทางวิจารณ์เพื่อการสร้างสรรค์ (Ebenstien, 1962: 141 - 149)

๗. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง การที่บุคคลสามารถที่จะควบคุมผู้อื่นและรับการควบคุมจากผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้นำก็ได้ เป็นผู้ตามก็ได้ และมีมุมมองเกี่ยวกับตนเองว่าตนเองมีความสามารถ และมีความรับผิดชอบ (Schutz; 1958: 28 - 29)

๘. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง โครงสร้างของลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Character Structure) ดังนี้.- เป็นมิตรกับคนทุกชั้น ทุกสถานะทางการศึกษา ทุกวิถีการเมือง ทุกสีผิว และทุกเชื้อชาติ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างเหล่านี้ และปรารถนาที่จะเรียนรู้จากบุคคลเหล่านี้ (Maslow, 1954: 219 - 220)

๙. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้.- ความร่วมมือ การมีส่วนร่วม การนำตนเอง ความรับผิดชอบ ความใจกว้าง ความริเริ่มสร้างสรรค์ และการคำนึงถึงผู้อื่น (Michaelis, 1953: 36-42)

๑๐. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึงลักษณะนิสัยต่าง ๆ ที่บุคคลที่อยู่^๑ในสังคมประชาธิปไตยควรมีดังนี้.— มีความซื่อสัตย์ มีความอดกลั้น มีความเป็นพลเมืองดี มีความรู้สึกรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความกรุณาปรานี มีความเคารพนับถือ ปรับตัวได้^๒ดีต่อผู้มีอำนาจ และมีความยุติธรรมต่อผู้อื่น (Schnideman, 1945: 14 - 27)

๑๑. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะนิสัยของบุคคลที่เหมาะสมที่จะอยู่ในสังคมประชาธิปไตยดังนี้.— มีจิตใจกว้างขวาง มีจิตใจยุติธรรม ปราศจากความลำเอียง ปราศจากลักษณะอนุรักษนิยม มีความร่วมมือ พิจารณาคนอื่น^๓ รู้จักกาละเทศะ และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Blaich&Baumgartner, 1956: 57 - 60)

๑๒. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึงลักษณะที่ตรงข้ามกับบุคลิกภาพอิตาเลียน ดังนี้.— มีทัศนคติว่าผู้นำบางครั้งก็ถูก บางครั้งก็ผิด เน้นความอบอุ่น และความรักในสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทนรับสิ่งที่แตกต่างจากตนได้ สรรเสริญนักวิทยาศาสตร์ ศิลปินและนักปฏิรูปสังคม

(Triandis, 1971:121)

ลักษณะนิยามของบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่รวบรวมมานี้ ช่วยให้เห็นลักษณะธรรมชาติของบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่ามีขอบเขตกว้างขวาง มากกว่าที่จะเป็นแค่เพียงด้านทัศนคติด้านเดียว ลักษณะนิยามเหล่านี้ บางลักษณะยังมีรายละเอียดปลีกย่อยอีก แต่ไม่ได้เสนอไว้ในที่นี้ ลักษณะนิยามและรายละเอียดปลีกย่อยของลักษณะนิยามเหล่านี้ ปรากฏว่ามีหลายอันซ้ำกัน หลายอันคาบเกี่ยวกัน หลายอันที่พอจะไปด้วยกันได้ หลายอันเป็นอิสระจากกัน หลายอันเป็นลักษณะใหญ่ หลายอันเป็นลักษณะย่อย และมีหลายอันที่ไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย (Democratic Ideology) เพื่อที่จะให้เห็นโครงสร้างของลักษณะนิยามเหล่านี้อย่างเด่นชัด ผู้วิจัย จึงได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยอาศัยหลักเกณฑ์ว่า.—

ก). ลักษณะใดที่เป็นลักษณะนิยามซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย และสามารถวัดได้โดยข้อคำถามหรือมาตราวัดใด ๆ ลักษณะนั้น ๆ ย่อมมีโอกาส

อยู่ในระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย หรือลักษณะนิสัยย่อย และจะอยู่ในระดับนี้อย่างแท้จริง เมื่อข้อความหรือมาตรการว่าลักษณะเหล่านี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง

ข). ลักษณะใจที่ประกอบด้วย การตอบสนองที่เป็นนิสัย หรือลักษณะนิสัยย่อย ที่กำหนดขึ้นในข้อ ก. ชุดหนึ่งซึ่งไปช่วยกันได้ จะเนื่องด้วยค่านิยม ผลการวิจัย หรือเหตุผลอื่น ๆ ก็ตาม ลักษณะนั้น ๆ ย่อมมีโอกาสอยู่ในระดับลักษณะนิสัย และจะอยู่ในระดับลักษณะนิสัยอย่างแท้จริง เมื่อลักษณะนั้น ๆ มีองค์ประกอบรวมกัน

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาปรากฏว่า ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะนิสัยต่าง ๆ และการตอบสนองที่เป็นนิสัยหรือลักษณะนิสัยย่อย มาบรรจุลงในแบบจำลองเชิงทฤษฎีข้างต้นดังนี้.-

บุคลิกภาพประชาธิปไตย

T_๑ ลักษณะนิสัย ๑ ความรับผิดชอบ (Responsibility)

HR_๑ - ความไวใจได้

HR_๒ - ความผูกพันกับงาน

HR_๓ - ความละเอียดรอบคอบ

HR_๔ - ความปรารถนาที่จะทำให้อะไรดีที่สุด

HR_๕ - การปรับปรุงให้ดีขึ้น

HR_๖ - การใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่

HR_๗ - ความพากเพียรพยายาม

HR_๘ - การรับผิดชอบต่อหรือความชอบในผลงานของตน

T_๒ ลักษณะนิสัย ๒ ความใจกว้าง (Open-mindedness)

HR_๙ - การพร้อมที่จะรับความคิดใหม่ หรือแนวทางการแก้ปัญหาอื่น ๆ

HR_{๑๐} - การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์

HR_{๑๑} - การอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน

- HR ๑๒ - การให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น
- HR ๑๓ - การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
- HR ๑๔ - การใช้เหตุผลและความจริงในการแก้ปัญหา
- HR ๑๕ - พิจารณาสำรวจ และใช้ความคิดของผู้อื่นเท่า ๆ กับของตน
- HR ๑๖ - เสียสละเมื่อเกิดการขัดแย้ง

T ๓ ลักษณะนิสัย ๓ การคำนึงถึงผู้อื่น (Concern for Others)

- HR ๑๗ - สนใจในปัญหาและความต้องการของผู้อื่น
- HR ๑๘ - การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
- HR ๑๙ - การไม่เห็นแก่ตัว
- HR ๒๐ - ไม่มุ่งทำลายผู้อื่น
- HR ๒๑ - เคารพในสิทธิของผู้อื่น
- HR ๒๒ - การมีจิตใจยุติธรรม
- HR ๒๓ - การเคารพในบุคลิกภาพของผู้อื่น
- HR ๒๔ - การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- HR ๒๕ - การรู้จักใช้กลวิธีต่าง ๆ (Tact)

T ๔ ลักษณะนิสัย ๔ การมีส่วนร่วม (Cooperative Participation)

- HR ๒๖ - การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
- HR ๒๗ - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบ่งปันความสุขและแบ่งปันวัสดุต่าง ๆ กับผู้อื่น
- HR ๒๘ - ช่วยเหลืองานกลุ่มตั้งแต่คนจนจบ
- HR ๒๙ - การรวมพลังทางปัญญา
- HR ๓๐ - ภาระที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น
- HR ๓๑ - การเสียสละเพื่อส่วนรวม
- HR ๓๒ - ไม่พอใจกับการได้ทำงานเพื่อส่วนรวมเพียงเล็กน้อย

HR ๓๓ - รู้จักประมาณตนว่าตัวเองมีความสามารถเพียงใด จะรวม
มือกับผู้อื่นได้แค่ไหน

T ๕ ลักษณะนิสัย ๕ ความมีเอกลักษณ์แห่งตน (Self-Dignity)

HR ๓๔ - การแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างกล้าหาญ

HR ๓๕ - ความเชื่อมั่นในตนเอง

HR ๓๖ - การพึ่งตนเอง

HR ๓๗ - การมีความคิดอิสระ

HR ๓๘ - มีความมั่นคงภายในตัวเอง

HR ๓๙ - กำหนดชีวิต อนาคต และโชคชะตาของตัวเอง

HR ๔๐ - กล้ารับผิดชอบ

HR ๔๑ - ความซื่อสัตย์สุจริต

T ๖ ลักษณะนิสัย ๖ ความริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativeness)

HR ๔๒ - การใช้ความคิดและทฤษฎีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา

HR ๔๓ - ความแรกเริ่มและไม่ซ้ำแบบใคร

HR ๔๔ - การริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ

HR ๔๕ - สนใจในความคิดหรือผลงานแรกเริ่มของผู้อื่น

HR ๔๖ - เพิ่มพูนความสามารถที่จะพัฒนาทักษะในการแสดงออกที่แจ่มชัด

HR ๔๗ - ประเมินผลงานของตน และของผู้อื่นอยู่เสมอ

HR ๔๘ - สนใจเสมอว่าทำไมต้องทำ ทำอย่างไร และกำลังทำอะไร

๓ ลักษณะนิสัย ๓ การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย

(Democratic Citizenship)

HR ๔๙ - เคารพในกฎของการอยู่ร่วมกัน

HR ๕๐ - การปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์

HR ๕๑ - การใช้สิทธิของตนอย่างเต็มที่

HR ๕๒ - ใฝ่สันติภาพในสังคม

HR ๕๓ - ใช้ทักษะในขบวนการประชาธิปไตย
ในการแก้ปัญหา

HR ๕๔ - ตลอดจนผู้เผด็จการ.

แบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตย และข้อมูลที่มีบรรจุลงในแบบจำลองดังกล่าว กำหนดขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีของไอแซกส์ และกิลฟอร์ด แต่โดยธรรมชาติที่แท้จริงแล้ว แบบจำลองซึ่งมีข้อมูลเหล่านี้ จะสอดคล้องกับทฤษฎีของไอแซกส์ และกิลฟอร์ดจริงหรือไม่ และข้อมูลที่ไต่จากการวิเคราะห์เนื้อหา กับข้อมูลที่แท้จริงตามธรรมชาติจะสอดคล้องกันหรือไม่ ย่อมเป็นปัญหาที่จำเป็นจะต้องมีการวิจัยเพื่อตรวจสอบ เนื่องจากไอแซกส์เชื่อว่าทฤษฎีการจักรระบบบุคลิกภาพของเขาสอดคล้อง หรือสมนัยกับทฤษฎีองค์ประกอบของเบิร์ต ฉะนั้น การทำการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะนิสัย และการแสดงออกที่เป็นนิสัย หรือลักษณะนิสัยย่อย ของบุคลิกภาพประชาธิปไตย ย่อมจะเป็นแนวทางที่จะใช้ตรวจสอบได้

ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบว่า แบบจำลองที่สร้างขึ้นมา เพื่ออธิบายโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตย จะเป็นไปตามทฤษฎีของไอแซกส์ และกิลฟอร์ดจริงหรือไม่ และข้อมูลที่ไต่จากการวิเคราะห์เนื้อหา กับข้อมูลที่แท้จริงตามธรรมชาติ จะสอดคล้องกันหรือไม่ โดยจะตรวจสอบด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ.

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายทั่วไป.-

- เพื่อศึกษาโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตย.

ความมุ่งหมายเฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้.-

๑. เพื่อศึกษาว่า ข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตย จะสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เนื้อหาของบุคลิกภาพประชาธิปไตยตาม
หลักเหตุผลแบบอุปมาน หรือไม่

๑.๑ กลุ่มของ HR ของแต่ละลักษณะนิสัยที่ได้มาโดยการวิเคราะห์
เนื้อหา จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะนิสัยนั้น ๆ จริงหรือไม่

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กลุ่มของ HR ดังกล่าวนี้องค์ประกอบรวมของ
ลักษณะนิสัยนั้น ๆ จริงหรือไม่

๑.๒ ลักษณะนิสัย ทุกลักษณะนิสัยที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นรูปแบบบุคลิกภาพประชาธิปไตยจริงหรือไม่

กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ กลุ่มของลักษณะนิสัยดังกล่าว มีองค์ประกอบ
รวม ของความเป็นประชาธิปไตยจริงหรือไม่.

๒. เพื่อศึกษาว่า แบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตยจะสอดคล้อง
กับทฤษฎีการจัดระบบบุคลิกภาพของไอแซกส์ และทฤษฎีโครงสร้างของบุคลิกภาพของ
กิลฟอร์ดจริงหรือไม่ นั่นคือ.-

กลุ่มของ HR ทุกกลุ่มและกลุ่มของลักษณะนิสัยที่ได้มาโดยการวิเคราะห์
เนื้อหาจะมีการจัดระบบองค์ประกอบเป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบ
ของเบิร์ตเซนเกี่ยวกับทฤษฎีของไอแซกส์และกิลฟอร์ดจริงหรือไม่.

ความสำคัญของการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้เป็นการตรวจสอบว่า แบบจำลองเชิงทฤษฎีของการ
จัดระบบของบุคลิกภาพประชาธิปไตยสอดคล้องกับทฤษฎีของไอแซกส์และกิลฟอร์ดจริงหรือไม่
และยังตรวจสอบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหากับข้อมูลในเชิง
สถิติ จะสอดคล้องกันหรือไม่ ถ้าผลการวิจัยปรากฏว่าแบบจำลองดังกล่าวสอดคล้องกับ

ทฤษฎีของไอแซคและกิลฟอร์ดจริง และข้อมูลทั้งกล่าวมีลักษณะที่สอดคล้องต้องกันจริงแล้ว ก็จะได้แบบจำลอง และข้อมูลที่จะบรรจุลงในแบบจำลอง ซึ่งจะเป็นตัวแทนโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตย และแบบจำลองซึ่งมีข้อมูลเหล่านั้นบรรจุอยู่ ก็จะช่วยให้สามารถอธิบายบุคลิกภาพประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น และถ้าปรากฏว่าแบบจำลองดังกล่าวไม่สอดคล้องกับทฤษฎีของไอแซคและกิลฟอร์ด หรือข้อมูลทั้งกล่าวไม่มีลักษณะที่สอดคล้องต้องกันจริง ก็จะเป็นแนวทางให้มีการวิจัยซ้ำ หรือเป็นแนวทางให้ทราบว่า โครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่แท้จริงควรเป็นเช่นใด

๒. ถ้าผลการวิจัยปรากฏว่า ข้อมูลที่ได้นั้นมาโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลในเชิงสถิติสอดคล้องกัน มาตราวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่สร้างขึ้นก็จะเป็นมาตรวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่ใช้การได้ทันที และถ้าผลการวิจัยไม่เป็นไปดังกล่าว ก็ยังเป็นแนวทางให้ทราบว่ามาตรวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่แท้จริงควรเป็นเช่นใด

๓. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่จะเอื้อคลึงซึ่งและกว้างขวางมากกว่านี้

๔. เนื่องจากบุคลิกภาพประชาธิปไตยเป็นรูปแบบบุคลิกภาพที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสังคมประชาธิปไตย (Karlin, 1967:464) เป็นรากฐานทางจิตวิทยาของลัทธิประชาธิปไตย (Ebenstien, 1962:141) ฉะนั้นบุคลิกภาพประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสังคมประชาธิปไตย อันอาจกล่าวได้ว่า "สังคมโลกก็ตามจะเป็นสังคมประชาธิปไตยไปไม่ได้ ถ้าคนในทุกระดับของสังคมนั้น ยังขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตย" และเนื่องจากสังคมไทยกำลังพัฒนาไปสู่สังคมประชาธิปไตย การพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้กับคนในทุกระดับ ย่อมเป็นสิ่งจำเป็น ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ทราบว่า การที่จะพัฒนานักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงในภาคเหนือ ซึ่งเป็นคนกลุ่มหนึ่งของสังคมไทย ให้มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยมากขึ้นนั้น ควรจะ พัฒนาลักษณะนิสัยสำคัญ ๆ อะไรบ้าง การพัฒนาจึงจะถูกต้องและตรงจุด ฉะนั้น ผลของการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคมไทยไปสู่สังคมประชาธิปไตย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จำกัดอยู่ภายในขอบเขตของประชากรกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษากันนี้.—

๑. ประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงทุกคน ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๑๖ ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ ๔ แห่ง คือวิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และวิทยาลัยครูพินุลสงคราม.

๒. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มของนักศึกษาที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มจากมวลหมู่ประชากรข้างต้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นชาย ๑๓๐ คน หญิง ๑๓๗ คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน ๒๖๗ คน.

๓. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ลักษณะนิสัยต่าง ๆ และกลุ่มของ HR ที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ดังที่ได้เสนอไว้ในหน้า ๑๐ - ๑๓

ข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิจัยครั้งนี้

๑. บุคลิกภาพประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่มีอยู่จริงในตัวบุคคลแต่ละบุคคล มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยในปริมาณต่าง ๆ กัน และปริมาณหนึ่ง ๆ ของบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่มีอยู่ในตัวบุคคลนี้ สามารถวัดได้ (Van dalen, 1962: 477 - 483)

๒. ปรากฏการณ์ของบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนฝึกหัดครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามหลักของ "แบบฉบับของธรรมชาติ"

(Uniformity of nature) ซึ่งจอห์น เอส มิลล์ (John S. Mill) (พจน. สะเพียรชัย, ๒๕๑๒: ๔) กล่าวว่า "มีสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติที่มีลักษณะเป็นคู่ขนานในตัวเอง นั่นคือ เมื่อสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นครั้งหนึ่งแล้ว ถ้าเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์เดิม สิ่งนั้นจะเกิดขึ้นอีก และมีเพียงจะเกิดขึ้นอีกเท่านั้น แต่จะเกิดขึ้นเสมอไป"

๓. บุคลิกภาพประชาธิปไตยที่มีโครงสร้าง มีการจัดระบบและมีคุณสมบัติซึ่งสามารถวิจัยค้นพบได้โดยอาศัยกฎเกณฑ์ และเหตุผลทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นไปตามหลักไอโซมอร์ฟิซึม (Isomorphism) (Guilford, 1954: 6 - 7)

๔. ปรากฏการณ์ของบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนฝึกหัดครู เมื่อแสดงออกมามากกว่าหนึ่งครั้งขึ้นไปแล้ว ผลของการแสดงนั้นจะมีความสัมพันธ์กันตามลักษณะสมการเส้นตรง (พจน. สะเพียรชัย, ๒๕๑๒: ๔)

๕. ชุดของตัวแปรที่มีสหสัมพันธ์ภายใน ที่ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้ จะมีองค์ประกอบรวม (Common factors) อยู่ในตัวแปรเหล่านี้ และคะแนนของแต่ละบุคคลสามารถแทนได้ด้วยองค์ประกอบเหล่านี้ (Fruchter, 1967: 44)

๖. การวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย ย่อมมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น และความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นนี้ เป็นความคลาดเคลื่อนแบบสุ่ม (Random Error) (Gulliksen, 1967: 6 - 8)

๗. นักเรียนฝึกหัดครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลองสอบ เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Sample) (Lindquist, 1956: 51 - 52)

๘. นักเรียนฝึกหัดครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลองสอบมาจากมวลหมู่ประชากร ซึ่งมีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) (Lindquist, 1956: 51 - 52)

๙. ความแปรปรวนของมวลหมู่ประชากร (Hypothetical population) ของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลองสอบทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมี

ค่าเท่ากัน (Homogeneity of variances) (Lindquist, 1956: 51-52)

๑๐. ข้อความทุกข้อความที่ปรากฏในมาตราวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ก่อนที่จะมีการคำนวณหาความคงที่ภายใน (Internal consistency)
ของมาตราวัด มีลักษณะเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity of Items)
(Nunnally, 1967: 254 - 255)

ค่านิยมปฏิบัติการ และ ศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ตรงกัน ผู้วิจัย
ได้ให้คำนิยามของตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้.—

๑. บุคลิกภาพประชาธิปไตย

หมายถึง บุคลิกภาพรูปแบบหนึ่งซึ่งประกอบด้วยลักษณะ
นิสัยกลุ่มหนึ่งซึ่งเหมาะกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย ลักษณะนิสัยกลุ่มนี้ได้แก่ ความรับผิดชอบ
ความใจกว้าง การคำนึงถึงคนอื่น การมีสามัคคีธรรม ความมีเอกศักดิ์แห่งตน
ความริเริ่มสร้างสรรค์ และการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ลักษณะนิสัยเหล่านี้
เป็นตัวการกำหนดวิถีการดำเนินชีวิต หรือ กำหนดแนวทางในการตอบสนองต่อเหตุ
การณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของบุคคล

๒. อุดมการณ์ประชาธิปไตย

หมายถึงคุณธรรม หรือ ข้อผูกมัดทางจริยธรรม
(Moral Commitment) ที่บุคคลยึดถือดังต่อไปนี้.—

๒.๑ คุณค่าของบุคคล คือ ข้อยึดถือที่ความมนุษย์เกิด

มาพร้อมกับคุณภาพทางศีลธรรม และจิตใจ นั่นคือมนุษย์มีความสามารถ
ที่จะบรรลุถึงความเป็นมนุษย์ มนุษย์มีศักดิ์ศรีและคุณค่าที่ทุกคนควรให้ความ
เคารพ ไม่ว่าเขาจะมีฐานะ ผิว เชื้อชาติ ศาสนา หรือความคิดเห็น
อย่างไร.

๒.๒ เสรีภาพของปัจเจกชน คือ ข้อยึดถือที่ว่ามนุษย์สามารถที่จะเป็นอิสระ นั่นคือ มนุษย์มีเสรีภาพในตนเอง เป็นอิสระจากการจับกุม มีเสรีภาพในการเรียกร้องให้มีการไต่สวนตามหลักฐานก่อนที่จะถูกตัดสินลงโทษ มีเสรีภาพในทรัพย์สินของตน มีเสรีภาพที่จะเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง มีเสรีภาพในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

๒.๓ การปกครองด้วยกฎหมาย คือ ข้อยึดถือที่ว่ากฎหมายเป็นเงื่อนไขที่จำเป็น สำหรับประกันเสรีภาพของบุคคล

๒.๔ ความสามารถที่จะปกครองตนเอง คือ ข้อยึดถือที่ว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะปกครองตนเอง จัดการในกิจการของตนเอง และกำหนดชีวิต อนาคต และ โชคชะตาของตัวด้วยตัวเอง

๒.๕ การมีส่วนร่วมทางสังคม คือ ข้อยึดถือที่ว่าปัจเจกชนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่าง ๆ ที่มีผลต่อตนเอง

๒.๖ ความยุติธรรม คือ ข้อยึดถือที่ว่ามนุษย์ควรจะได้รับของกัน บนรากฐานของความยุติธรรม และสำนึกที่ดี

๒.๗ การรักความจริงและใช้เหตุผล คือ ข้อยึดถือที่ว่าปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ สามารถแก้ไขได้ด้วยสติปัญญา การวิเคราะห์ตามเหตุผล โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่มีอยู่ โดยปราศจากการใช้อำนาจหรืออารมณ์

๒.๘ ประชากรที่ได้รับการศึกษา คือ ข้อยึดถือว่าการที่จะให้มนุษย์มีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ มนุษย์จะต้องได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง

๒.๘ ความรับผิดชอบของสังคม คือข้อนี้ถือว่าคุณค่าของเสรีภาพที่บุคคลได้รับ จะต้องทดแทนด้วยการรับผิดชอบต่อสังคม โดยปราศจากการเห็นแก่ตนเอง

๒.๑๐ ความเสมอภาคในโอกาส คือข้อนี้ถือว่าคุณค่าของคนควรได้รับโอกาสในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือได้รับโอกาสในการได้รับการพิจารณาเท่าเทียมกัน

๒.๑๑ ความเป็นพี่น้องกันของมนุษย์ คือข้อนี้ถือว่าคุณค่ามนุษย์ควรจะมีความสัมพันธ์กันบนรากฐานของภาพลักษณ์ นั่นคือมนุษย์สมควรได้รับการเอาใจใส่เปรียบ การกลั้วให้เป็นทาส การทำให้ต้องเผชิญกับความยากจน ความหิวโหย และความไม่มั่นคง ตลอดจนการถูกผูกขาดในกิจการหรือโอกาสต่าง ๆ และการแบ่งชั้นวรรณะ เป็นต้น

๒.๑๒ สิทธิที่จะแตกต่างจากผู้อื่น คือข้อนี้ถือว่าคุณค่ามนุษย์มีสิทธิที่จะแตกต่างจากผู้อื่น ทั้งในความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แสดงออก

๓. ความรับผิดชอบ

เป็นลักษณะนิสัยอันหนึ่งซึ่งบุคคลแสดงออกมาโดย การปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องกระทำด้วยความผูกพัน ไม่ทอดทิ้ง มีความพากเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบใช้ความรู้ และความสามารถอย่างเต็มที่ มีความปรารถนาที่จะให้หน้าที่ที่ปฏิบัติเป็นไปอย่างดีที่สุดจนเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจ มีความพยายามที่จะปรับปรุง การปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และยอมรับความผิดหรือความชอบในผลการปฏิบัติหน้าที่ของตน

๔. ความใจกว้าง

เป็นลักษณะนิสัยอันหนึ่งซึ่งบุคคลแสดงออกมาโดย การ
พร้อมที่จะรับความคิดใหม่ ๆ หรือแนวทางในการแก้ปัญหาอื่น ๆ การ
ทนรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน หรือข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ
เกี่ยวกับตนได้ การให้อภัยในความผิดพลาดที่มีได้เป็นไปโดยเจตนา
ของผู้อื่น การยอมรับความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือ
สิ่งต่าง ๆ การใช้เหตุผลและความจริงในการแก้ปัญหา สนับสนุนความ
เชื่อและสนับสนุนการกระทำของตน การพิจารณาสำรวจ และ
ใช้ความคิดของผู้อื่นเท่า ๆ กับความคิดของตน และการเสียสละ
เมื่อเกิดการขัดแย้งภายในกลุ่มของตน

๕. การคำนึงถึงผู้อื่น

เป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งซึ่งบุคคลแสดงออกมาโดย
การสนใจในปัญหา และความต้องการของผู้อื่น การให้ความ
ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเขาประสบความทุกข์ยาก การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
การไม่เห็นแก่ตนเอง การไม่มุ่งทำลายผู้อื่น การเคารพในสิทธิ
ของผู้อื่น การรู้จักใช้กลวิธีต่าง ๆ การเคารพในบุคลิกภาพของผู้อื่น
และการมีจิตใจยุติธรรมในการเกี่ยวข้องกับผู้อื่น

๖. การมีสามัคคีธรรม

เป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งซึ่งบุคคลแสดงออกมาโดย
การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การปรารถนาที่จะทำงาน
ร่วมกับผู้อื่น การรู้จักประมาณตนว่า ตัวเองมีความสามารถเพียง
ใด จะร่วมมือกับผู้อื่นได้แค่ไหน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่ง
ปันความสุข และ แบ่งปันวัสดุต่าง ๆ กับผู้อื่น ช่วยเหลืองานของ
กลุ่มตั้งแต่ตนจนจบ เสียสละเพื่อส่วนรวม รวมพลังทางปัญญาเพื่อ
ไปสู่เป้าประสงค์ร่วมกัน และไม่พอใจกับการได้ทำงานเพื่อส่วนรวม
เพียงเล็กน้อย.

๗. ความมีเอกลักษณ์แห่งตน

เป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งซึ่งบุคคลแสดงออกมาโดยการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างกล้าหาญ เชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเอง มีความคิดอิสระ มีความซื่อสัตย์ มีความมั่นคงในตัวเอง กำหนดชีวิตอนาคต และโชคชะตาของตัวเองด้วยตัวเอง และยอมรับผิดเมื่อทำผิด

๘. ความริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่ง ซึ่งบุคคลแสดงออกมาโดย การใช้ความคิด และ ทฤษฎีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา การแสดงออกที่แรกเริ่มและไม่ซ้ำแบบใคร การริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ สนใจในความคิดหรือ ผลงานแรกเริ่มของผู้อื่น เพิ่มพูนความสามารถที่จะพัฒนาทักษะในการแสดงออกที่แจ่มชัด ประเมินผลงานของตน และ ของผู้อื่นอยู่เสมอ และสนใจเสมอว่าทำไมจะต้องทำสิ่งนั้น สิ่งนั้น ๆ ทำได้อย่างไร และตนกำลังทำอะไร

๙. การเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย

เป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่ง ๆ ซึ่งบุคคลแสดงออกมาโดยการเคารพในกฎของการอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ การใช้สิทธิของตนอย่างเต็มที่ การไฝ่ฝันสันติภาพในสังคม การใช้ทักษะในขบวนการประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา และการต่อต้านผู้เผด็จการ.

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวิจัยครั้งนี้ มีอยู่ด้วยกัน ๓ ทฤษฎีคือ.-

๑. ทฤษฎีการจัดระบบบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก
๒. ทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ต
๓. ทฤษฎีโครงสร้างของบุคลิกภาพของกิลฟอร์ด

๑. ทฤษฎีการจัดระบบบุคลิกภาพ

ไอเซนค (Eysenck, 1970: 13 - 14)

อธิบายว่าบุคลิกภาพประกอบด้วย พฤติกรรม ๔ ระดับ พฤติกรรมทั้งกล่าว
จัดระบบขึ้นตามระดับชั้น จากระดับต่ำสุด ถึงระดับสูงสุด (ดูรูป)

รูปที่ ๒.

ตัวอย่างแสดงการจัดระบบระดับชั้นของบุคลิกภาพ

ระดับ

รูปแบบ

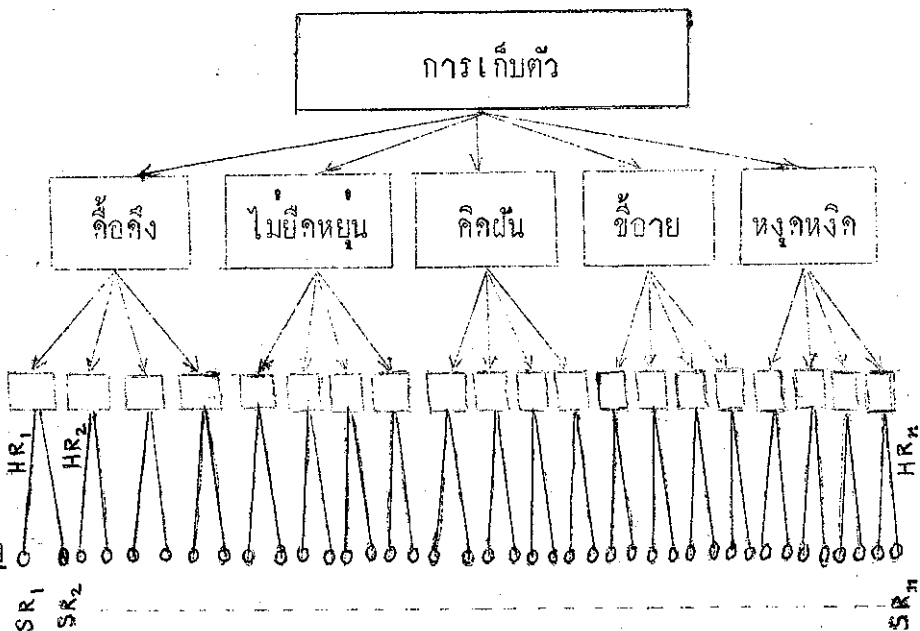
ระดับลักษณะนิสัย

ระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย

ระดับการตอบสนองเฉพาะอย่าง

ระดับการตอบสนองเฉพาะอย่าง

ระดับต่ำสุด

ระดับต่ำสุด

คือระดับการตอบสนองเฉพาะอย่าง (Specific

responses) ใช้สัญลักษณ์ $SR_1, SR_2, \dots, SR_n$ พฤติกรรมในระดับนี้คือ การแสดงออก (Acts) ต่าง ๆ เช่นการตอบสนองต่อการทดสอบในการทดลองต่าง ๆ การตอบสนองต่อประสบการณ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมนี้ สามารถสังเกตเห็นได้ อาจเป็นลักษณะ (Characteristic) ของบุคคลหรือไม่ก็ได้

ระดับที่สอง

คือระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual responses) ใช้สัญลักษณ์ $HR_1, HR_2, \dots, HR_n$ พฤติกรรมในระดับนี้คือ การตอบสนองเฉพาะอย่าง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดซ้ำภายใต้เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เช่น เมื่อทำการทดสอบซ้ำ การตอบสนองของบุคคลจะคล้ายคลึงกับการตอบสนองเดิม หรือสถานการณ์ในชีวิตเกิดขึ้นซ้ำเดิม บุคคลจะแสดงปฏิกิริยาในลักษณะคล้ายคลึงปฏิกิริยาเดิม HR เป็นการจัดระบบขั้นต่ำสุด ปริมาณของการจัดระบบสามารถวัดได้ในรูปของ สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น เช่นวัดออกมาในรูปของโอกาสที่จะเป็นไปได้ (Probability) ที่พฤติกรรมจะคงเส้นคงวาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ

ระดับที่สาม คือระดับลักษณะนิสัย (Traits) ใช้สัญลักษณ์ $T_1, T_2, \dots, T_n$ พฤติกรรมในระดับนี้ จัดระบบขึ้นจาก HR ตัวอย่างของลักษณะนิสัยคือ ลักษณะคือถึง ลักษณะความหุนหันุน และลักษณะความไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น ลักษณะนิสัยเป็นทวิแปร (Theoretical constructs) ที่ขึ้นอยู่กับคาสหสัมพันธ์ภายในที่สามารถสังเกตได้ของ HR ที่แตกต่างกันจำนวนหนึ่ง ในทัศนะของนักวิเคราะห์องค์ประกอบ ลักษณะนิสัย ก็คือ องค์ประกอบกลุ่ม (Group factors) นั่นเอง

ระดับสูงสุด คือระดับรูปแบบของบุคลิภาพ (types) ตามตัวอย่างในรูปที่ ๒. รูปแบบของบุคลิภาพคือ การเก็บตัว พฤติกรรมในระดับนี้ จัดระบบมาจากลักษณะนิสัย การจัดระบบขึ้นอยู่กับคาสหสัมพันธ์ภายในที่สังเกตเห็นได้ของลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันกลุ่มหนึ่ง รูปแบบของบุคลิภาพถือว่าเป็นทวิแปรในระดับสูง (Higher - order constructs)

ไอแซก โชมบีร์ว่า แบบจำลองของการจัดระบบบุคลิภาพของเขา ได้มาโดยตรงจากข้อเขียนของ จุง (Jung) เครสชเมอร์ (Kreschmer)

และอลพอน (Allport) แต่เขาวิจารณ์ว่า นักจิตวิทยาทั้งสามนี้มิได้ใช้เทคนิคของการวัดทางจิตวิทยา (Psychometric technique) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ และเขายังอ้างว่า แบบจำลองนี้ ก็นับว่าได้มาจากประสบการณ์ในคลินิก และการหยั่งรู้ ว่า แบบจำลองนี้เหมาะสมกับแบบจำลองทางสถิติ (ของนักวิเคราะห์องค์ประกอบ) ของเขาด้วย

๒. ทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบ

เปียร์ท (พจน สະเพียรชัย, ๒๕๑๒:๒; Eysenck, ๑๙๗๐:๑๔) เป็นนักจิตวิทยากลุ่มเดียวกับ เวอร์นอน (Vernon) ที่ทำการค้นคว้าจากทฤษฎีองค์ประกอบ ๒ ตัวของสเปียร์แมน (Spearman) เขาเสนอว่ากลุ่มองค์ประกอบมีโครงสร้างที่มีลักษณะลดหลั่นตามระดับชั้น ระดับชั้นของกลุ่มองค์ประกอบ แบ่งออกเป็นองค์ประกอบทั่วไป (General factors) องค์ประกอบกลุ่ม (group factors) องค์ประกอบเฉพาะ (Specific factors) และองค์ประกอบของความคลาดเคลื่อน (error factors)

องค์ประกอบของความคลาดเคลื่อน

คือ องค์ประกอบที่ปรากฏขึ้นใน โอกาสหนึ่งเท่านั้น

แต่จะไม่ปรากฏในโอกาสอื่น

องค์ประกอบเฉพาะ

คือ องค์ประกอบที่เมื่อมันปรากฏขึ้นจะปรากฏขึ้นเฉพาะ

แบบทดสอบหนึ่ง ๆ หรือลักษณะนิสัยหนึ่ง ๆ เท่านั้น

องค์ประกอบกลุ่ม หรือ องค์ประกอบเบื้องต้น

คือ องค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในลักษณะเป็นตัวของ

แบบทดสอบชุดหนึ่ง หรือ ลักษณะนิสัยกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่จะไม่ปรากฏในแบบทดสอบอื่น ๆ หรือลักษณะนิสัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากชุดนี้ หรือ กลุ่มนี้

องค์ประกอบทั่วไป หรือ องค์ประกอบระดับที่สอง

คือ องค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในลักษณะ เป็นตัวร่วมของ
แบบทดสอบทุกชุด หรือ ลักษณะนิสัย ทุกลักษณะนิสัย ที่นำมาทำการวิจัย.

สรุป

ไอแซกส์เชื่อว่าทฤษฎีการจัดระบบบุคลิกภาพของเขา สมนัยกับ ทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของ เบิร์ท เขาให้ข้อสังเกตว่า พฤติกรรมทั้ง ๔ ระดับ ของการจัดระบบบุคลิกภาพ สมนัยกับองค์ประกอบทั้ง ๔ ชนิด ดังนี้.-

HR เป็นเพียง SR ที่คัดองค์ประกอบของความคลาดเคลื่อนออก และทำให้เป็นองค์ประกอบเฉพาะ ลักษณะนิสัยคือระบบของ SR ซึ่งคัดความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน (error variance) และความแปรปรวนเฉพาะ (Specific variance) ออก และรูปแบบของบุคลิกภาพก็คือ ระบบของ SR ซึ่งสูญเสีย ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน ความแปรปรวนเฉพาะ และความแปรปรวนขององค์ประกอบกลุ่ม (Group - factor variance)

บิชอฟ (Bischof, 1970:499) ได้เปรียบเทียบพฤติกรรม ๔ ระดับของการจัดระบบบุคลิกภาพของไอแซกส์ และองค์ประกอบทั้ง ๔ ชนิดตามทฤษฎีของเบิร์ท ไว้ดังนี้.-

SR สมนัย กับองค์ประกอบของความคลาดเคลื่อน

HR สมนัย กับ องค์ประกอบเฉพาะ

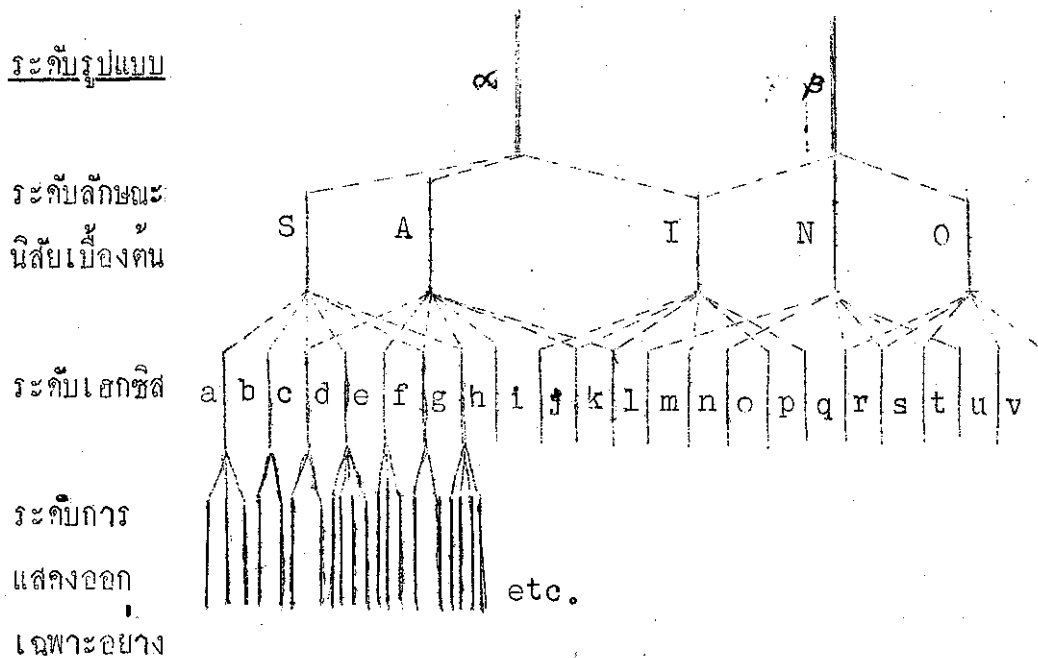
ลักษณะนิสัยสมนัยกับองค์ประกอบกลุ่ม

รูปแบบของบุคลิกภาพสมนัยกับองค์ประกอบทั่วไป

๓. ทฤษฎีโครงสร้างของบุคลิกภาพ

กิลฟอร์ด (Guilford, 1959:99-103) มีความคิดทำนองเดียวกับไอแซค นั้นคือ เขาเชื่อว่า บุคลิกภาพมีโครงสร้างตามระดับชั้น และเขาเชื่อว่าแบบจำลองของโครงสร้างของบุคลิกภาพสามารถนำ แบบจำลองขององค์ประกอบ (Factor model) มาใช้อธิบายได้ ทฤษฎีของกิลฟอร์ดสรุปได้ดังรูปที่ ๓.

รูปที่ ๓. โครงสร้างของบุคลิกภาพซึ่งแสดงระดับชั้นของลักษณะนิสัยในระดับของการสรุปที่แตกต่างกัน

รูปที่ ๓. นี้แสดงให้เห็นว่า บุคลิกภาพมีโครงสร้างตามระดับชั้นประกอบด้วย ลักษณะนิสัยในระดับของการสรุปที่แตกต่างกัน ๔ อย่างคือ การแสดงออกเฉพาะอย่าง (Specific action) เฮกซิส (Hexis) ลักษณะนิสัยเบื้องต้น (Primary - trait) และรูปแบบบุคลิกภาพ (Type)

ระดับการแสดงออกเฉพาะอย่าง กิลฟอร์ดมิได้อธิบายรายละเอียดของลักษณะนิสัยอันนี้ เขาเพียงแต่อธิบายว่า เป็นระดับที่ต่ำกว่าระดับเฮกซิส และเป็น

กรรมวิธีนี้ (Trait indicator) ของเฮกซิส.

ระดับเฮกซิส

เฮกซิสเป็นลักษณะนิสัยในระดับของการสรุปที่ต่ำสุด เช่นเดียวกับ HR ของไอแซกส์ กิลฟอร์ดอธิบายว่า การใช้คำว่า เฮกซิสแทนคำว่านิสัย เพราะคำว่านิสัย หมายถึงสิ่งที่เรียนรู้ แต่เฮกซิส มีความหมายกว้างกว่า เฮกซิสคือความโน้มเอียงที่จะประพฤติอย่างคงเส้นคงวา ในสถานการณ์ที่มีขอบข่ายจำกัด เฮกซิสได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมโดยมีการแสดงออกเฉพาะอย่างเป็นกรรมวิธีนี้

ระดับลักษณะนิสัยเบื้องต้น

ลักษณะนิสัยเบื้องต้นเป็นตัวการกำหนดเฮกซิสซึ่งมีความสัมพันธ์กัน และในขณะเดียวกัน ก็เป็นตัวการกำหนด การแสดงออกเฉพาะอย่างด้วย กิลฟอร์ดมีความคิดว่า องค์ประกอบในความหมายของนักวิเคราะห์องค์ประกอบ ควรจะอยู่ในระดับนี้

ระดับรูปแบบบุคลิกภาพ

รูปแบบบุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัย ที่อยู่ในระดับของการสรุปที่สูง สูงกว่าระดับลักษณะนิสัยเบื้องต้น

สรุป

เมื่อเทียบกับทฤษฎีของไอแซกส์ การแสดงออกเฉพาะอย่างอยู่ในระดับเดียวกับ SR เฮกซิสอยู่ในระดับเดียวกับ HR ลักษณะนิสัยเบื้องต้นอยู่ในระดับเดียวกับลักษณะนิสัย และรูปแบบบุคลิกภาพอยู่ในระดับเดียวกับรูปแบบบุคลิกภาพ.

ข้อสังเกต

มีข้อสังเกตอยู่หลายอย่างเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างทฤษฎีของไอแซกส์

และกิลฟอร์ด ดังนี้.—

๑. ระดับบุคลิกภาพทั้ง ๔ ระดับของไอเซ็งค์ เป็นระดับของพฤติกรรม ส่วนระดับบุคลิกภาพทั้ง ๔ ระดับของกิลฟอร์ด เป็นลักษณะนิสัยในระดับของการสรุปที่แตกต่างกัน

๒. HR ชุดหนึ่งสำหรับลักษณะนิสัยหนึ่ง แยกขาดจากชุดของ HR สำหรับอีกลักษณะนิสัยหนึ่ง ส่วนเอกซิสชุดหนึ่งซึ่งมีทั้งลักษณะนิสัยเบื้องต้นหนึ่ง ไม่แยกขาดจากชุดของเอกซิส ซึ่งยังมีอีกลักษณะนิสัยเบื้องต้นหนึ่ง นั่นคือ ในเอกซิสชุดหนึ่งอาจมีเอกซิสที่ซึ่งลักษณะนิสัยเบื้องต้น หลาย ๆ ลักษณะได้.

๓. กิลฟอร์ดยอมรับว่า α และ β type ของเขาอยู่ในระดับของการสรุปที่ต่ำกว่ารูปแบบบุคลิกภาพของไอเซ็งค์ และอยู่ในระดับต่ำกว่า ลักษณะนิสัยทุติยภูมิ (Secondary traits) ของแกทเทิล (Guilford, 1959:102).

อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้ สนใจเฉพาะสิ่งที่เหมือนกันของทั้งสองทฤษฎีเท่านั้น ฉะนั้นข้อแตกต่างเหล่านี้ จึงเป็นเพียงข้อสังเกตจะ ไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานสำหรับการวิจัยครั้งนี้ดังนี้.—

๑. เนื่องจากการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนด HR และลักษณะนิสัยต่าง ๆ ลงในแบบจำลองการจัดระบบบุคลิกภาพประชาธิปไตย เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ถี่ถ้วน หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เป็นหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับทฤษฎีของไอเซ็งค์และกิลฟอร์ด โดยอาศัยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานสำหรับการวิจัยข้อนี้ว่า.—

"ข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตย

จะสอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์เนื้อหาของบุคคลิกภาพ
ประชาธิปไตยตามหลักเหตุผลแบบอุปมานจริง นั่นคือ

๑.๑ กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะความรับผิดชอบ จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะความรับผิดชอบ หรือมีองค์ประกอบรวมของลักษณะความรับผิดชอบจริง

๑.๒ กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะความใจกว้าง จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะความใจกว้าง หรือมีองค์ประกอบรวมของลักษณะความใจกว้างจริง

๑.๓ กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่น จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่น หรือมีองค์ประกอบรวมของลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่นจริง

๑.๔ กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะการมีสามัคคีธรรม จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะการมีสามัคคีธรรม หรือมีองค์ประกอบรวมของลักษณะการมีสามัคคีธรรมจริง

๑.๕ กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะความมีเอกศักดิ์แห่งตน จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะความมีเอกศักดิ์แห่งตน หรือมีองค์ประกอบรวมของลักษณะความมีเอกศักดิ์แห่งตนจริง

๑.๖ กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์ จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีองค์ประกอบรวมของลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์จริง

๑.๗ กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย หรือ มีองค์ประกอบรวมของลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยจริง

๑.๘ ลักษณะนิสัยทุกลักษณะนิสัยที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จะมีการจัดระบบขึ้นเป็นรูปแบบบุคลิกภาพประชาธิปไตย หรือ มีองค์ประกอบรวมของความเป็นประชาธิปไตยจริง

๒. เนื่องจาก การจัดระบบบุคลิกภาพหรือ โครงสร้างของบุคลิกภาพตาม แนวกลุ่มนักสถิติวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นแบบระดับชั้น และเนื่องจากบุคลิกภาพประชาธิปไตย เป็นตัวแปรทางบุคลิกภาพตัวหนึ่ง และตัวแปรตัวนี้ก็มีข้อมูลเกี่ยวกับ โครงสร้างเช่นเดียวกับ ข้อมูลของกลุ่มนักสถิติวิเคราะห์ด้วย ฉะนั้น การจัดระบบบุคลิกภาพของตัวแปรตัวนี้ น่าจะ สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดระบบบุคลิกภาพ หรือทฤษฎีโครงสร้างของบุคลิกภาพดังกล่าวด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานสำหรับการวิจัยครั้งนี้ว่า

"แบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตยสอดคล้องกับ ทฤษฎีของไอเซนเบิร์กและกิลฟอร์ดจริง" นั่นคือ

๒.๑ กลุ่มของ HR ทุกกลุ่มที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จะมีการจัดระบบองค์ประกอบ เป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ต เช่นเดียวกับทฤษฎีของไอเซนเบิร์ก และ กิลฟอร์ดจริง

๒.๒ กลุ่มของลักษณะนิสัยที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จะมีการจัดระบบองค์ประกอบ เป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ตเช่นเดียวกับทฤษฎีของไอเซนเบิร์ก และ กิลฟอร์ดจริง.

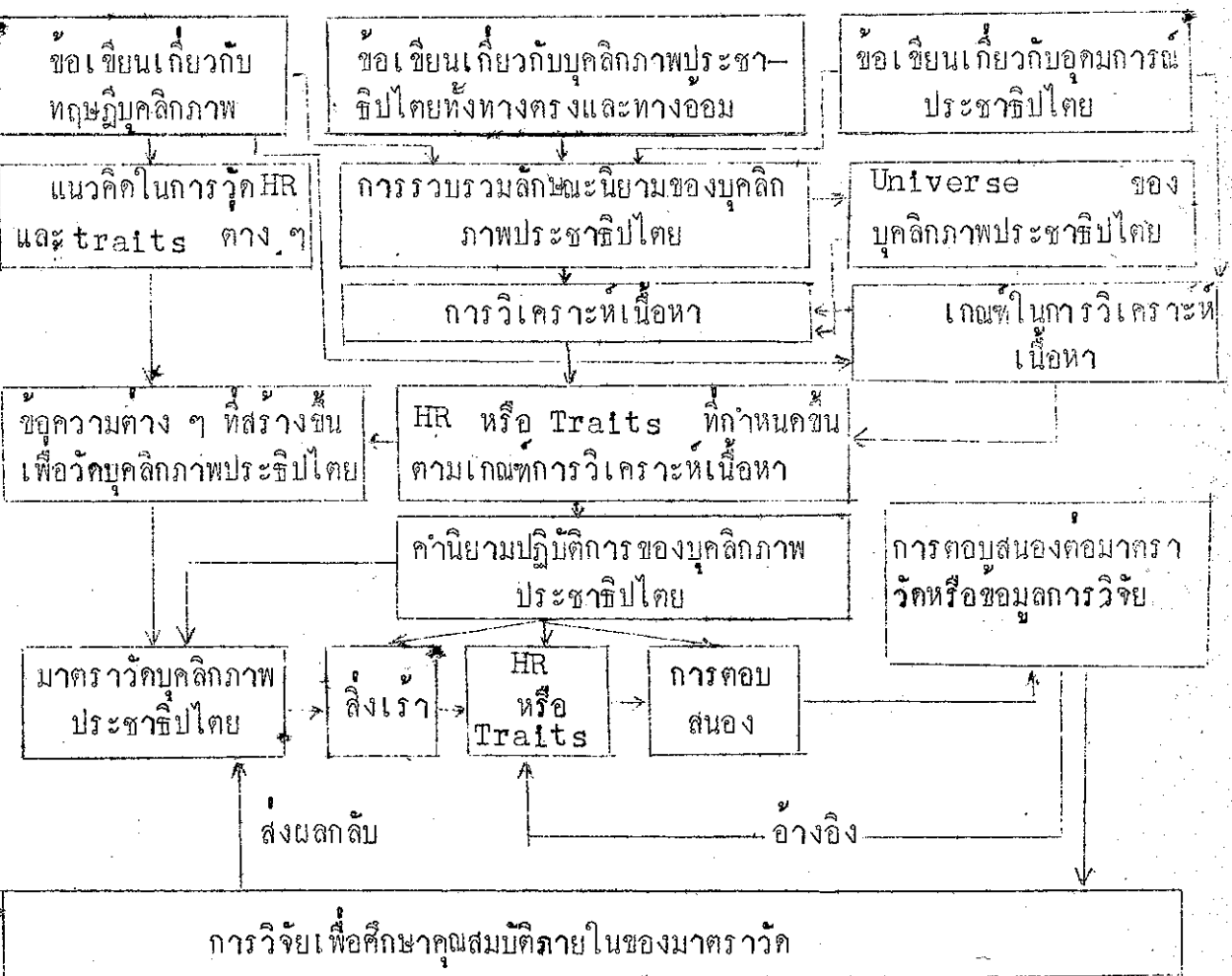
การดำเนินงานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานการวิจัยออกเป็น ๓ ตอน คือ ตอนที่หนึ่ง สร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย ตอนที่สอง เก็บรวบรวมข้อมูล และตอนที่สาม วิเคราะห์ข้อมูล ดังมีรายละเอียดดังนี้.—

ตอนที่ ๑. การสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ มาตรฐานบุคลิกภาพประชาธิปไตย (The Democratic Personality Scale) ซึ่งเป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีแผนผังในการสร้างดังนี้ (สรุป)

รูปที่ ๔. แผนผังในการสร้างมาตรฐานบุคลิกภาพประชาธิปไตย

แผนผังในรูปที่ ๔. นี้แสดงให้เห็นว่า การสร้างมาตราวัดบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตยนั้น เป็นไปตามลำดับขั้นต่าง ๆ ดังนี้.-

ขั้นที่ ๑. การรวบรวมลักษณะนิยาม

ผู้วิจัยได้รวบรวมลักษณะนิยาม (Defining attributes)
ต่าง ๆ ของบุคลิกภาพประชาธิปไตยจากข้อเขียนก่อน ๆ เกี่ยวกับตัวแปรตัวนี้ทั้งทางตรง
และทางอ้อม โดยอาศัยทฤษฎีบุคลิกภาพและอุดมการณ์ประชาธิปไตยเป็นเกณฑ์พิจารณา
ควบคุมไปด้วย ผลของการรวบรวมได้เสนอไว้แล้วในบทที่ ๑. หน้า ๒ - หน้า ๔

การรวบรวมลักษณะนิยาม แบบนี้อาศัยแนวทางในเชิงเหตุผล
(Rational approach) การที่ต้องใช้แนวทางนี้ แทนการใช้แนวทางตาม
สภาวะวิสัย (Empirical approach) ซึ่งทำได้โดยการเก็บรวบรวมลักษณะ
นิยามจากการสังเกตพฤติกรรมการตอบสนองของคนที่เป็นประชาธิปไตยที่แสดง ออกมาให้
เห็นชัด เพราะผู้วิจัยไม่สามารถหาบุคคลที่ทราบแน่ชัดว่าเป็นประชาธิปไตย มาสังเกต
พฤติกรรมการตอบสนองได้อย่างเพียงพอ

ลักษณะนิยามของบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่รวบรวมมานี้ ได้นำมากำหนด
เป็นโครงแบบพฤติกรรม (Behavioral universe) ของบุคลิกภาพประชาธิปไตย
จากนั้นจึงนำลักษณะนิยามหรือ โครงแบบของพฤติกรรมดังกล่าว มาวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

ขั้นที่ ๒. การวิเคราะห์เนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยอาศัยเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพ
และอุดมการณ์ประชาธิปไตย ผลของการวิเคราะห์เนื้อหาได้เสนอไว้แล้วในบทที่ ๑.

ผลของการวิเคราะห์เนื้อหา มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างข้อความ
ทุกข้อความของมาตราวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย เพราะข้อความทุกข้อความในมาตรา
วัดที่สร้างขึ้น สร้างตาม HR และลักษณะนิสัยที่เป็นผลจากการวิเคราะห์เนื้อหา
นอกจากนี้ผลของการวิเคราะห์เนื้อหายังเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการสร้างคำนิยามปฏิบัติ
การของบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ขั้นที่ ๓. การสร้างคำนิยามปฏิบัติการ

คำนิยามปฏิบัติการของบุคลิกภาพประชาธิปไตย ได้สร้างขึ้นตามผลของการ
วิเคราะห์เนื้อหา และได้เสนอไว้แล้วในขั้นที่ ๑ หน้า ๑๔

คำนิยามปฏิบัติการนี้ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วน คือ สิ่งเร้า HR
หรือลักษณะนิสัย และ การตอบสนอง การสร้างคำนิยามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย
ได้ผสมผสานทั้งแนวทางของนักทฤษฎีบุคลิกภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait
theory) และแนวทางของนักทฤษฎีบุคลิกภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมอันเป็นผล
จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (S-R theory) เข้าด้วยกัน จนได้แบบจำลองอัน
ใหม่ที่เรียกว่า S - $\textcircled{T}$ - R Model

ขั้นที่ ๔. การสร้างมาตราวัด

มาตราวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย สร้างขึ้นตามคำนิยามปฏิบัติการของบุคลิก
ภาพประชาธิปไตย โดยอาศัยโครงแบบพฤติกรรมเป็นกรอบสำหรับอ้างอิง (Frame
of reference) และข้อความแต่ละข้อความ สร้างจากลักษณะนิยามที่ได้วิเคราะห์
เนื้อหาแล้ว

จากแนวคิดในการวัดบุคลิกภาพ จะเห็นว่ากรวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ทำได้หลายวิธี ทั้งวิธีที่วัดโดยตรง (Direct measure) และวิธีโดยอ้อม
(Indirect measure) แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้วิธีที่สะดวกที่สุดคือวิธีวัดโดย
ตรง ซึ่งวัดโดยมาตราส่วนประมาณค่าตนเอง (Self - rating Scale)

การวัดควมมาตราส่วนประมาณค่าตนเอง คือการที่ผู้วิจัยได้สร้างข้อความ เพื่อวัด พฤติกรรมของลักษณะนิยามต่าง ๆ ของบุคคลภาพประชากรไทยขึ้น แล้วให้กลุ่ม ตัวอย่างประเมินผลตนเองว่า เขามีพฤติกรรมของลักษณะนิยามนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด การวัดควมมาตราส่วนประมาณค่าตนเอง มีแนวโน้มที่จะได้ข้อมูลผิดพลาดได้ง่าย แต่ ผู้วิจัยเชื่อว่า การสร้างข้อความที่แจ่มชัด การชี้ให้เห็นคุณค่าของการร่วมมือตอบมาตรา วัด การควบคุมการตอบมาตราวัดอย่างใกล้ชิด จะช่วยลดความผิดพลาดได้มาก และ ผู้วิจัยยังเชื่ออีกว่า ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็นความผิดพลาดแบบสุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความผิดพลาดเท่ากับศูนย์

มาตราวัดบุคคลภาพประชากรไทย ประกอบด้วยส่วนประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้.-

ก). คำชี้แจง (สุรยละเอียดจากภาคผนวก)

คำชี้แจงประกอบด้วยข้อความที่เขียนให้กลุ่มตัวอย่าง ทราบถึงลักษณะของมาตราวัด คุณค่าของมาตราวัด ประโยชน์ ที่เกิดขึ้นจากการตอบมาตราวัด คำขอขอให้ตอบให้ตรงตามสภาพ ที่เป็นจริง และขอให้ครบถ้วนทุกข้อความ และคำชี้แจงถึงวิธี การตอบมาตราวัดพร้อมด้วยตัวอย่างในการตอบมาตราวัด และคำอธิบาย

วิธีการตอบมาตราวัดทำได้โดยกลุ่มตัวอย่าง จะต้อง อ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงตามที่ตัวเองได้ประพฤตินิติเพียงไร เมื่อประเมินผลตัวเองตามข้อความ นั้น ๆ แล้ว จึงทำเครื่องหมาย + ลงในช่องคำตอบที่กำหนดไว้ ๕ ช่องคือ ของที่ ๑. จริงมากที่สุด ของที่ ๒. จริงมาก ของที่ ๓. จริงพอสมควร ของที่ ๔. จริงน้อย และของที่ ๕. ไม่จริง โดยเลือกเพียงข้อเดียวซึ่งเป็นของที่ตรงตามผลของการประเมินผลตัวเอง

ตัวอย่าง เช่น

จริงมาก ที่สุด	จริง มาก	จริง พอสมควร	จริง น้อย	ไม่ จริง
	+			

ข้าพเจ้าไปงานสังคม
เสมอ

ตามตัวอย่างนี้ ผู้ที่จะตอบเช่นนี้ จะต้องเป็นผู้ที่ไปงานสังคมเกือบทุกครั้ง
มีเพียงไม่กี่ครั้งที่ไม่ได้ไป

ข). ข้อความ ข้อความที่สร้างขึ้นในมาตราว่าบุคคลิกภาพ
ประชาธิปไตยมี ๕๔ ข้อ เป็นข้อความที่วัดพฤติกรรมของลักษณะนิยามของบุคคลิกภาพ
ประชาธิปไตย

ตัวอย่างของข้อความที่สร้างขึ้นมีดังนี้.-

ลักษณะนิยาม	ข้อความที่สร้างขึ้น
<u>ความไวใจได้</u>	- เมื่อได้รับมอบหมายงานชิ้นใดมา ข้าพเจ้าทำงาน ชิ้นนั้นเสร็จสิ้นไปทุกครั้ง
<u>การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์</u>	- เมื่อมีผู้วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความประพฤติปฏิบัติ หรือผลงานของข้าพเจ้า หรือวิจารณ์ตัวข้าพเจ้า เอง ข้าพเจ้าไม่เคยโกรธ ข้าพเจ้ารับฟังคำ วิจารณ์นั้น ๆ เสมอ และนำคำวิจารณ์นั้น ๆ มา พิจารณา ถ้าเห็นจริง ก็พยายามปรับปรุงตัวเอง หรือผลงานของตัวเองเสียใหม่

ลักษณะนิยาม	ข้อความที่สร้างขึ้น
<u>เคารพในสิทธิของผู้อื่น</u>	- ข้าพเจ้าไม่เคยก้าวล่วงในสิทธิของผู้อื่น เช่นห้ามผู้อื่นไม่ให้วิจารณ์ในสิ่งที่เขามีสิทธิที่จะวิจารณ์ เปิดวิทยุเสียงถึงรบกวนผู้อื่น ล้วงคิว หรือเอาสิ่งที่เป็นสาธารณะสมบัติมาเป็นของตัวเอง เป็นต้น
<u>การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ</u>	- ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมที่ข้าพเจ้ามีสิทธิมีโอกาสหรือมีความสามารถทำได้
<u>การมีความคิดอิสระ</u>	- ความคิดทุกความคิดที่ข้าพเจ้าแสดงออกมาเป็นความคิดที่ข้าพเจ้าได้กลั่นกรองขึ้นด้วยตัวเองมิใช่เป็นความคิดที่แสดงออกมามีใต้อิทธิพลของผู้ใดทั้งสิ้น
<u>การริเริ่ม</u>	- ข้าพเจ้ามักจะเป็นคนริเริ่มในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มที่ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมเสมอ
<u>การใช้สิทธิของตนอย่างเต็มที่</u>	- ข้าพเจ้าได้ใช้สิทธิต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้ามีอยู่อย่างเต็มที่ (สิทธิดังกล่าว เช่น สิทธิของนักศึกษาที่จะใช้บริการต่าง ๆ ของสถานศึกษาของตน) สิทธิที่จะซักถาม แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงสร้างสรรค์ สิทธิที่จะเป็นสมาชิกหรือตัวแทนในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น.)

การให้คะแนนแต่ละข้อความ กำหนดตามน้ำหนักของตัวเลือกในช่องต่าง ๆ การกำหนดค่าน้ำหนักของตัวเลือกทั้ง ๕ ของนั้น กำหนดขึ้นโดยใช้น้ำหนักสมมุติ (arbitrary weighting) ตามวิธีการของ Summated rating scale ของ เรนซิส ลิเคิร์ท (Rensis Likert) (Edward, 1957: 149 - 170) นั่นคือกำหนดให้ความเข้มของพฤติกรรมต่าง ๆ มีน้ำหนักดังนี้.-

จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง พอสมควร	จริง น้อย	ไม่ จริง
๕	๔	๓	๒	๑

เนื่องจาก ความเข้มของพฤติกรรมที่แสดงถึงบุคลิกภาพ มีลักษณะเป็นปริมาณ สเกลาร์ (scalar quantity) การกำหนดน้ำหนักเช่นนี้จึงนับได้ว่า เป็นไปอย่างเหมาะสม

ฉะนั้น การให้คะแนนสำหรับแต่ละข้อความก็จะเป็นดังนี้.-

คำตอบ	จริงมากที่สุด	ให้	๕	คะแนน
คำตอบ	จริงมาก	ให้	๔	คะแนน
คำตอบ	จริงพอสมควร	ให้	๓	คะแนน
คำตอบ	จริงน้อย	ให้	๒	คะแนน
คำตอบ	ไม่จริง	ให้	๑	คะแนน

ขั้นที่ ๕. การศึกษาคุณสมบัติภายในของมาตรวัด

คุณสมบัติภายในของมาตรวัดที่ศึกษา คือ ค่าอำนาจจำแนก (Discriminating power) ค่าความเชื่อมั่น (reliability) และ ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี (Construct validity) การศึกษาคุณสมบัติภายใน

ในทั้งกล่าว จำเนียรการตามลำดับขั้นดังนี้.-

๕.๑ หลังจากสร้างข้อความทั้ง ๕๔ ข้อ เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อความที่สร้างขึ้นนี้ ไปให้ผู้อื่นช่วยตัดสินว่า มีนัยพฤกษกรรมของลักษณะนิยามนั้น ๆ ใดจริงหรือไม่ เมื่อทุกคนเห็นตรงกันว่าสามารถวัดได้ จึงได้รวบรวมข้อความเหล่านี้ขึ้นเป็นมาตราวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย

๕.๒ นำมาตราวัดไปทดลองสอบ (Pre-Test) กับนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงของวิทยาลัยครูพระนครจำนวน ๑๒๔ คน

๕.๓ นำกระดาษคำตอบ มาตัดฉบับที่เสียเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างตอบไม่ครบทุกข้อความออก ผลปรากฏว่าต้องตัดออก ๑๐ ฉบับเหลือฉบับที่ดี ๑๑๔ ฉบับ

๕.๔ นำข้อมูลในกระดาษคำตอบฉบับที่สมบูรณ์มาศึกษาการกระจาย (Distribution) ของแต่ละตัวเลือกในแต่ละข้อความ ผลปรากฏว่าเกือบทุกข้อความมีการกระจายของแต่ละตัวเลือกในลักษณะเบ้ (skewed) ไปในทางคะแนนสูง นอกจากข้อความที่ ๑๓, ๔๓ และ ๔๔ เท่านั้นที่มีการกระจายในลักษณะเบ้ ไปในทางคะแนนต่ำ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อความ ปรากฏว่า ข้อความทุกข้อความยกเว้นข้อความที่ ๑๓, ๔๓ และ ๔๔ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่คาดหวัง (expected mean) ทั้งสิ้น นั่นคือมีพิสัย (range) ของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๐๒๕๔ ถึง ๔.๒๔๕๔ ส่วนข้อความที่ ๑๓ มีค่าเฉลี่ย ๒.๓๗๒๕ ข้อความที่ ๔๓ มีค่าเฉลี่ย ๒.๔๕๕๕ และข้อความที่ ๔๔ มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๓๒๒

ผลของการศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่า การกระจายของตัวเลือกของแต่ละข้อความยังไม่อยู่ในลักษณะที่ดี แต่เมื่อพิจารณาลักษณะธรรมชาติของ

กลุ่มตัวอย่างประกอบกัน จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะมีความเป็นประชาธิปไตยสูงอันเนื่องมาจากผลการสังเกตการณ์ ฉะนั้นเมื่อนำมาตรวจวัดมาทดลองสอบกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ การกระจายของตัวเลือกในแต่ละข้อความจึงเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยเชื่อว่าถ้านำมาตรวจวัดไปทดลองสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีขอบเขตกว้างกว่านี้ การกระจายของตัวเลือกในแต่ละข้อความน่าจะดีขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ตัดข้อความข้อใดออก เพราะผลของการกระจายของตัวเลือก

๕.๕ นำข้อมูลในกระดาษคำตอบฉบับที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์
ผล ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้.—

ก). ค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อความ จากตารางที่ ๑.

ตารางที่ ๑. ค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ของข้อความแต่ละข้อ

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
๑	๔.๓๑๔**	๑๕	๓.๓๑๓**	๒๙	๐.๗๘๒	๔๓	๔.๔๕๖**
๒	๕.๐๖๙**	๑๖	๕.๒๒๕**	๓๐	๓.๖๘๕*	๔๔	๖.๕๕๒**
๓	๔.๓๖๘**	๑๗	๕.๗๔๕**	๓๑	๗.๖๙๕**	๔๕	๕.๖๙๒**
๔	๔.๓๔๕**	๑๘	๔.๑๘๕*	๓๒	๒.๖๒๐*	๔๖	๕.๖๖๖**
๕	๔.๕๕๐**	๑๙	๓.๒๒๕**	๓๓	๓.๓๔๒**	๔๗	๖.๑๒๖**
๖	๒.๘๘๘**	๒๐	๔.๕๑๕**	๓๔	๕.๗๑๓**	๔๘	๔.๐๘๔**
๗	๔.๙๕๕**	๒๑	๒.๒๑๕*	๓๕	๖.๔๗๓**	๔๙	๓.๖๖๓**
๘	๕.๔๗๙**	๒๒	๗.๓๐๕**	๓๖	๓.๘๖๕**	๕๐	๕.๖๓๙**
๙	๖.๗๘๓**	๒๓	๓.๙๘๑**	๓๗	๔.๔๕๙**	๕๑	๕.๖๕๓**
๑๐	๕.๖๑๙**	๒๔	๔.๕๕๕**	๓๘	๕.๖๖๙**	๕๒	๖.๐๗๕**
๑๑	๓.๘๐๕**	๒๕	๒.๒๓๕*	๓๙	๔.๒๐๕**	๕๓	๕.๐๕๑**
๑๒	๕.๗๑๘**	๒๖	๔.๘๘๙**	๔๐	๖.๔๗๒**	๕๔	๔.๓๓๙**
๑๓	๑.๑๒๙	๒๗	๖.๒๔๖**	๔๑	๕.๐๘๑**		
๑๔	๖.๒๙๑**	๒๘	๓.๖๓๙**	๔๒	๔.๕๖๐**		

** (p < .๐๑)

* (p < .๐๕)

หมายเหตุ ค่า t ในตารางที่ ๑. ได้มาโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อความ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยที่กลุ่มสูงคือ ๒๗ % ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนรวมจากมาตราวัดตั้งแต่สูงที่สุดลงมา และกลุ่มต่ำคือ ๒๗ % ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนรวมจากมาตราวัดตั้งแต่ต่ำสุดขึ้นไป (๒๗ % ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๑๘ คน เท่ากับ ๓๒ คน).

ผลจากการวางที่ ๑. แสดงให้เห็นว่า ข้อความในมาตราวัดที่สร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนกสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ เกือบทุกข้อความ มีข้อความซึ่งมีอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ เพียง ๒ ข้อ คือ ข้อที่ ๒๑ และ ข้อที่ ๒๕ แต่ยังมีข้อความซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกต่ำจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๒ ข้อคือข้อที่ ๑๓ และ ข้อที่ ๒๔ สำหรับข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงนั้น มีพิสัยของค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) อยู่ระหว่าง ๒.๒๑๕ - ๗.๖๕๔ ส่วนข้อความที่มีอำนาจจำแนกต่ำ ข้อ ๑๓ ค่า $t = ๑.๑๒๕$ และข้อ ๒๔ ค่า $t = ๐.๗๘๒$ จากผลอันนี้ผู้วิจัยจึงนำข้อความข้อที่ ๑๓ และข้อที่ ๒๔ มาปรับปรุงเนื้อหาของข้อความเสียใหม่ แล้วจึงนำไปใช้ต่อไป

ข). ค่าความเชื่อมั่นของมาตราวัด ผู้วิจัยได้ใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) สูตรที่ ๒๐ (Magnusson, 1968: 115-118) หาค่าความเชื่อมั่นของมาตราวัด ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๑๘๔

ค). ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัด ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของมาตราวัด ถือว่าเป็นการหาความเที่ยงตรงตามทฤษฎีอย่างหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ความเที่ยงตรงภายใน (Internal Consistency) (Anatasi, 1968: 114 - 122; Cronbach, 1970: 144) เนื่องจากข้อความในมาตราวัดที่สร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นสูง ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า มาตรวัดนี้มีค่าความเที่ยงตรงภายในสูงพอสมควร

นอกจากการหาความเที่ยงตรงตามวิธีดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังได้หาความเที่ยงตรงตามทฤษฎี (Factorial Validity) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบอีกด้วย แต่การหาความเที่ยงตรงตามวิธีนี้ ผู้วิจัยกระทำควบคู่ไปกับการวิจัย ฉะนั้น จึงไม่นำมาเสนอในตอนนี้อย่างไรก็ตามจะนำไปอภิปรายในตอนหลัง

ตอนที่ ๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๑๖ ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ ๔ แห่ง จำนวนทั้งหมด ๒๖๗ คน เป็นชาย ๑๓๐ คน หญิง ๑๓๗ คน นักศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบสุ่ม รายละเอียดดังตารางที่ ๒.

ตารางที่ ๒. รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และ สถานศึกษา

สถานศึกษา	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม	๓๑	๓๖	๖๗
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	๓๘	๓๕	๗๓
วิทยาลัยครูลำปาง	๒๒	๒๕	๔๗
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	๓๙	๓๗	๗๖
รวม	๑๓๐	๑๓๗	๒๖๗

ข. แนวทางการใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย

อัลดพอร์ท (Allport, 1937:22) แลงว่าการใช้

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทางด้านบุคลิกลักษณะมี ๒ แนวทางคือ Ideographic Approach (ศึกษาพฤติกรรมที่มุ่งเป็นกรณีรายบุคคล โดยใช้วิธีการและตัวแปรต่าง ๆ ที่เหมาะกับลักษณะเอกลักษณ์ของแต่ละคน) กับ Nomothetic Approach (ศึกษาพฤติกรรมในรูปของการหาหลักการรวมโดยศึกษากับคนเป็นกลุ่ม) เนื่องจากทฤษฎีของกลุ่มนักสถิติวิเคราะห์ส่วนมากเน้นหนักในแนวทาง Nomothetic Approach

และเนื่องจากการใช้กลุ่มตัวอย่างในแนวทางนี้ เหมาะกับเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบที่แคทเทล (Cattell, 1950: 27-32) เรียกว่า R-Technique อันเป็นเทคนิคที่ทำให้ได้ลักษณะรวม (Common traits) ของบุคลิกลักษณะประชากรไทย ฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยในแนวทางนี้

ค. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำมาตราวัดบุคลิกลักษณะประชากรไทยที่สร้างขึ้นใช้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง ก่อนที่กลุ่มตัวอย่างจะตอบข้อความในมาตราวัด ผู้วิจัยได้ชี้แจงวิธีการตอบ อธิบายวิธีการกำหนดน้ำหนักของแต่ละข้อเลือก ขอร้องให้ตอบให้ตรงสภาพความเป็นจริง และตอบให้ครบถ้วนทุกข้อ ตลอดจนชี้ให้เห็นคุณค่าของการร่วมมือตอบมาตราวัด เสร็จแล้วให้กลุ่มตัวอย่างลงมือตอบในขณะที่กลุ่มตัวอย่างตอบมาตราวัด ผู้วิจัยได้อยู่ร่วมด้วยตลอดเวลา เพื่ออธิบายข้อความที่กลุ่มตัวอย่างสงสัยหรือไม่แน่ใจ

ง. ลักษณะของข้อมูลที่ได้รับ

เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้มาตราวัดบุคลิกลักษณะประชากรไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ฉะนั้นข้อมูลที่ได้อาจเป็นข้อมูลที่มีลักษณะที่แคทเทล (Halland Lindzey, 1970: 388-389) เรียกว่า Q-Data (ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม หรือแบบสำรวจ เป็นต้น) ซึ่งเป็นข้อมูลชนิดหนึ่งที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ

ตอนที่ ๓. การวิเคราะห์ข้อมูลและ สถิติที่ใช้

ก). การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้.-

๑. ทำการตรวจคำตอบ และบันทึกผลลงในแบบฟอร์มที่เตรียมไว้
๒. หาคาสหสัมพันธ์ภายใน ของ HR แต่ละกลุ่มรวมทั้งหมด ๙ กลุ่ม และหาคาสหสัมพันธ์ภายในของกลุ่มลักษณะนิสัยอีก ๑ กลุ่ม

โดยใช้วิธีการคำนวณแบบการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย

(Simple Correlation) ตามวิธีการโปรดัก-

โมเมนต์ (Product moment) ของเพียร์สัน

(Pearson) (Ferguson, 1971:102)

๓. ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบตามแบบวิธีจุดศูนย์กลางของมวล

(Centroid Solution) ของเซอร์ลิตอน

(Thurstone) (Fruchter, 1967) แล้วทำ

การหมุนแกนตามหลักของ Simple Structure และ

Positive Manifold โดยถือหลักของการหมุน

ให้แกนทั้งสองขององค์ประกอบตั้งฉากกัน (Orthogonal Rotation)

ข. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้.-

๑. ในตอนทดลองสอบสถิติที่ใช้คือ.-

๑.๑ ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (Guilford, 1950:44)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

โดยที่ $\bar{X}$ = คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนนักศึกษาในกลุ่ม

๑.๒ ค่าความแปรปรวน ใช้สูตร (Ferguson, 1966:67)

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

โดยที่ s^2 = ความแปรปรวน

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว

ยกกำลังสอง

N = จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

สูตรนี้ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนก แต่เมื่อใช้กับการหาค่าความเชื่อมั่นใช้.-

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2}$$

๑.๓ ค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ใช้สูตร (Edward, 1957: 152 - 153)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

โดยที่ t = ค่าที่จะใช้พิจารณาใน t - distribution

$\bar{X}_H, \bar{X}_L$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

N_H, N_L = จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

S_H^2, S_L^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

๑.๔ ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) ใช้สูตร (Magnusson, 1968: 115-118)

$$KR - 20 = \frac{N}{(N-1)} \times \frac{S_t^2 - \sum_{i=1}^N S_i^2}{S_t^2}$$

โดยที่ S_t^2 = ความแปรปรวนของมาตราวัดทั้งหมด

$\sum_{i=1}^N S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

N = จำนวนข้อในมาตราวัด

๒. ในตอนวิจัยจริง สถิติที่ใช้คือ

๒.๑ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ ไพเรตต์ โมเมนต์ ใช้

สูตร (Garrette, 1966: 143)

$$r = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

โดยที่ r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 $\sum XY$ = ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับ Y
 $\sum X, \sum Y$ = ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X กับ คะแนน Y ตามลำดับ
 $\sum X^2, \sum Y^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N = จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

๒.๒ การวิเคราะห์องค์ประกอบตามแบบวิธีจุดศูนย์กลางของมวล (Centroid Solution) ของเรอรัสโทน และการหมุนแกนแบบ Orthogonal Rotation.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะเสนอต่อไปนี้เป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้น และวิธีการ ซึ่งได้กล่าวไว้ในตอนที่ ๓. ของบทที่ ๒. ในที่นี้จะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับสมมุติฐาน ดังนี้.—

๑. การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่ม การตอบสนองที่เป็นนิสัย และกลุ่มลักษณะนิสัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปนี้ เป็นผลที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๑. ที่ว่า "ข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวกับโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยจะสอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์เนื้อหาของบุคลิกภาพประชาธิปไตย ตามหลักเหตุผลแบบอนุมาน"

เนื่องจากสมมุติฐานข้อนี้ประกอบด้วยสมมุติฐานย่อย ๔ สมมุติฐาน ฉะนั้นผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตามลำดับสมมุติฐานย่อยดังนี้.—

๑.๑ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนองที่เป็นนิสัยของลักษณะความรับผิดชอบ

ผลการวิเคราะห์อันนี้ต้องการทดสอบสมมุติฐานย่อยข้อ ๑.๑ ที่ว่า "กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะความรับผิดชอบ มีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะความรับผิดชอบ หรือมีองค์ประกอบรวมของลักษณะความรับผิดชอบจริง"

ในที่นี้จะเสนอข้อมูลแยกเป็น ๓ ตอนดังนี้.—

ก). การหาสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว

ข). การหาคำน่ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) ของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว

ค). การหาคำน่ำหนักองค์ประกอบที่หมุนแกนแล้วของการสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว

เพื่อความสะดวกในการเขียนและการเสนอตาราง ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์

HR_๑, HR_๒, HR_๘, แทนตัวแปรซึ่งในที่นี้คือ การตอบสนองที่เป็นนิสัยต่าง ๆ ดังนี้.-

HR _๑ ,	คือ	ความไวใจได้
HR _๒ ,	คือ	ความผูกพันกับงาน
HR _๓ ,	คือ	ความละเอียดรอบคอบ
HR _๔ ,	คือ	ความปรารถนาที่จะทำได้ดีที่สุด
HR _๕ ,	คือ	การปรับปรุงให้ดีขึ้น
HR _๖ ,	คือ	การใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่
HR _๗ ,	คือ	ความพากเพียรพยายาม
HR _๘ ,	คือ	การรับความผิดหรือความชอบในผลงานของตน

การหาสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว ปรากฏผลตามตารางที่ ๓. ดังนี้.-

อื่น อย่างไรก็ตามคาสหสัมพันธ์ภายในนี้ ไม่สามารถชี้ให้เห็นเด่นชัดว่าข้อสงสัยนี้จะเป็นจริงหรือไม่ จึงต้องดูจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอีกทีหนึ่ง

การหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบตามวิธี Centroid ของ เซอร์สโคนปรากฏผลตามตารางที่ ๔. ดังนี้.-

ตารางที่ ๔. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h^2
	I	II	
HR_1	.๔๓๑๔	.๑๒๑๖	.๒๐๐๔
HR_2	.๕๑๔๑	.๑๕๔๔	.๒๔๓๕
HR_3	.๕๒๐๒	.๒๐๐๑	.๓๑๐๖
HR_4	.๕๔๓๑	.๒๐๒๐	.๓๔๐๑
HR_5	.๕๖๘๒	.๐๘๘๔	.๓๓๐๗
HR_6	.๖๐๖๐	-.๐๘๘๘	.๓๗๕๑
HR_7	.๕๔๑๗	-.๒๔๓๘	.๔๓๖๔
HR_8	.๓๔๖๑	-.๓๗๖๔	.๒๖๑๔

จากผลในตารางที่ ๔. จะเห็นว่าตัวแปรหรือการตอบสนองที่เป็นนิสัย ทุกตัวมีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I สูงพอสมควร องค์ประกอบที่ I ที่มีน้ำหนักสูงมากได้แก่ HR_6 และ HR_7 รองลงไปก็คือ HR_5 และ HR_4 อันดับที่ ๓. คือ HR_3 และ HR_2 และอันดับที่ ๔. คือ HR_1 และ HR_8 ส่วนองค์ประกอบที่ II นั้น ค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบค่า ผลอันนี้แสดงว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัว วัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน คำนวณองค์ประกอบที่ I ก็คือค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี (Factorial validity) นั้นเอง นั่นคือ.-

HR _๑	มี	ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๓๑๔
HR _๒	มี	ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๑๔๑
HR _๓	มี	ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๒๐๒
HR _๔	มี	ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๔๗๑
HR _๕	มี	ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๖๘๒
HR _๖	มี	ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๐๖๐
HR _๗	มี	ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๕๑๗
HR _๘	มี	ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๓๔๖๑

จากผลในตารางที่ ๔. ที่พบว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัววัดองค์ประกอบที่ I รวมกันนี้ ชี้ให้เห็นว่า ข้อสงสัยที่ว่า HR_๘ อาจจะไม่วัดองค์ประกอบของลักษณะความรับผิดชอบร่วมกับตัวแปรตัวอื่นนั้นไม่เป็นจริง และเมื่อพิจารณาค่า Communalities (h^2) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงว่าตัวแปรต่าง ๆ มีส่วนที่วัดรวมกับตัวแปรอื่น ๆ มากน้อยเพียงใด จะเห็นว่าตัวแปรทุกตัวมีค่า h^2 สูงพอสมควร แสดงว่าตัวแปรทุกตัววัดในสิ่งเดียวกัน จากผลอันนี้จึงทำให้ผู้วิจัยไม่มีเหตุผลที่จะคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๑.๑ ที่ใดตั้งไว้

เนื่องจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในตารางที่ ๔. นั้น เป็นค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ยังไม่ได้นormalize จึงไม่ชัดเจนในการแปลความหมาย เพราะการตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัวมีค่าน้ำหนักสูงในองค์ประกอบที่ I ทั้งหมด ผู้วิจัยจึงทำการ normalize ตามวิธีการที่ได้อธิบายไว้แล้วในตอนที่ ๓. ของบทที่ ๒.

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ normalize ครั้งที่ ๑. ของการแสดงผลที่เป็นนิสัยแต่ละตัวปรากฏตามตารางที่ ๕ ดังนี้.-

ผลจากการางที่ ๕. นี้จะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒. ด้วย
แต่จะยังไม่แปลความหมายในที่นี้

๑.๒ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนองที่เป็นนิสัย ของลักษณะความใจกว้าง

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นต้องการทดสอบสมมุติฐานย่อย
ข้อ ๑.๒ ที่ว่า "กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะความใจกว้าง มีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะความใจกว้าง หรือมีองค์ประกอบรวมของลักษณะความใจกว้างจริง"

การเสนอข้อมูลแยกเป็น ๓ ตอน เช่นเดียวกับข้อ ๑.๑ เพื่อสะดวก
ในการเขียนและการเสนอตาราง ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์แทนการตอบสนอง
ที่เป็นนิสัยต่าง ๆ ดังนี้.—

- HR_๙ คือ การพร้อมที่จะรับความคิดใหม่หรือแนวทางการแก้ปัญหาอื่น ๆ
- HR_{๑๐} คือ การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์
- HR_{๑๑} คือ การอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน
- HR_{๑๒} คือ การให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น
- HR_{๑๓} คือ การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
- HR_{๑๔} คือ การใช้เหตุผลและความจริงในการแก้ปัญหา
- HR_{๑๕} คือ พิจารณาสารวจและใช้ความคิดของผู้อื่นเท่า ๆ กับ
ของตน
- HR_{๑๖} คือ เสียสละเมื่อเกิดการขัดแย้ง

การหาสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว
ปรากฏผลตามตารางที่ ๖. ดังนี้.—

ตารางที่ ๖. สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว
(กลุ่มที่ ๒.)

แปร	HR _๕	HR _{๑๐}	HR _{๑๑}	HR _{๑๒}	HR _{๑๓}	HR _{๑๔}	HR _{๑๕}	HR _{๑๖}
๕	(๑.๐๐๐๐)	.๒๗๒๘	.๑๔๒๖	.๒๒๔๐	.๒๑๓๑	.๑๑๑๒	.๑๗๐๕	.๑๖๑๕
๑๐	.๒๗๒๘	(๑.๐๐๐๐)	.๓๓๕๘	.๓๓๖๒	.๐๘๘๕	.๒๕๖๓	.๑๘๓๔	.๑๘๕๒
๑๑	.๑๔๒๖	.๓๓๕๘	(๑.๐๐๐๐)	.๒๖๑๗	.๑๕๐๐	.๒๔๘๗	-.๐๓๕๗	.๑๕๑๐
๑๒	.๒๒๔๐	.๓๓๖๒	.๒๖๑๗	(๑.๐๐๐๐)	.๒๖๒๓	.๓๑๖๔	.๑๕๑๖	.๓๔๑๘
๑๓	.๒๑๓๑	.๐๘๘๕	.๑๕๐๐	.๒๖๒๓	(๑.๐๐๐๐)	.๑๕๕๕	-.๐๗๗๒	.๑๗๐๘
๑๔	.๑๑๑๒	.๒๕๖๓	.๒๔๘๗	.๓๑๖๔	.๑๕๕๕	(๑.๐๐๐๐)	.๑๖๗๔	.๓๒๗๒
๑๕	.๑๗๐๕	.๑๘๓๔	-.๐๓๕๗	.๑๕๑๖	-.๐๗๗๒	.๑๖๗๔	(๑.๐๐๐๐)	.๒๒๒๖
๑๖	.๑๖๑๕	.๑๘๕๒	.๑๕๑๐	.๓๔๑๘	.๑๗๐๘	.๓๒๗๒	.๒๒๒๖	(๑.๐๐๐๐)

ผลจากตารางที่ ๖. ปรากฏว่า สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว ส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .๐๑$ แต่ก็มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง HR_๕ กับ HR_{๑๑}, HR_{๑๑} กับ HR_{๑๖}, HR_{๑๒} กับ HR_{๑๕} และ HR_{๑๓} กับ HR_{๑๔} ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .๐๕$ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง HR_๕ กับ HR_{๑๔}, HR_{๑๐} กับ HR_{๑๓}, HR_{๑๑} กับ HR_{๑๕} และ HR_{๑๓} กับ HR_{๑๕} ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การตอบสนองที่เป็นนิสัย ที่น่าสงสัยว่าจะไม่เกี่ยวข้องประกอบของความใจกว้าง รวมกับตัวแปรอื่น ๆ คือ HR_{๑๓} และ HR_{๑๕} ทั้งนี้เพราะตัวแปรทั้งสองนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นต่ำถึง ๒ ค่า ข้อสงสัยนี้จะเป็นจริงหรือไม่ดูจาก

ผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบอีกทีหนึ่ง.

การหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว โดย
การวิเคราะห์องค์ประกอบตามวิธี Centroid ของเซอร์สโตน ปรากฏผลตาม
ตารางที่ ๗. ดังนี้.—

ตารางที่ ๗. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h^2
	I	II	
HR _๕	.๔๒๓๑	.๑๔๔๕	.๒๐๔๘
HR _{๑๐}	.๕๔๔๔	.๑๓๘๖	.๓๑๖๑
HR _{๑๑}	.๔๔๕๘	.๒๗๒๖	.๒๗๓๐
HR _{๑๒}	.๖๐๕๘	.๐๓๘๕	.๓๖๘๕
HR _{๑๓}	.๓๔๒๔	.๒๖๑๘	.๑๘๖๑
HR _{๑๔}	.๕๑๘๒	-.๒๐๔๓	.๓๑๐๔
HR _{๑๕}	.๒๗๐๔	-.๓๒๓๕	.๑๗๘๑
HR _{๑๖}	.๕๑๗๗	-.๒๗๒๔	.๓๔๒๒

จากผลในตารางที่ ๗. จะเห็นว่าตัวแปรทุกตัวยกเว้น HR_{๑๕} มีค่าน้ำ
หนักในองค์ประกอบที่ I สูงพอสมควร น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบ
ที่ I เรียงตามลำดับจากมากมาหาน้อยได้ดังนี้ HR_{๑๒}, HR_{๑๐}, HR_{๑๔}, HR_{๑๖},
HR_{๑๑}, HR_๕, HR_{๑๓}, HR_{๑๕} ส่วนองค์ประกอบที่ II นั้น ค่าน้ำหนักองค์
ประกอบต่ำทุกตัว แต่เมื่อพิจารณาค่า Communality (h^2) ซึ่งเป็นค่าที่แสดง

ว่าตัวแปรต่าง ๆ มีส่วนที่วัดรวมกับตัวแปรอื่น ๆ มากน้อยเพียงใด จะเห็นว่าแม่ Communality ส่วนใหญ่มีค่าสูงพอสมควร แต่ก็ยังมี Communality ของ HR_{๑๓} และ HR_{๑๕} ซึ่งมีค่าต่ำ ซึ่งแสดงว่าอาจจะไม่วัดรวมกับตัวแปรอื่น ผลที่พบนี้ยืนยันว่าข้อสงสัยเกี่ยวกับ HR_{๑๓} และ HR_{๑๕} ในตอนต้นนั้นเป็นความจริง ฉะนั้นจึงไม่อาจสรุปได้ว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัย ทุกตัววัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน แต่อาจสรุปได้เพียงว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัว ยกเว้น HR_{๑๓} และ HR_{๑๕} วัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน

นั่นคือผลที่พบนี้เป็นเหตุผลที่พอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องปฏิเสธหรือคัดค้าน สมมุติฐานข้อ ๑.๒ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งไว้

อย่างไรก็ตามผลจากตารางที่ ๗. ทำให้ทราบค่าความเที่ยงตรงตาม ทฤษฎีของตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้.-

HR _๕	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๒๓๑
HR _{๑๐}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๔๔๕
HR _{๑๑}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๔๕๘
HR _{๑๒}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๐๕๘
HR _{๑๓}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๓๕๒๕
HR _{๑๔}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๑๘๒
HR _{๑๕}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๒๓๐๕
HR _{๑๖}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๑๓๗

โดยที่ HR_{๑๕} เป็นตัวแปรที่มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีต่ำ จนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการหมุนแกนเพื่อให้ค่านำหนักองค์ประกอบสะดวกแก่การแปลความหมาย โดยหมุนแกนตามวิธีการที่ได้อธิบายไว้แล้วในตอนที่ ๓ ของบทที่ ๒. ผลปรากฏ

ตามตารางที่ ๘ ดังนี้.—

ตารางที่ ๘. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวภายหลังจากการหมุนแกนครั้งที่ ๑.

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _๘	.๕๒๘๓	.๑๔๔๘	.๒๐๔๘
HR _{๑๐}	.๕๑๔๘	.๒๒๕๘	.๓๑๖๑
HR _{๑๑}	.๕๑๘๑	.๐๕๕๓	.๒๗๓๐
HR _{๑๒}	.๕๐๑๔	.๓๒๒๒	.๓๖๘๕
HR _{๑๓}	.๔๓๑๔	.๐๐๕๕	.๑๘๖๑
HR _{๑๔}	.๒๘๒๓	.๔๘๐๑	.๓๑๐๔
HR _{๑๕}	.๐๑๔๖	.๔๒๑๓	.๑๗๘๐
HR _{๑๖}	.๒๔๐๓	.๕๓๓๒	.๓๒๒๖

จากตารางข้างบนนี้ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทั้งสองจะพบว่าในองค์ประกอบที่ I นั้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_๘, HR_{๑๐}, HR_{๑๑}, HR_{๑๒}, และ HR_{๑๓}, เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ ควรจะได้อีกว่า องค์ประกอบของการหนีบได้ ส่วนในองค์ประกอบที่ II นั้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_{๑๔}, HR_{๑๕} และ HR_{๑๖}, เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของความมีเหตุผล

ผลจากตารางที่ ๕. นี้จะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒. ทั่วๆ ไป
ไม่แปลความหมายในที่นี้

๑.๓ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนองที่เป็นนิสัย
ของลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่น

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นของการทดสอบสมมุติฐานย่อยข้อ ๑.๓ ทั่วๆ
"กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่น มีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะการคำนึง
ถึงผู้อื่น หรือมีองค์ประกอบรวมของการคำนึงถึงผู้อื่นจริง"

การเสนอขอ มูลแยกออกเป็น ๓: คน เช่นเดียวกับข้อ ๑.๑ เพื่อ
สะดวกในการเขียน และการเสนอตาราง ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรต่าง ๆ
ดังนี้. —

- HR ๑๓ คือ สนใจในปัญหาและความต้องการของผู้อื่น
- HR ๑๔ คือ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
- HR ๑๕ คือ การไม่เห็นแก่ตัว
- HR ๒๐ คือ ไม่มุ่งทำลายผู้อื่น
- HR ๒๑ คือ เคารพในสิทธิของผู้อื่น
- HR ๒๒ คือ การมีจิตใจบุญธรรม
- HR ๒๓ คือ การเคารพในบุคลิกภาพของผู้อื่น
- HR ๒๔ คือ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- HR ๒๕ คือ การรู้จักใช้กลวิธีต่าง ๆ

การหาสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว ปรากฏ
ผลตามตารางที่ ๕. ดังนี้. —

ตารางที่ ๕.

สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว

(กลุ่มที่ ๓.)

	HR _{๑๓}	HR _{๑๔}	HR _{๑๕}	HR _{๒๐}	HR _{๒๑}	HR _{๒๒}	HR _{๒๓}	HR _{๒๔}	๒๕
๑	(๑.๐๐๐๐)	.๓๑๓๐	.๓๕๑๓	.๐๕๒๓	-.๐๐๕๓	.๑๕๑๒	.๒๖๒๒	.๑๖๐๕	.๑๖๓๗
๒	.๓๑๓๐	(๑.๐๐๐๐)	.๓๓๕๔	.๒๐๑๔	.๐๓๖๐	.๑๓๕๑	.๒๓๐๑	.๒๓๒๗	.๑๓๕๑
๓	.๓๕๑๓	.๓๓๕๔	(๑.๐๐๐๐)	.๒๑๒๔	.๐๔๓๖	.๒๒๕๕	.๑๖๕๔	.๒๕๓๔	.๑๕๐๐
๔	.๐๕๒๓	.๒๐๑๔	.๒๑๒๔	(๑.๐๐๐๐)	.๑๖๐๗	.๒๕๖๐	.๒๒๔๔	.๒๐๕๖	.๑๖๕๑
๕	-.๐๐๕๓	.๐๓๖๐	.๐๔๓๖	.๑๖๐๗	(๑.๐๐๐๐)	.๒๐๓๔	.๒๒๐๐	.๐๗๓๓	.๐๔๕๑
๖	.๑๕๑๒	.๑๓๕๑	.๒๒๕๕	.๒๕๖๐	.๒๐๓๔	(๑.๐๐๐๐)	.๒๔๓๓	.๒๐๕๒	.๑๕๕๑
๗	.๒๖๒๒	.๒๓๐๑	.๑๖๕๔	.๒๒๔๔	.๒๒๐๐	.๒๔๓๓	(๑.๐๐๐๐)	.๒๒๔๓	.๐๕๕๑
๘	.๑๖๐๕	.๒๓๒๗	.๒๕๓๔	.๒๐๕๖	.๐๗๓๓	.๒๐๕๒	.๒๒๔๓	(๑.๐๐๐๐)	.๒๐๖๐
๙	.๑๖๓๗	.๑๓๕๑	.๑๕๐๐	.๑๖๕๑	.๐๔๕๑	.๑๕๕๑	.๐๕๕๑	.๒๐๖๐	(๑.๐๐๐๐)

ผลจากตารางที่ ๕. ปรากฏว่าสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว ส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงสูง มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ $\alpha = .๐๑$ แต่ก็มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง HR_{๑๓} กับ HR_{๒๕}, และ HR_{๒๒} กับ HR_{๒๔} ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .๐๕$ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง HR_{๑๓} กับ HR_{๒๐}, HR_{๑๓} กับ HR_{๒๑}, HR_{๑๔} กับ HR_{๒๑}, HR_{๑๕} กับ HR_{๒๑}, HR_{๑๕} กับ HR_{๒๔}, HR_{๒๑} กับ HR_{๒๕} และ HR_{๒๓} กับ HR_{๒๕} ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรที่น่าสงสัยว่าจะไม่เกี่ยวข้องประกอบของการคำนึงถึงคนอื่นรวมกับตัวแปรอื่น คือ HR_{๑๓}, HR_{๒๑} และ HR_{๒๕} ทั้งนี้เพราะตัวแปรเหล่านี้มีค่า

สัมพันธ์สัมพันธ์กับตัวแปรอื่นค่าหลายค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง HR_{๒๑} มีถึง ๕ ค่า ส่วน HR_{๑๓} และ HR_{๒๕} นั้นมี ๒ ค่า ข้อสงสัยนี้จะเป็นจริงหรือไม่ดูจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอีกทีหนึ่ง

การวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏผลตามตารางที่ ๑๐ ดังนี้:-

ตารางที่ ๑๐. น้ำหนักขององค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว
ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _{๑๓}	.๔๕๔๓	.๒๒๓๐	.๒๕๕๘
HR _{๑๘}	.๕๓๗๔	.๒๗๖๐	.๓๖๕๐
HR _{๑๙}	.๕๔๕๓	.๒๘๐๔	.๓๗๖๐
HR _{๒๐}	.๔๔๓๒	-.๑๘๓๓	.๒๓๐๐
HR _{๒๑}	.๒๕๘๓	-.๓๕๘๓	.๑๙๕๑
HR _{๒๒}	.๔๘๓๓	-.๒๕๒๗	.๒๙๗๔
HR _{๒๓}	.๔๙๕๕	-.๒๒๒๔	.๒๙๕๐
HR _{๒๔}	.๔๖๗๑	.๐๖๘๕	.๒๒๒๙
HR _{๒๕}	.๓๔๒๒	.๑๑๘๖	.๑๓๑๒

จากผลในตารางที่ ๑๐. จะเห็นว่า ตัวแปรทุกตัวยกเว้น HR_{๒๑} มีน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I สูงพอสมควร น้ำหนักขององค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ I เรียงตามลำดับจากมากมาหาน้อยได้ดังนี้ HR_{๑๙}, HR_{๑๘}, HR_{๒๓}, HR_{๒๒}, HR_{๒๔}, HR_{๑๓}, HR_{๒๐}, HR_{๒๕} และ HR_{๒๑} ส่วนขององค์ประกอบที่ II นั้น

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบค่าทุกค่า แต่เมื่อพิจารณาค่า Communality (h^2) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีส่วนที่วัดรวมกับตัวแปรอื่น ๆ มากน้อยเพียงใด จะเห็นว่าแม้ Communality ส่วนใหญ่มีค่าสูงพอสมควร แต่ก็ยังมี Communality ของ HR_{29} และ HR_{25} ซึ่งมีค่าต่ำ ซึ่งแสดงว่าอาจจะไม่วัดรวมกับตัวแปรอื่น ผลที่พบนี้ยืนยันว่าข้อสงสัยเกี่ยวกับ HR_{29} และ HR_{25} ในตอนต้นนั้น เป็นความจริง แต่ในขณะเดียวกัน ก็ชี้ให้เห็นว่า ข้อสงสัยเกี่ยวกับ HR_{29} นั้นไม่ เป็นความจริง ฉะนั้นจึงไม่อาจสรุปได้ว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัว วัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน แต่อาจสรุปได้เพียงว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัว ยก เว้น HR_{29} และ HR_{25} วัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน

นั่นคือ ผลที่พบนี้ เป็นเหตุผลที่พอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องปฏิเสธหรือคัดค้านสมมุติฐานข้อ ๑.๓ ที่ได้ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม ผลจากการวางที่ ๑๐. ก็ทำให้ทราบค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีของตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้.—

HR_{27}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๕๘๓
HR_{28}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๓๗๔
HR_{29}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๔๕๓
HR_{30}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๔๓๒
HR_{31}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๒๕๘๓
HR_{32}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๔๘๓๓
HR_{33}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๔๔๔๕
HR_{34}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๖๗๑
HR_{35}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๓๔๒๒

โดยที่ HR_{31} เป็นตัวแปรที่มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีต่ำจนไม่นับสำคัญทางสถิติ.

จากการหมุนแกนเพื่อให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสะดวกแก่การแปลความ
หมายโดยหมุนแกนตามวิธีที่กล่าวไว้แล้วในตอนที ๓. ของบทที่ ๒. ผลปรากฏตาม
ตารางที่ ๑๑. ดังนี้.-

ตารางที่ ๑๑. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว
ภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑.

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _{๑๓}	.๕๐๖๒	.๐๕๕๓	.๒๕๕๓
HR _{๑๔}	.๖๐๑๕	.๐๕๓๒	.๓๖๕๑
HR _{๑๕}	.๖๑๐๕	.๐๕๓๘	.๓๗๖๐
HR _{๒๐}	.๒๗๕๕	.๓๕๓๓	.๒๓๐๑
HR _{๒๑}	.๐๒๔๔	.๔๔๑๐	.๑๕๕๑
HR _{๒๒}	.๒๗๐๕	.๔๓๓๓	.๒๕๗๔
HR _{๒๓}	.๒๕๗๕	.๔๕๔๔	.๒๕๕๐
HR _{๒๔}	.๔๓๐๓	.๑๕๔๑	.๒๒๒๕
HR _{๒๕}	.๓๕๒๑	.๐๘๔๖	.๑๓๑๒

จากตารางข้างบนนี้ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทั้งสองจะพบ
ว่า ในองค์ประกอบที่ I นั้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_{๑๓},
HR_{๑๔}, HR_{๑๕}, HR_{๒๐}, HR_{๒๑}, HR_{๒๒}, HR_{๒๓} เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์
ประกอบนี้ควรจะได้อีกว่า องค์ประกอบของความมีน้ำใจที่ดีอยู่ ส่วนในองค์ประกอบ
ที่ II นั้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_{๒๐}, HR_{๒๑}, HR_{๒๒} และ

HR_{๒๓} เมื่อธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของการเชื่อมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตย

ผลจากการางที่ ๑๑. นี้จะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒. ด้วยแต่จะยังไม่แปลความหมายในที่นี้

๑.๔ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่ม การตอบสนองที่เป็นนิสัยของลักษณะการมีสามัคคีธรรม

ผลการวิเคราะห์นี้ต้องการทดสอบสมมุติฐานย่อยข้อ ๑.๔ ที่ว่า "กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะการมีสามัคคีธรรม มีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะการมีสามัคคีธรรมหรือมีองค์ประกอบรวมของการมีสามัคคีธรรมจริง"

การเสนอข้อมูลแยกออกเป็น ๓ ตอนเช่นเดียวกับข้อ ๑.๑ เพื่อสะดวกในการเขียน และ การเสนอตาราง ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้.-

- HR_{๒๖} คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
- HR_{๒๗} คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบ่งปันความสุขและแบ่งปันวัสดุต่าง ๆ กับผู้อื่น
- HR_{๒๘} คือ ช่วยเหลืองานกลุ่มตั้งแต่ตนจนจบ
- HR_{๒๙} คือ การรวมพลังทางปัญญา
- HR_{๓๐} คือ กระหายที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น
- HR_{๓๑} คือ การเสียสละเพื่อส่วนรวม
- HR_{๓๒} คือ ไม่พอใจกับการได้ทำงานเพื่อส่วนรวมเพียงเล็กน้อย
- HR_{๓๓} คือ รู้จักประมาณตนว่าตัวเองมีความสามารถเพียงใดจะร่วมมือกับผู้อื่นได้แค่ไหน

การหาสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว ปรากฏผลตามตารางที่ ๑๒. ดังนี้

ตารางที่ ๑๒. สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว
(กลุ่มที่ ๔.)

แปร	HR _{๒๖}	HR _{๒๗}	HR _{๒๘}	HR _{๒๙}	HR _{๓๐}	HR _{๓๑}	HR _{๓๒}	HR _{๓๓}
HR _{๒๖}	(๑.๐๐๐๐)	.๑๕๐๗	.๒๐๗๙	.๑๗๖๖	.๕๖๘๘	.๒๗๗๓	.๒๗๖๕	.๑๗๖๘
HR _{๒๗}	.๑๕๐๗	(๑.๐๐๐๐)	.๓๖๘๖	.๒๓๑๙	.๓๕๒๑	.๓๑๗๕	.๑๖๗๘	.๒๔๙๑
HR _{๒๘}	.๒๐๗๙	.๓๖๘๖	(๑.๐๐๐๐)	.๓๓๗๖	.๒๕๕๙	.๒๓๘๑	.๐๘๙๑	.๑๕๒๒
HR _{๒๙}	.๑๗๖๖	.๒๓๑๙	.๓๓๗๖	(๑.๐๐๐๐)	.๑๘๖๖	.๑๘๖๔	.๐๐๓๑	.๑๕๙๑
HR _{๓๐}	.๕๖๘๘	.๓๕๒๑	.๒๕๕๙	.๑๘๖๖	(๑.๐๐๐๐)	.๓๘๑๖	.๑๘๓๐	.๑๐๖๖
HR _{๓๑}	.๒๗๗๓	.๓๑๗๕	.๒๓๘๑	.๑๘๖๔	.๓๘๑๖	(๑.๐๐๐๐)	.๑๗๘๙	.๑๙๘๓
HR _{๓๒}	.๒๗๖๕	.๑๖๗๘	.๐๘๙๑	.๐๐๓๑	.๑๘๓๐	.๑๗๘๙	(๑.๐๐๐๐)	.๑๓๖๕
HR _{๓๓}	.๑๗๖๘	.๒๔๙๑	.๑๕๒๒	.๑๕๙๑	.๑๐๖๖	.๑๙๘๓	.๑๓๖๕	(๑.๐๐๐๐)

ผลจากตารางที่ ๑๒. ปรากฏว่าสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว ส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงสูงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .๐๑$ แต่ก็มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง HR_{๒๖} กับ HR_{๒๗}, HR_{๒๘} กับ HR_{๓๓}, HR_{๒๙} กับ HR_{๓๓} และ HR_{๓๒} กับ HR_{๓๓} ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .๐๕$ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง HR_{๒๘} กับ HR_{๓๒}, HR_{๒๙} กับ HR_{๓๒} และ HR_{๓๐} กับ HR_{๓๓} ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ.

ตัวแปรที่นางสงสัยว่าจะไม่ควรประกอบของการมีสามัคคีธรรม รวมกับตัวแปรอื่น คือ HR_{๓๒} เพราะตัวแปรตัวนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นต่ำถึง ๒ ค่า ข้อสงสัยนี้จะเป็นจริงหรือไม่ จากการผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอีกทีหนึ่ง.

การวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏผลตามตารางที่ ๑๓ ดังนี้.-

ตารางที่ ๑๓. การนำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _{๒๖}	.๖๐๖๖	-.๓๙๑๙	.๕๒๑๖
HR _{๒๗}	.๕๕๔๔	.๒๗๐๗	.๓๘๐๗
HR _{๒๘}	.๕๐๙๓	.๓๙๑๐	.๓๕๖๑
HR _{๒๙}	.๔๐๔๖	.๒๙๙๐	.๒๕๓๑
HR _{๓๐}	.๖๕๔๑	-.๓๒๔๐	.๕๓๒๘
HR _{๓๑}	.๕๕๔๑	-.๐๔๑๕	.๒๙๗๗
HR _{๓๒}	.๓๓๑๐	-.๑๙๑๗	.๑๔๖๓
HR _{๓๓}	.๓๕๗๘	.๑๕๐๗	.๑๕๐๗

จากผลในตารางที่ ๑๓ จะเห็นว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่านำหนักในองค์ประกอบที่ I สูงพอสมควร น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ I เรียงตามลำดับจากมากมาน้อยได้ดังนี้ HR_{๓๐}, HR_{๒๖}, HR_{๒๗}, HR_{๓๑}, HR_{๒๘}, HR_{๒๙}, HR_{๓๓} และ HR_{๓๒} ส่วนองค์ประกอบที่ II นั้นมีค่านำหนักองค์ประกอบต่ำ ผลอันนี้แสดงว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัววัดองค์ประกอบที่ I รวมกันแต่อย่างใดก็ตาม เมื่อพิจารณาค่า Communality ประกอบกัน จะเห็นว่าแม้ Communality ส่วนใหญ่มีค่าสูงพอสมควร แต่ก็ยังมี Communality ของ HR_{๒๖} และ HR_{๓๓} ซึ่งมีค่าต่ำแสดงว่าอาจจะไม่วัดรวมกับตัวแปรอื่น ผลที่พบนี้ยืนยันว่าข้อสงสัยเกี่ยวกับ HR_{๓๒} นั้นเป็นจริง ฉะนั้นจึงไม่อาจสรุปว่าการตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัววัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน แต่อาจสรุปได้เพียงว่าการ

คอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัว ยกเว้น $HR_{๓๒}$ และ $HR_{๓๓}$ วัตถุประสงค์ประกอบที่ I รวมกัน

นั่นคือ ผลที่พบนี้เป็นเหตุผลที่พอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องปฏิเสธหรือคัดค้านสมมุติฐานข้อ ๑.๔ ที่ได้ตั้งไว้

ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี ซึ่งพิจารณาได้จากองค์ประกอบที่ I ตามตารางที่ ๑๓ ของตัวแปรต่าง ๆ มีดังนี้.—

$HR_{๒๖}$	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๐๖๖
$HR_{๒๗}$	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๕๔๔
$HR_{๒๘}$	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๐๔๓
$HR_{๒๙}$	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๔๐๖๖
$HR_{๓๐}$	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๕๔๑
$HR_{๓๑}$	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๔๔๑
$HR_{๓๒}$	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๓๓๑๐
$HR_{๓๓}$	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๓๕๓๘

จากการหมุนแกน เพื่อให้ค่านำหนักขององค์ประกอบสะดวกแก่การแปลความหมาย โดยหมุนแกนตามวิธีการที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนที่ ๓ ของบทที่ ๒. ผลปรากฏตามตารางที่ ๑๔ ดังนี้.—

ตารางที่ ๑๔. คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑.

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _{๒๖}	.๗๒๑๑	.๐๔๑๒	.๕๒๑๗
HR _{๒๓}	.๒๘๘๒	.๕๕๕๕	.๓๘๐๗
HR _{๒๔}	.๒๒๘๐	.๕๕๑๕	.๓๕๖๒
HR _{๒๕}	.๑๕๐๕	.๔๘๐๑	.๒๕๓๒
HR _{๓๐}	.๗๑๕๓	.๑๒๕๐	.๕๓๒๘
HR _{๓๑}	.๔๖๕๐	.๒๘๗๓	.๒๙๗๘
HR _{๓๒}	.๓๘๐๓	.๐๕๐๔	.๑๖๖๒
HR _{๓๓}	.๒๐๐๑	.๓๓๒๗	.๑๕๐๗

จากตารางข้างบนนี้ เมื่อพิจารณาคำนวณน้ำหนักขององค์ประกอบทั้งสองจะพบว่า ในองค์ประกอบที่ I นั้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_{๒๖}, HR_{๓๐}, HR_{๓๑}, HR_{๓๒} เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ควรจะได้อธิบาย องค์ประกอบของการเข้ามีส่วนร่วม ส่วนในองค์ประกอบที่ II นั้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_{๒๓}, HR_{๒๔}, HR_{๒๕}, HR_{๓๓} เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ ควรจะได้อธิบาย องค์ประกอบของความร่วมมือซึ่งกันและกัน

ผลจากตารางที่ ๑๔ นี้จะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒. ด้วย แต่จะยังไม่แปลความหมายในที่นี้

๑.๕ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนองที่เป็นนิสัยของ
ลักษณะความมีเอกศักดิ์แห่งตน

ผลการวิเคราะห์อันนี้คง การทดสอบสมมุติฐานย่อยข้อที่ ๑.๕ ที่ว่า
"กลุ่ม HR ทุกตัวของลักษณะความมีเอกศักดิ์แห่งตน มีการจัดระบบขึ้น เป็นลักษณะ
ความมีเอกศักดิ์แห่งตน หรือมีองค์ประกอบรวมของความมีเอกศักดิ์แห่งตนจริง"

การเสนอข้อมูลแยกออกเป็น ๓ ตอน เช่นเดียวกับข้อ ๑.๑ เพื่อ
สะดวกในการเขียน และ การเสนอตาราง ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรต่าง ๆ
ดังนี้. -

HR ๓๔	คือ	การแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างกล้าหาญ
HR ๓๕	คือ	ความเชื่อมั่นในตนเอง
HR ๓๖	คือ	การพึ่งตนเอง
HR ๓๗	คือ	การมีความคิดอิสระ
HR ๓๘	คือ	มีความมั่นคงภายในตัวเอง
HR ๓๙	คือ	กำหนดชีวิต อนาคต และ โชคชะตาของตัวเอง
HR ๔๐	คือ	กล้ารับผิดชอบ
HR ๔๑	คือ	ความซื่อสัตย์สุจริต

การหาสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว
ปรากฏผลตามตารางที่ ๑๕ ดังนี้. -

ตารางที่ ๑๕. สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว

(กลุ่มที่ ๕)

ตัวแปร	HR _{๓๔}	HR _{๓๕}	HR _{๓๖}	HR _{๓๗}	HR _{๓๘}	HR _{๓๙}	HR _{๔๐}	HR _{๔๑}
HR _{๓๔}	(๑.๐๐๐๐)	.๓๓๓๘	-.๐๓๕๒	.๑๕๒๘	.๐๙๕๑	.๑๖๐๗	.๑๑๘๙	.๐๑๗๔
HR _{๓๕}	.๓๓๓๘	(๑.๐๐๐๐)	.๒๕๓๒	.๑๓๓๕	.๑๗๔๓	.๑๒๙๒	.๐๙๖๗	.๑๗๖๓
HR _{๓๖}	-.๐๓๕๒	.๒๕๓๒	(๑.๐๐๐๐)	.๓๑๙๘	.๒๕๖๘	.๑๖๐๘	.๒๔๕๓	.๑๗๘๗
HR _{๓๗}	.๑๕๒๘	.๑๓๓๕	.๓๑๙๘	(๑.๐๐๐๐)	.๓๙๑๗	.๒๙๘๕	.๓๓๐๒	.๑๕๕๐
HR _{๓๘}	.๐๙๕๑	.๑๗๔๓	.๒๕๖๘	.๓๙๑๗	(๑.๐๐๐๐)	.๔๔๓๓	.๒๕๐๕	.๒๐๑๗
HR _{๓๙}	.๑๖๐๗	.๑๒๙๒	.๑๖๐๘	.๒๙๘๕	.๔๔๓๓	(๑.๐๐๐๐)	.๒๐๔๘	.๓๒๐๐
HR _{๔๐}	.๑๑๘๙	.๐๙๖๗	.๒๔๕๓	.๓๓๐๒	.๒๕๐๕	.๒๐๔๘	(๑.๐๐๐๐)	.๓๓๙๐
HR _{๔๑}	.๐๑๗๔	.๑๗๖๓	.๑๗๘๗	.๑๕๕๐	.๒๐๑๗	.๓๒๐๐	.๓๓๙๐	(๑.๐๐๐๐)

ผลจากการวางที่ ๕. ปรากฏว่าสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว ส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .๐๑$ แต่ก็มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง HR_{๓๔} กับ HR_{๓๗} และ HR_{๓๕} กับ HR_{๓๙} ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .๐๕$ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง HR_{๓๔} กับ HR_{๓๖}, HR_{๓๔} กับ HR_{๓๘}, HR_{๓๕} กับ HR_{๔๐}, HR_{๓๖} กับ HR_{๔๑} และ HR_{๓๘} กับ HR_{๔๐} ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรที่น่าสงสัยว่าจะอาจจะไม่เกี่ยวข้องประกอบของควมมีเอกศักดิ์แห่งตนรวมกับตัวแปรอื่น คือ HR_{๓๔} และ HR_{๔๐} ทั้งนี้เพราะตัวแปรเหล่านี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นค่าหลายค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง HR_{๓๔} มีถึง ๔ ค่า ส่วน HR_{๔๐} มี ๒ ค่า ข้อสงสัยนี้จะเป็นจริงหรือไม่ ดูจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอีกทีหนึ่ง

การวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏผลตามตารางที่ ๑๖ ดังนี้.—

ตารางที่ ๑๖. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว
ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบกอนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _{๓๔}	.๓๑๕๑	-.๔๔๗๑	.๓๔๖๓
HR _{๓๕}	.๔๕๔๓	-.๔๔๑๔	.๔๐๑๗
HR _{๓๖}	.๔๓๐๖	.๑๔๓๑	.๒๒๒๖
HR _{๓๗}	.๕๗๓๐	.๑๓๗๕	.๓๘๐๘
HR _{๓๘}	.๕๘๔๒	.๑๔๓๐	.๓๗๘๕
HR _{๓๙}	.๕๕๔๔	.๑๔๑๔	.๓๓๓๐
HR _{๔๐}	.๔๔๘๒	.๑๔๒๗	.๒๘๕๒
HR _{๔๑}	.๔๔๗๑	.๑๔๖๔	.๒๒๑๕

จากผลในตารางที่ ๑๖ จะเห็นว่าตัวแปรทุกตัว มีค่าในองค์ประกอบ I สูงพอสมควร น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ I เรียงตามลำดับจากมากมาหาน้อยได้ดังนี้ HR_{๓๘}, HR_{๓๗}, HR_{๓๕}, HR_{๔๐}, HR_{๓๕}, HR_{๔๑}, HR_{๓๖}, และ HR_{๓๔} ส่วนองค์ประกอบที่ II นั้นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำทุกตัว ผลอันนี้แสดงว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัว วัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน และเมื่อพิจารณา ค่า Communalities ประกอบกัน จะเห็นว่าตัวแปรทุกตัว มีค่า Communalities สูงพอสมควร แสดงว่าตัวแปรทุกตัววัดในสิ่งเดียวกัน ผลที่พบนี้ชี้ให้เห็นว่า ข้อสงสัยเกี่ยวกับ HR_{๓๔} และ HR_{๔๐} นั้นไม่เป็นความจริง

ฉะนั้นอาจสรุปได้ว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัววัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน

นั่นคือ ผลที่พบนี้ทำให้ผู้วิจัยไม่มีเหตุผลพอเพียงที่จะคัดค้าน หรือ ปฏิเสธ สมมุติฐานข้อ ๑.๕ ที่ได้ตั้งไว้

ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีซึ่งพิจารณาได้จากองค์ประกอบที่ I ตาม ตารางที่ ๑๖ ของตัวแปรต่าง ๆ มีดังนี้. -

HR _{๓๔}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๓๑๕๑
HR _{๓๕}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๔๕๔๓
HR _{๓๖}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๔๓๐๖
HR _{๓๗}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๗๓๐
HR _{๓๘}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๔๔๒
HR _{๓๙}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๕๙๔
HR _{๔๐}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๔๙๘๒
HR _{๔๑}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๔๔๗๑

จากการหมุนแกนเพื่อให้หน้าหน้าขององค์ประกอบสะดวกแก่การแปลความหมายโดยหมุนแกนตามวิธีการที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอน ที่ ๓. ของบทที่ ๒. ผลปรากฏตาม ตารางที่ ๑๗ ดังนี้. -

ตารางที่ ๑๓. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย

แต่ละตัวภายหลังจากการหมุนแกนครั้งที่ ๑.

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _{๓๔}	.๐๐๕๕	.๕๘๘๕	.๓๔๖๔
HR _{๓๕}	.๑๕๓๓	.๖๑๕๐	.๔๐๑๓
HR _{๓๖}	.๔๖๓๓	.๐๖๒๘	.๒๒๒๓
HR _{๓๗}	.๕๘๘๗	.๑๘๕๐	.๓๘๐๘
HR _{๓๘}	.๕๕๘๒	.๑๔๓๘	.๓๗๘๕
HR _{๓๙}	.๕๕๐๒	.๑๓๔๑	.๓๓๓๐
HR _{๔๐}	.๕๒๔๕	.๐๕๘๗	.๒๘๕๓
HR _{๔๑}	.๔๕๗๔	.๑๑๐๗	.๒๒๑๕

จากตารางข้างบนนี้ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทั้งสอง จะพบว่าในองค์ประกอบที่ I นั้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_{๓๔}, HR_{๓๗}, HR_{๓๘}, HR_{๓๙}, HR_{๔๐} และ HR_{๔๑} เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของความสมบูรณ์ในตัวเอง (Self Integrity factor) ส่วนในองค์ประกอบที่ II นั้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_{๓๕} และ HR_{๓๖} เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ ควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของการเคารพตนเอง

ผลจากตารางที่ ๑๓ นี้จะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒. แต่จะยังไม่แปลความหมายในที่นี้

๑.๖ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนองที่เป็นนิสัยของ
ลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์

ผลการวิเคราะห์ขั้นนี้ต้องการทดสอบสมมุติฐานย่อยข้อ ๑.๖ ที่ว่า "กลุ่ม HR
ทุกตัวของลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์ มีการจัดระบบขึ้นเป็นลักษณะความริเริ่มสร้าง
สรรค์ หรือมีองค์ประกอบของความริเริ่มสร้างสรรค์จริง"

การเสนอข้อมูลแยกออกเป็น ๓ ตอน เช่นเดียวกับข้อ ๑.๑ เพื่อความ
สะดวกในการเขียนและการเสนอตาราง ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรต่าง ๆ ดัง
นี้. —

- HR ๔๒ คือ การใช้ความคิด และ ทฤษฎีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา
- HR ๔๓ คือ ความแรกเริ่มและไม่ซ้ำแบบใคร
- HR ๔๔ คือ การริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ
- HR ๔๕ คือ สนใจในความคิดหรือผลงานแรกเริ่มของผู้อื่น
- HR ๔๖ คือ เพิ่มพูนความสามารถที่จะพัฒนาทักษะในการแสดงออกที่แจ่มชัด
- HR ๔๗ คือ ประเมินผลงานของตนและผู้อื่นอยู่เสมอ
- HR ๔๘ คือ สนใจเสมอว่า ทำไมต้องทำ ทำอย่างไร และกำลังทำ
อะไร

การหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว ปรากฏ
ผลตามตารางที่ ๑๘ ดังนี้. —

การวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏผลตามตารางที่ ๑๕ ดังนี้.

ตารางที่ ๑๕. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ²
	I	II	
HR _{๔๒}	.๖๑๕๐	.๒๓๗๑	.๔๓๔๔
HR _{๔๓}	.๖๓๙๙	.๓๒๑๕	.๕๑๒๙
HR _{๔๔}	.๕๓๓๓	.๒๑๓๓	.๓๒๙๙
HR _{๔๕}	.๕๘๒๙	-.๑๖๕๑	.๓๖๗๑
HR _{๔๖}	.๕๘๗๖	-.๑๖๓๗	.๓๗๒๑
HR _{๔๗}	.๕๗๘๔	-.๓๓๐๒	.๔๔๓๕
HR _{๔๘}	.๒๙๗๒	-.๑๕๑๗	.๑๑๑๓

จากผลในตารางที่ ๑๕. จะเห็นว่าตัวแปรทุกตัวยกเว้น HR_{๔๘} มีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I สูง น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ I เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ HR_{๔๓}, HR_{๔๒}, HR_{๔๖}, HR_{๔๕}, HR_{๔๗}, HR_{๔๔}, และ HR_{๔๘} สำหรับ HR_{๔๘} นั้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบที่ I เท่ากับ .๒๙๗๒ ซึ่งถ้าพิเศษ และคิดค่าน้ำหนักเพียงทศนิยม ๒ ตำแหน่ง จะมีค่าน้ำหนักเท่ากับ .๓๐ ซึ่งพอที่จะยอมรับได้ว่าเป็นค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญ (Significant Factor Loading)

ส่วนในองค์ประกอบที่ II นั้น ตัวแปรทุกตัวยกเว้น HR_{๔๓} มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำทุกค่า

ผลดังกล่าวนี้แสดงว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัว วัตถุประสงค์ประกอบที่ I รวมกัน แต่เมื่อพิจารณาค่า Communalities ประกอบกันจะเห็นว่า แม้ Communalities ส่วนใหญ่จะมีค่าสูงพอสมควร แต่ก็ยังมี Communalities ของ HR_{๔๔} ซึ่งมีค่าต่ำ แสดงว่าอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น ผลที่พบนี้ยืนยันว่าข้อสงสัยเกี่ยวกับ HR_{๔๔} นั้นเป็นจริง ฉะนั้นจึงไม่อาจสรุปว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัววัตถุประสงค์ประกอบที่ I รวมกัน แต่อาจสรุปได้เพียงว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัวยกเว้น HR_{๔๔} วัตถุประสงค์ประกอบที่ I รวมกัน

นั่นคือ ผลที่พบนี้ เป็นเหตุผลที่พอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องปฏิเสธหรือคัดค้านสมมุติฐาน ข้อ ๑.๖ ที่ได้ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม ผลจากตารางที่ ๑๕. ทำให้ทราบค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีของตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้.-

HR _{๔๒}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๑๕๐
HR _{๔๓}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๓๔๔
HR _{๔๔}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๓๓๓
HR _{๔๕}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๘๒๔
HR _{๔๖}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๘๗๖
HR _{๔๗}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๗๔๔
HR _{๔๘}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๔๗๒

จากการหมุนแกน เพื่อให้ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบสละวถและการแปลความหมาย โดยหมุนแกนตามวิธีการที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนที ๓. ของบทที่ ๒. ผลปรากฏตามตารางที่ ๒๐ ดังนี้.-

ตารางที่ ๒๐. คำนำนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย

แต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑.

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _{๔๒}	.๓๖๗๙	.๕๕๗๐	.๕๓๔๖
HR _{๔๓}	.๓๓๙๙	.๖๓๐๔	.๕๑๒๙
HR _{๔๔}	.๓๑๔๖	.๕๘๐๖	.๓๒๙๙
HR _{๔๕}	.๕๗๒๓	.๑๙๙๐	.๓๖๗๑
HR _{๔๖}	.๕๗๕๓	.๒๐๒๙	.๓๗๒๑
HR _{๔๗}	.๖๖๓๓	.๐๖๑๒	.๕๔๓๗
HR _{๔๘}	.๓๓๐๕	.๐๔๖๑	.๑๑๑๔

จากตารางข้างบนนี้ เมื่อพิจารณาคำนำนักขององค์ประกอบทั้งสองจะพบว่า ในองค์ประกอบที่ I นั้น ตัวแปรที่มีค่านำนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_{๔๕}, HR_{๔๖}, HR_{๔๗} และ HR_{๔๘} เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของความปรารถนาความก้าวหน้า ส่วนในองค์ประกอบที่ II นั้น ตัวแปรที่มีค่านำนักองค์ประกอบสูงได้แก่ HR_{๔๒}, HR_{๔๓} และ HR_{๔๔} เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของการมุ่งกระทำสิ่งใหม่ ๆ

ผลจากตารางที่ ๒๐ นี้จะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒. ด้วย แต่จะยังไม่แปลความหมายในที่นี้.

๑.๗ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุมการตอบสนองที่เป็นนิสัยของ
ลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย

ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ ต้องการทดสอบสมมุติฐานย่อย ข้อ ๑.๓
ที่ว่า "กลุม HR ทุกตัวของลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย มีการ
จัดระบบขึ้นเป็นลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย หรือมีองค์ประกอบ
ของการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยจริง"

การเสนอข้อมูลแยกออกเป็นเป็น ๓ ตอน เช่นเดียวกับข้อ ๑.๑
เพื่อสะดวกในการเขียน และ การเสนอตาราง ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปร
ต่าง ๆ ดังนี้. -

HR _{๔๘}	คือ	เคารพในกฎของการอยู่ร่วมกัน
HR _{๕๐}	คือ	การปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์
HR _{๕๑}	คือ	การใช้สิทธิของตนอย่างเต็มที่
HR _{๕๒}	คือ	ไฝฝั่นสันติภาพในสังคม
HR _{๕๓}	คือ	ใช้ทักษะในขบวนการประชาธิปไตย ในการแก้ปัญหา
HR _{๕๔}	คือ	ต่อต้านผู้เผด็จการ

การหาสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว
ปรากฏผลตามตารางที่ ๒๑ ดังนี้. -

ตารางที่ ๒๑.

สหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัย

แต่ละตัว (กลุ่มที่ ๗)

ตัวแปร	HR _{๔๕}	HR _{๕๐}	HR _{๕๑}	HR _{๕๒}	HR _{๕๓}	HR _{๕๔}
HR _{๔๕}	(๑.๐๐๐๐)	.๓๙๓๘	.๑๐๐๕	.๒๓๙๔	.๑๘๖๓	.๑๙๖๐
HR _{๕๐}	.๓๙๓๘	(๑.๐๐๐๐)	.๒๖๕๔	.๑๘๒๔	.๑๙๑๙	.๒๙๓๔
HR _{๕๑}	.๑๐๐๕	.๒๖๕๔	(๑.๐๐๐๐)	.๒๕๙๔	.๒๘๗๐	.๓๔๒๕
HR _{๕๒}	.๒๓๙๔	.๑๘๒๔	.๒๕๙๔	(๑.๐๐๐๐)	.๔๔๓๒	.๓๘๖๐
HR _{๕๓}	.๑๘๖๓	.๑๙๑๙	.๒๘๗๐	.๔๔๓๒	(๑.๐๐๐๐)	.๓๕๘๓
HR _{๕๔}	.๑๙๖๐	.๒๙๓๔	.๓๔๒๕	.๓๘๖๐	.๓๕๘๓	(๑.๐๐๐๐)

ผลจากตารางที่ ๒๑. ปรากฏว่าสหสัมพันธ์ภายในระหว่างการตอบสนองที่เป็นนิสัยแต่ละตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .๐๑$ เกือบทุกค่า ยกเว้นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง HR_{๔๕} กับ HR_{๕๑} เพียงค่าเดียวเท่านั้น ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลที่พบนี้ไม่มีข้อสังเกตใดที่จะแสดงว่า การตอบสนองตัวใดตัวหนึ่ง อาจจะไม่วัดรวมกับตัวแปรตัวอื่น อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ภายในนี้ ยังไม่สามารถชี้ให้เห็นเด่นชัดถึงข้อสรุปใด ๆ ฉะนั้นจึงต้องอาศัยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมาพิจารณาประกอบกันอีกทีหนึ่ง

การวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏผลตามตารางที่ ๒๒ ดังนี้.—

ตารางที่ ๒๒.

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย

แต่ละตัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _{๔๕}	.๕๕๘๘	-.๕๐๒๒	.๓๗๒๔
HR _{๕๐}	.๕๒๔๓	-.๓๖๒๐	.๕๐๕๘
HR _{๕๑}	.๔๘๕๕	.๑๔๔๕	.๒๕๘๑
HR _{๕๒}	.๖๑๘๒	.๒๕๘๔	.๔๕๕๐
HR _{๕๓}	.๖๐๔๘	.๒๗๖๒	.๔๕๒๑
HR _{๕๔}	.๕๕๗๖	.๑๔๔๑	.๓๗๕๓

จากผลในตารางที่ ๒๒. จะเห็นว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I สูง น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ I เรียงตามลำดับจากมากมาหาน้อยได้ดังนี้ HR_{๕๒}, HR_{๕๓}, HR_{๕๔}, HR_{๕๐}, HR_{๕๑}, และ HR_{๔๕} ส่วนองค์ประกอบที่ II นั้นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำทุกค่า และเมื่อพิจารณา Communalities ประกอบกันจะเห็นว่าตัวแปรทุกตัวมีค่า Communalities สูงพอสมควร แสดงว่าตัวแปรทุกตัวเกี่ยวข้องกับ ผลที่พบนี้ ยืนยันผลที่พบในตารางสหสัมพันธ์ภายในอีกทีหนึ่ง ฉะนั้นอาจสรุปได้ว่า การตอบสนองที่เป็นนิสัยทุกตัววัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน

นั่นคือ ผลที่พบนี้ทำให้ผู้วิจัยไม่มีเหตุผลพอเพียงพอที่จะคัดค้าน หรือปฏิเสธ สมมุติฐานข้อที่ ๑.๗ ที่ได้ตั้งไว้

ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี ซึ่งพิจารณาได้จากองค์ประกอบที่ I ตามตารางที่ ๒๒. ของตัวแปรต่าง ๆ มีดังนี้.—

HR _{๔๔}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๔๕๘๔
HR _{๕๐}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๒๔๓
HR _{๕๑}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๔๔๕๕
HR _{๕๒}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๑๘๒
HR _{๕๓}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๐๔๔
HR _{๕๔}	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๕๙๗๖

จากการหมุนแกนเพื่อให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสะดวกแก่การแปลความหมาย โดยหมุนแกนตามวิธีการที่ได้กล่าวไว้แล้ว ในตอนที่ ๓. ของบทที่ ๒. ผลปรากฏตามตารางที่ ๒๓. ดังนี้.—

ตารางที่ ๒๓. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการตอบสนองที่เป็นนิสัย
แต่ละตัวภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑.

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ^๒
	I	II	
HR _{๔๔}	.๒๑๐๒	.๐๐๘๐	.๓๗๒๔
HR _{๕๐}	.๖๓๑๔	.๐๘๑๓	.๔๐๖๐
HR _{๕๑}	.๒๒๐๔	.๔๓๕๔	.๒๕๘๑
HR _{๕๒}	.๒๔๖๖	.๖๐๕๓	.๔๔๔๐
HR _{๕๓}	.๒๖๔๓	.๖๐๔๔	.๔๔๒๑
HR _{๕๔}	.๓๖๔๕	.๕๑๐๖	.๓๗๔๔

จากตารางข้างต้น เมื่อพิจารณาคำนำหนักขององค์ประกอบทั้งสองจะพบว่าในองค์ประกอบที่ I นั้น ตัวแปรที่มีคำนำหนักขององค์ประกอบสูงได้แก่ $HR_{๕๐}$ และ

$HR_{๕๐}$ เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้วองค์ประกอบนี้ควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของการมีวินัยในตนเอง ส่วนในองค์ประกอบที่ II นั้น ตัวแปรที่มีคำนำหนักขององค์ประกอบสูงได้แก่ $HR_{๕๑}$, $HR_{๕๒}$, $HR_{๕๓}$ และ $HR_{๕๔}$ เมื่อคุณธรรมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้วองค์ประกอบนี้ ควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของความซื่อสัตย์ในอุดมการณ์ประชาธิปไตย

ผลจากตารางที่ ๒๓ นี้จะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒. ควบคู่กันนี้ ยังไม่แปลความหมายในที่นี้.

๑.๔ การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มลักษณะนิสัยที่เป็นประชาธิปไตย

ผลการวิเคราะห์อันนี้ต้องการทดสอบสมมุติฐานย่อยข้อ ๑.๔ ที่ว่า "ลักษณะนิสัยทุกลักษณะนิสัยที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา มีการจัดระบบขึ้นเป็นรูปแบบบุคลิกภาพประชาธิปไตย หรือมีองค์ประกอบของความเป็นประชาธิปไตยจริง"

การเสนอข้อมูลแยกออกเป็น ๓ ตอนเช่นเดียวกับข้อ ๑.๑ เพื่อสะดวกในการเขียนและการเสนอตาราง ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้.-

$T_๑$	คือ	ความรับผิดชอบ
$T_๒$	คือ	ความใจกว้าง
$T_๓$	คือ	การคำนึงถึงผู้อื่น
$T_๔$	คือ	การมีสามัคคีธรรม
$T_๕$	คือ	ความมีเอกศักดิ์แห่งตน
$T_๖$	คือ	ความริเริ่มสร้างสรรค์
$T_๗$	คือ	การเป็นพลเมืองดีในสังคม
		ประชาธิปไตย

การหาสหสัมพันธ์ภายในระหว่างลักษณะนิสัยแต่ละตัวปรากฏผลตาม
ตารางที่ ๒๔. ดังนี้.-

ตารางที่ ๒๔. สหสัมพันธ์ภายในระหว่างลักษณะนิสัยแต่ละตัว

ตัวแปร	T _๑	T _๒	T _๓	T _๔	T _๕	T _๖	T _๗
T _๑	(๑.๐๐๐๐)	.๕๒๘๑	.๕๒๓๘	.๓๒๙๓	.๔๔๕๑	.๕๑๕๕	.๔๔๘๒
T _๒	.๕๒๘๑	(๑.๐๐๐๐)	.๕๐๗๖	.๔๕๑๑	.๔๕๑๕	.๕๖๔๕	.๕๐๒๐
T _๓	.๕๒๓๘	.๕๐๗๖	(๑.๐๐๐๐)	.๕๒๖๕	.๖๗๔๙	.๓๖๔๔	.๕๙๙๗
T _๔	.๓๒๙๓	.๔๕๑๑	.๕๒๖๕	(๑.๐๐๐๐)	.๕๔๐๓	.๕๖๒๔	.๕๕๔๓
T _๕	.๔๔๕๑	.๔๕๑๕	.๖๗๔๙	.๕๔๐๓	(๑.๐๐๐๐)	.๕๖๔๙	.๕๖๔๘
T _๖	.๕๑๕๕	.๕๖๔๕	.๓๖๔๔	.๕๖๒๔	.๕๖๔๙	(๑.๐๐๐๐)	.๕๔๙๐
T _๗	.๔๔๘๒	.๕๐๒๐	.๕๙๙๗	.๕๕๔๓	.๕๖๔๘	.๕๔๙๐	(๑.๐๐๐๐)

ผลจากตารางที่ ๒๔. ปรากฏว่า สหสัมพันธ์ภายในระหว่างลักษณะนิสัย
แต่ละตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 $\alpha = .๐๑$ ทุกค่า

ผลที่พบนี้ ไม่มีข้อสังเกตใด ที่จะแสดงว่าลักษณะนิสัยตัวใดตัวหนึ่งอาจจะ
ไม่เกี่ยวข้องกับตัวแปรตัวอื่น อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ภายในนี้ ยังไม่สามารถชี้ให้เห็น
เด่นชัดถึงข้อสรุปใด ๆ ฉะนั้นจึงต้องอาศัย ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมาพิจารณา
ประกอบกันอีกทีหนึ่ง

การวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏผลตามตารางที่ ๒๕ ดังนี้.-

ตารางที่ ๒๕.

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของลักษณะนิสัยแต่ละตัวที่ได้

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ		h ²
	I	II	
T _๑	.๖๔๖๐	.๓๔๑๐	.๕๓๓๖
T _๒	.๖๔๔๑	.๑๘๔๕	.๕๐๘๔
T _๓	.๓๓๓๐	-.๒๗๖๘	.๖๑๓๔
T _๔	.๖๖๖๐	-.๑๔๘๓	.๔๖๔๖
T _๕	.๓๘๗๑	-.๒๑๕๓	.๖๖๔๔
T _๖	.๓๐๑๗	.๒๑๓๐	.๕๓๓๘
T _๗	.๓๔๘๓	-.๐๘๒๒	.๕๘๓๕

จากผลในตารางที่ ๒๕. จะเห็นว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I สูงมาก น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ I เรียงตามลำดับจากมากมาหาน้อยได้ดังนี้ T_๕, T_๓, T_๖, T_๒, T_๔, และ T_๑, ส่วนองค์ประกอบที่ II นั้น ตัวแปรทุกตัวยกเว้น T_๑ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำทุกค่า และเมื่อพิจารณา ค่า Communalities ประกอบกัน จะเห็นว่าตัวแปรทุกตัวมีค่า Communalities สูงทั้งนั้น แสดงว่าตัวแปรทุกตัววัดในสิ่งเดียวกัน ผลที่พบนี้ยืนยันผลที่พบในตารางสหสัมพันธ์ภายในอีกทีหนึ่ง ฉะนั้นอาจสรุปได้ว่า ลักษณะนิสัยทุกตัววัดองค์ประกอบที่ I รวมกัน

นั่นคือ ผลที่พบนี้ ทำให้ผู้วิจัยไม่มีเหตุผลเพียงพอ ที่จะคัดค้านหรือปฏิเสธ สมมุติฐานข้อที่ ๑.๔ ที่ได้ตั้งไว้

ค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี ซึ่งพิจารณาได้จากองค์ประกอบที่ I ตาม ตารางที่ ๒๕ ของตัวแปรต่าง ๆ มีดังนี้.-

T_1	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๔๖๐
T_2	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๔๕๑
T_3	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๗๓๓๐
T_4	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๖๖๖๐
T_5	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๗๔๗๑
T_6	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๗๐๑๗
T_7	มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎี	=	.๗๕๔๓

จากการหมุนแกน เพื่อให้ได้น้ำหนักองค์ประกอบสะดวกแก่การแปลความหมาย โดยหมุนแกนตามวิธีการที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอน ที่ ๓. ของบทที่ ๒. ผลปรากฏตามตาราง ที่ ๒๖ ดังนี้.-

ตารางที่ ๒๖.

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของลักษณะนิสัยแต่ละตัว

ภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑.

ตัวแปร	องค์ประกอบ		r ^๒
	I	II	
T _๑	.๔๔๔๓	.๕๓๖๑	.๕๓๓๘
T _๒	.๕๕๒๘	.๕๕๑๑	.๕๐๙๑
T _๓	.๗๘๒๑	.๐๔๘๔	.๖๑๓๗
T _๔	.๖๖๘๓	.๑๓๘๑	.๔๖๕๗
T _๕	.๘๐๖๒	.๑๒๖๖	.๖๖๖๐
T _๖	.๕๕๒๖	.๔๘๒๓	.๕๓๘๐
T _๗	.๗๒๙๔	.๒๒๗๑	.๕๘๓๖

จากตารางข้างบนนี้ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทั้งสองจะพบว่า ในองค์ประกอบที่ I นั้น ตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงทั้งนั้น ค่าน้ำหนักของตัวแปรในองค์ประกอบที่ I มีพิสัยอยู่ระหว่าง .๔๔๔๓ ถึง .๘๐๖๒ เนื่องจากตัวแปรเหล่านี้คือกลุ่มตัวแปรที่ไว้วิเคราะห์เนื้อหา และบรรจุลงในแบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตยไว้ว่า เป็นลักษณะนิสัยที่เป็นประชาธิปไตย ฉะนั้นองค์ประกอบนี้ จึงควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของความเป็นประชาธิปไตยซึ่งองค์ประกอบนี้ก็คือรูปแบบของบุคลิกภาพประชาธิปไตยนั่นเอง

ส่วนในองค์ประกอบที่ II นั้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูง ได้แก่ T_๑, T_๒, และ T_๖ เมื่อพิจารณารวมชาติของตัวแปรเหล่านี้แล้ว องค์ประกอบนี้ควรจะได้ชื่อว่า องค์ประกอบของเสรีนิยม (Liberal Factor).

ผลจากตารางที่ ๒๖ นี้ จะใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒. ด้วยแต่
จะยังไม่แปลความหมายในที่นี้.

๒. การศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนองที่เป็นนิสัย
และกลุ่มลักษณะนิสัย

ผลของการศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบครั้งนี้ เป็นผลที่ใช้ทดสอบสมมุติ
ฐานข้อที่ ๒. ที่ว่า "แบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตย สอดคล้องกับ
ทฤษฎีของไอเซนเบิร์กและกิลฟอร์ดจริง"

ผลของการศึกษาที่จะนำมาเสนอนี้ เป็นผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบ
เพื่อหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรต่าง ๆ ภายหลังจากหมุนแกนครั้งที่ ๑. ที่ได้
เสนอไว้แล้วในตารางต่าง ๆ ในตอนที่ทำการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๑.

เนื่องจากสมมุติฐานข้อนี้ประกอบด้วยสมมุติฐานย่อย ๒. สมมุติฐาน ฉะนั้น
ผู้วิจัยจะเสนอผลของการศึกษาตามลำดับสมมุติฐานย่อยดังนี้.-

๒.๑ การศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนองที่เป็น
นิสัย

ผลของการศึกษานี้ เป็นผลที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานย่อยข้อ ๒.๑ ที่ว่า "กลุ่ม
ของ HR ทุกกลุ่มที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหาการจกระบบขององค์ประกอบเป็นไป
ตามทฤษฎีระดับขั้นขององค์ประกอบของเบิร์ต เช่นเดียวกับทฤษฎีของไอเซนเบิร์ก และ
กิลฟอร์ด

ผลของการศึกษาที่จะนำมาเสนอนี้ คือผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบ
เพื่อหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรต่าง ๆ ภายหลังจากหมุนแกนครั้งที่ ๑. ที่ได้
เสนอไว้แล้วในตารางที่ ๕, ตารางที่ ๘, ตารางที่ ๑๑, ตารางที่ ๑๔, ตารางที่ ๑๗,
ตารางที่ ๒๐ และตารางที่ ๒๓ ตามลำดับ

เนื่องจากสมมุติฐานย่อยข้อ ๒.๑ ยังประกอบด้วยสมมุติฐานที่ย่อยลงไปอีกถึง ๗ สมมุติฐาน ฉะนั้นผู้วิจัยจะเสนอผลของการศึกษาตามลำดับสมมุติฐานที่ย่อยลงไปอีกนั้น ดังนี้.-

๒.๑๑ ผลจากตารางที่ ๕. ปรากฏว่า องค์ประกอบทั้งสองที่เป็นผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้น ไม่มีองค์ประกอบใดที่มีตัวแปรทุกตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนครั้งที่ ๑. สูงในองค์ประกอบนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือไม่มีองค์ประกอบใดที่แสดงว่าเป็น องค์ประกอบทั่วไป (General Factor) ตามทฤษฎีของเบิร์ต ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผลที่พบนี้ไม่สนับสนุนทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบแต่อย่างใด

นั่นคือ ผลที่พบนี้เป็นเหตุผลพอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่า "กลุ่มของ HR ทุกตัวของลักษณะความรับผิดชอบ ที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา มีการจัดระบบขององค์ประกอบเป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ตเช่นเดียวกับทฤษฎีของไอแซกส์และกิลฟอร์ดจริง"

๒.๑๒ ผลจากตารางที่ ๘. เป็นเช่นเดียวกับผลจากตารางที่ ๕. ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลที่พบนี้เป็นเหตุผลพอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่า "กลุ่มของ HR ทุกตัวของลักษณะความใจกว้าง ที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา มีการจัดระบบขององค์ประกอบเป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ตเช่นเดียวกับทฤษฎีของไอแซกส์และกิลฟอร์ดจริง"

๒.๑๓ ผลจากตารางที่ ๑๑. เป็นเช่นเดียวกับผลจากตารางที่ ๕. ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผลที่พบนี้เป็นเหตุผลพอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่า "กลุ่มของ HR ทุกตัวของลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่นที่ได้มาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา มีการจัดระบบขององค์ประกอบ เป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ตเช่นเดียวกับทฤษฎีของไอแซกส์และกิลฟอร์ดจริง"

๒.๑๔ ผลจากตารางที่ ๑๔ เป็นเช่นเดียวกับผลจากตารางที่ ๕. ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผลที่พบนี้เป็นเหตุผลพอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องคัดค้านหรือปฏิเสธ

สมมุติฐานที่ว่า "กลุ่มของ HR ของลักษณะการมีสามัคคีธรรมที่ได้มาโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา มีการจัดระบบองค์ประกอบเป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ท เซนเดียวกับทฤษฎีของไอแซกส์และกิลฟอร์ดจริง"

๒.๑๕ ผลจากตารางที่ ๑๗ เป็นเช่นเดียวกับผลจากตารางที่ ๕. ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลที่พบนี้เป็นเหตุผลพอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่า "กลุ่มของ HR ของลักษณะความมีเอกัคคีแห่งตน ที่ได้มาโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา มีการจัดระบบองค์ประกอบ เป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ท เซนเดียวกับทฤษฎีของไอแซกส์ และกิลฟอร์ดจริง"

๒.๑๖ ผลจากตารางที่ ๒๐ เป็นเช่นเดียวกับผลจากตารางที่ ๕. ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลที่พบนี้เป็นเหตุผลพอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องคัดค้าน หรือปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่า "กลุ่มของ HR ของลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์ที่ได้มาโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา มีการจัดระบบองค์ประกอบ เป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ท เซนเดียวกับทฤษฎีของไอแซกส์และกิลฟอร์ดจริง"

๒.๑๗ ผลจากตารางที่ ๒๓ เป็นเช่นเดียวกับผลจากตารางที่ ๕ ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลที่พบนี้เป็นเหตุผลพอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัยต้องคัดค้าน หรือปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่า "กลุ่มของ HR ของลักษณะความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ที่ได้มาโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา มีการจัดระบบองค์ประกอบเป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ท เซนเดียวกับทฤษฎีของไอแซกส์และกิลฟอร์ดจริง"

ผลที่พบในการทดสอบสมมุติฐานที่ย่อยลงไปอีกทั้ง ๗ สมมุติฐานนี้ จะเห็นว่าสอดคล้องกัน ผลอันนี้ทำให้ผู้วิจัยต้องคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๒.๑ ที่ตั้งไว้

๒.๒ การศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบของกลุ่มลักษณะนิสัย

ผลของการศึกษานี้เป็นผลที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานย่อยข้อ ๒.๒ ที่ว่า "กลุ่มของลักษณะนิสัยที่ได้มาโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา มีการจัดระบบองค์ประกอบ เป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบของเบิร์ท เซนเดียวกับทฤษฎีของไอแซกส์ และ

กิลพอร์คจริง"

ผลการศึกษานี้มาเสนอ คือ ผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรต่าง ๆ ภายหลังจากการหมุนแกนครั้งที่ ๑. ที่ได้เสนอไว้แล้วในตารางที่ ๒๖.

ผลจากตารางที่ ๒๖. ปรากฏว่า ในองค์ประกอบที่ I นั้น ตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังจากการหมุนแกนครั้งที่ ๑. สูงในองค์ประกอบนี้ แสดงว่าองค์ประกอบนี้ควรจะเป็นองค์ประกอบทั่วไป ตามทฤษฎีของเบิร์ต และในองค์ประกอบที่ II นั้น T_1 , T_2 และ T_3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังจากการหมุนแกนครั้งที่ ๑. สูงในองค์ประกอบนี้ พิจารณาแล้วองค์ประกอบนี้ควรจะเป็นองค์ประกอบกลุ่ม (Group Factor) ตามทฤษฎีของเบิร์ต ฉะนั้นผลอันนี้จึงทำให้ผู้วิจัยไม่มีเหตุผลพอเพียงที่จะคัดค้าน หรือ ปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๒.๒ ที่ได้ตั้งไว้.

สรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายใหญ่ ๆ ๒ ประการคือ.-

๑. เพื่อศึกษาว่าข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับโครงสร้างของบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตย จะสอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์เนื้อหาของบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ตามหลักเหตุผลแบบอุปมาน หรือไม่

๒. เพื่อศึกษาว่าแบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตย
จะสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดระบบบุคลิกภาพของไอเซนค และ ทฤษฎีโครงสร้างของบุคลิก
ภาพของกิลฟอร์ดจริงหรือไม่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกแบบสุ่มมาจากนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๑๖ ในวิทยาลัย
ครูภาคเหนือ ๔ แห่ง คือวิทยาลัยครูพินุดสงคราม วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ วิทยาลัยครู
ลำปาง และวิทยาลัยครูเชียงใหม่ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๒๖๗ คน เป็นชาย
๑๓๐ คน หญิง ๑๓๗ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือมาตราวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำมาตรวจวิเคราะห์ภาพประชากรไทยที่สร้างขึ้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง และทำการควบคุมการตอบมาตรวจอย่างใกล้ชิด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาตารางสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ตารางองค์ประกอบ (Factor Matrix) และตารางองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกน วิธีการทางสถิติที่นำมาวิเคราะห์ได้แก่สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลดังต่อไปนี้.-

๑. เมื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนองที่เป็นนิสัย และ กลุ่มลักษณะนิสัย พบว่า.-

๑.๑ กลุ่ม HR ของลักษณะความรับผิดชอบวัดองค์ประกอบรวมกัน ๒ องค์ประกอบ HR ทุกตัวมีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I (ถอนการหมุนแกน) ตั้งแต่ .๓๔๖๑ - .๖๐๖๐ ซึ่งนับว่าสูงพอสมควร และมีค่า Communality ตั้งแต่ .๒๐๐๕ - .๖๐๖๐ ซึ่งก็นับว่าสูงพอสมควร แสดงว่า HR ทุกตัววัดในสิ่งเดียวกัน ผลนี้ทำให้ผู้วิจัยไม่มีเหตุผลที่จะคัดค้าน หรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๑.๑ ที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่า HR ทุกตัวมีความเที่ยงตรงตามทฤษฎีสูงมีพิสัยตั้งแต่ .๓๔๖๑ - .๖๐๖๐ และพบว่า ลักษณะความรับผิดชอบ ควรจะมี ๒ มิติ (Dimension) มิติที่ I คือ มิติของการฝึกฝนความสำเร็จ และมิติที่ II คือ มิติของการทำตามอุดมคติ

๑.๒ กลุ่ม HR ของลักษณะความใจกว้าง วัดองค์ประกอบรวมกัน ๒ องค์ประกอบ HR ทุกตัวเกี่ยวเนื่อง HR_{๑๕}

มีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I (ก่อนการหมุนแกน) สูงตั้งแต่ .๓๘๒๙ - .๖๐๕๔ สำหรับ $HR_{๑๕}$ มีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I เทากับ .๒๗๐๙ สำหรับ Commuality พบว่าส่วนใหญ่มีค่าสูง แต่ $HR_{๑๓}$ และ $HR_{๑๔}$ มีค่า Commuality ต่ำ แสดงว่า HR ทุกตัวไม่วัดในสิ่งเดียวกัน ผลอันนี้ทำให้ผู้วิจัยมีเหตุผลพอเพียงสำหรับการคัดค้าน หรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๑.๒ ที่ใจตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่า HR ทุกตัวยกเว้น $HR_{๑๕}$ มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีสูง มีพิสัยตั้งแต่ .๓๘๒๙ - .๖๐๕๔ สำหรับ $HR_{๑๕}$ มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีเทากับ .๒๗๐๙ และพบว่า ลักษณะความใจกว้าง ควรจะมี ๒ มิติ มิติที่ I คือ มิติของการทรมานได้ และมิติที่ II คือมิติของความมีเหตุผล

๑.๓ กลุ่ม HR ของลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่นวัดองค์ประกอบรวมกัน ๒ องค์ประกอบ HR ทุกตัวยกเว้น $HR_{๒๑}$ มีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I (ก่อนการหมุนแกน) สูง มีพิสัยตั้งแต่ .๓๘๒๒ - .๕๔๕๓ สำหรับ $HR_{๒๑}$ มีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I เทากับ .๒๕๔๓ สำหรับ Commuality พบว่าส่วนใหญ่มีค่าสูง แต่ $HR_{๒๒}$ และ $HR_{๒๕}$ มีค่า Commuality ต่ำ แสดงว่าใน HR ทุกตัวไม่วัดในสิ่งเดียวกัน ผลอันนี้ทำให้ผู้วิจัยมีเหตุผลพอเพียงสำหรับการคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๑.๓ ที่ใจตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่า HR ทุกตัวยกเว้น $HR_{๒๑}$ มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีสูง มีพิสัยตั้งแต่ .๓๘๒๒ - .๕๔๕๓ สำหรับ $HR_{๒๑}$ มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีเทากับ .๒๕๔๓ และพบว่าลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่น ควรจะมี ๒ มิติ มิติที่ I คือ มิติของความมีน้ำใจที่ดีต่อผู้อื่น และมิติที่ II คือมิติของการเชื่อมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตย

๑.๔ กลุ่ม HR ของลักษณะการมีสามัคคีธรรมว่าองค์
 ประกอบรวมกัน ๒ องค์ประกอบ HR ทุกตัวมีค่าน้ำหนักในองค์
 ประกอบที่ I (ก่อนการหมุนแกน) สูงมีพิสัยตั้งแต่ .๓๓๑๐ - ๖๕๔๑
 ส่วน Commuality ส่วนใหญ่พบว่ามีค่าสูง แต่ HR_{๓๒}
 และ HR_{๓๓} มีค่า Commuality ต่ำ แสดงว่า
 HR ทุกตัวไม่วัดในสิ่งเดียวกัน ผลอันนี้ทำให้ผู้วิจัยมีเหตุผลพอเพียง
 สำหรับการคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๑.๔ ที่ได้ตั้งไว้ นอก
 จากนี้ยังพบว่า HR ทุกตัวมีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีสูง มีพิสัย
 ตั้งแต่ .๓๓๑๐ - ๖๕๔๑ และพบว่า ลักษณะการมีสามัคคีธรรม
 ควรจะมี ๒ มิติ มิติที่ I คือ มิติของการเข้ามีส่วนร่วม และ
 มิติที่ II คือ มิติของความรวมมือซึ่งกันและกัน

๑.๕ กลุ่ม HR ของลักษณะความมีเอกศักดิ์แห่งตนว่าองค์
 ประกอบรวมกัน ๒ องค์ประกอบ HR ทุกตัวมีค่าน้ำหนักในองค์
 ประกอบที่ I (ก่อนการหมุนแกน) สูงมีพิสัยตั้งแต่ .๓๑๕๑ - .๕๘๔๒
 และมีค่า Commuality สูงมีพิสัยตั้งแต่ .๒๒๑๕ - .๔๐๑๓
 แสดงว่า HR ทุกตัววัดในสิ่งเดียวกัน ผลอันนี้ ทำให้ผู้วิจัยไม่
 มีเหตุผลที่จะคัดค้าน หรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๑.๕ ที่ได้ตั้งไว้
 นอกจากนี้ยังพบว่า HR ทุกตัวมีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีสูง
 มีพิสัยตั้งแต่ .๓๑๕๑ - .๕๘๔๒ และพบว่าลักษณะความมีเอกศักดิ์
 แห่งตนควรจะมี ๒ มิติ มิติที่ I คือ มิติของความสมบูรณ์มั่นคง
 แห่งตน และมิติที่ II คือ มิติของการเคารพตนเอง

๑.๖ กลุ่ม HR ของลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์ว่าองค์
 ประกอบรวมกัน ๒ องค์ประกอบ HR ทุกตัวยกเว้น HR_{๕๔}
 มีค่าน้ำหนักในองค์ประกอบที่ I (ก่อนการหมุนแกน) สูงมีพิสัย
 ตั้งแต่ .๕๓๓๓ - .๖๓๔๕ สำหรับ HR_{๕๔} แม้จะมีค่าน้ำหนักใน

องค์ประกอบที่ I เท่ากับ .๒๙๗๒ ซึ่งนับว่าค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อปรับและคิดค่าเพียง ๒ ตำแหน่งแล้ว ก็ยังเป็น คำนวณขององค์ประกอบที่มีนัยสำคัญ สำหรับ Communalities พบว่าส่วนใหญ่มีค่าสูง แต่ HR ๔๕ มีค่า Communalities ต่ำ แสดงว่า HR ทุกตัวไม่วัดในสิ่งเดียวกัน ผลอันนี้ทำให้ผู้วิจัยมีเหตุผลพอเพียงสำหรับการคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๑.๖ ที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่า HR ทุกตัว มีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีสูง มีพิสัยตั้งแต่ .๒๙๗๒ - .๖๓๕๕ และพบว่า ลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์ควรจะมี ๒ มิติ มิติที่ I คือ มิติของความปรารถนาความก้าวหน้า และมิติที่ II คือ มิติของการมุ่งกระทำสิ่งใหม่ ๆ

๑.๗ กลุ่ม HR ของลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยวัดองค์ประกอบรวมกัน ๒ องค์ประกอบ HR ทุกตัวมีค่านำหนักในองค์ประกอบที่ I (ก่อนการหมุนแกน) สูงมีพิสัยตั้งแต่ .๔๕๘๕ - .๖๑๘๒ และมีค่า Communalities สูงมีพิสัยตั้งแต่ .๒๕๘๑ - .๔๕๕๐ แสดงว่า HR ทุกตัววัดในสิ่งเดียวกัน ผลอันนี้ทำให้ผู้วิจัยไม่มีเหตุผลที่จะคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๑.๗ ที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่า HR ทุกตัวมีค่าความเที่ยงตรงตามทฤษฎีสูง มีพิสัยตั้งแต่ .๔๕๘๕ - .๖๑๘๒ และพบว่าลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ควรจะมี ๒ มิติ มิติที่ I คือ มิติของการมีวินัยในตนเอง และมิติที่ II คือ มิติของความซื่อซึ้งในอุดมการณ์ประชาธิปไตย

๑.๘ กลุ่มลักษณะนิสัย วัดองค์ประกอบรวมกัน ๒ องค์ประกอบ ลักษณะนิสัยทุกลักษณะนิสัย มีค่านำหนักในองค์

ประกอบ I (ก่อนการหมุนแกน) สูงมีพิสัยตั้งแต่ .๖๔๖๐ - .๗๔๗๑ และมีค่า
 Communality สูงมีพิสัยตั้งแต่ .๔๖๔๖ - .๖๖๔๘ แสดงว่าลักษณะนิสัย
 ทุกลักษณะนิสัยวัดในสิ่งเดียวกัน ผลอนี้ทำให้ผู้วิจัยไม่มีเหตุผลที่จะคัดค้าน หรือ
 ปฏิเสธสมมุติฐานข้อ ๑.๔ ที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะนิสัยทุกลักษณะนิสัย
 มีความเที่ยงตรงตามทฤษฎีสูงมีพิสัยตั้งแต่ .๖๔๖๐ - .๗๔๗๑ และพบวามบุคลิกภาพ
 ประชาธิปไตยควรจะมี ๒ มิติ มิติที่ I คือ มิติของความเป็นประชาธิปไตยและ
 มิติที่ II คือมิติของเสรีนิยม

ผลที่พบทั้งข้อ ๑.๑ - ๑.๔ นี้ไม่มีความคงเส้นคงวา (Consistency)
 ทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยไม่อาจยอมรับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ ๑. ที่ว่า "ข้อมูลเชิงสถิติ
 ที่เกี่ยวกับโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตย จะสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์
 เนื้อหาของบุคลิกภาพประชาธิปไตยตามหลักเหตุผลแบบอุปมาน"

๒. เมื่อทำการศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบของกลุ่มการตอบสนอง
 ที่เป็นนิสัย และกลุ่มลักษณะนิสัย พบว่า

๒.๑ สำหรับกลุ่ม HR ทุกกลุ่ม แต่ละกลุ่มไม่มีองค์ประกอบใดที่แสดงว่า
 เป็นองค์ประกอบทั่วไป ตามทฤษฎีของเบิร์ต ผลที่พบนี้เป็นเหตุผลพอเพียงที่ทำให้ผู้วิจัย
 ตอ้งคัดค้านสมมุติฐานข้อ ๒.๑ ที่ได้ตั้งไว้

๒.๒ ลักษณะนิสัยทุกลักษณะนิสัยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุน
 แกนครั้งที่ ๑. สูงในองค์ประกอบที่ I แสดงว่าควรจะเป็นองค์ประกอบทั่วไปตาม
 ทฤษฎีของเบิร์ต ส่วนในองค์ประกอบที่ II พบว่ามีลักษณะเป็นองค์ประกอบกลุ่มตาม
 ทฤษฎีของเบิร์ต ฉะนั้นผู้วิจัยจึงไม่มีเหตุผลพอเพียงที่จะคัดค้านหรือปฏิเสธสมมุติฐานข้อ
 ๒.๒ ที่ได้ตั้งไว้

ผลที่พบในข้อที่ ๒.๑ และ ๒.๒ นี้ ไม่สอดคล้องกันแสดงว่าผลดังกล่าว
 ไม่มีความคงเส้นคงวาทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยไม่อาจยอมรับสมมุติฐานการวิจัยข้อ ๒. ที่
 ว่า "แบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตย จะสอดคล้องกับทฤษฎีของ
 ไอเซนเบิร์กและกิลฟอร์ดจริง"

สรุป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดนั้น อาจสรุปได้ว่า.—

๑. ข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยมีทั้งสอดคล้อง และไม่สอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์เนื้อหาของบุคลิกภาพประชาธิปไตยตามหลักเหตุผลแบบอุปมาน แสดงว่าไม่มีความคงเส้นคงวาในผลลัพธ์ ทำให้ต้องปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่ ๑.

๒. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบข้อมูลเกี่ยวกับ โครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยปรากฏว่า.—

๒.๑ ลักษณะความรับผิดชอบมี ๒ มิติ คือ

- มิติของการฝึกฝนความสำเร็จ
- มิติของการทำตามอุดมคติ

๒.๒ ลักษณะความใจกว้างมี ๒ มิติ คือ.—

- มิติของการทนรับได้
- มิติของความมีเหตุผล

๒.๓ ลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่นมี ๒ มิติคือ.—

- มิติของความมีน้ำใจที่ดีต่อผู้อื่น
- มิติของการเชื่อมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตย

๒.๔ ลักษณะการมีสามัคคีธรรม มี ๒ มิติ คือ

- มิติของการเข้ามีส่วนร่วม
- มิติของความร่วมมือซึ่งกันและกัน

๒.๕ ลักษณะความมีเอกศักดิ์แห่งตนมี ๒ มิติ คือ.—

- มิติของความสมบูรณ์มั่นคงแห่งตน
- มิติของการเคารพตนเอง

๒.๖ ลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์มี ๒ มิติ คือ.—

- มิติของความปรารถนาความก้าวหน้า
- มิติของการมุ่งกระทำสิ่งใหม่ ๆ

๒.๗ ลักษณะการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยมี ๒ มิติ คือ.—

- มิติของการมีวินัยในตนเอง
- มิติของความซามซึ่งในอุดมการณ์ประชาธิปไตย

๒.๘ บุคลิกภาพประชาธิปไตยมี ๒ มิติ คือ.—

- มิติของความเป็นประชาธิปไตย
- มิติของเสรีนิยม

๓. โครงสร้างหรือการจัดระบบของบุคลิกภาพประชาธิปไตยซึ่งพิจารณาได้จากองค์ประกอบหรือมิติต่าง ๆ ที่พบ มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับทฤษฎีของไอแซคส์และกิลพอร์ค แสดงว่าไม่มีความคงเส้นคงวาในผลที่พบ ทำให้ต้องปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่ ๒.

อภิปรายผล

การที่พบว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานใหญ่ ๆ ๒ ข้อที่ตั้งไว้ เพราะไม่มีความคงเส้นคงวาในผลที่พบนั้น ยังไม่อาจสรุปได้ว่า แบบจำลองเชิงทฤษฎีของการจัดระบบบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเชื่อมโยงกับโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตย ที่ใช้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาบรรจุในแบบจำลองดังกล่าว ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง เพราะ.—

๑. ถ้าวิเคราะห์เฉพาะในระดับลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยในระดับการสรุปที่สูงแล้ว ผลการวิจัยจะเป็นไปตามสมมุติฐานทั้ง ๒ ข้อทุกประการ

๒. ในระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัยหรือระดับเฮกซิส ซึ่งเป็นพฤติกรรมหรือนิสัยในระดับการสรุปที่ต่ำ ผลการวิจัยที่พบว่าไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ ๑. นั้น

เป็นผลมาจากตัวแปรเพียงตัวเดียว หรือสองตัวเท่านั้น ถ้าพิจารณาอย่างละเอียด จะเห็นว่า ผลการวิเคราะห์ในกลุ่ม HR ของลักษณะความใจกว้าง ไม่เป็นไปตาม สมมุติฐานข้อ ๑.๒ เป็นผลจาก HR_{๑๓} และ HR_{๑๕} ผลการวิเคราะห์ในกลุ่ม HR ของลักษณะการคำนึงถึงผู้อื่น ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๑.๓ เป็นผลจาก HR_{๒๑} และ HR_{๒๕} ผลการวิเคราะห์ในกลุ่ม HR ของลักษณะการมีสามัคคีธรรมไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๑.๔ เป็นผลจาก HR_{๓๒} และ HR_{๓๓} และผลการวิเคราะห์ในกลุ่ม HR ของลักษณะความริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๑.๖ เป็นผลจาก HR_{๔๔} เพียงตัวเดียวเท่านั้น ฉะนั้นถ้าตัดตัวแปรที่ทำให้ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานออกเสีย ผลการวิจัยอาจจะเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ก็ได้

ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้นั้นเป็นลักษณะอันหนึ่ง ที่เกิดขึ้นกับการสร้างแบบจำลองเชิงทฤษฎีเพื่อเป็นตัวแทนสังขาร (Reality) ได้เสมอ ผลอันนี้แสดงว่า แบบจำลองเชิงทฤษฎีที่สร้างขึ้น อาจจะไม่รัดกุม ไม่สมเหตุสมผล หรือไม่คงเส้นคงวา หรือไม่เป็นตัวแทนของสังขารที่ต้องการจะแทนนั้น อย่างแท้จริง

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานอาจเป็นเพราะ

๑. ลักษณะนิยามที่รวบรวมมาเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหานั้น ยังไม่เป็นโครงแบบพฤติกรรม (Behavioral Universe) ที่แท้จริงของบุคลิภาพประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการรวบรวมลักษณะนิยามคงอยู่ในวงจำกัดเนื่องจากมีผู้ที่เขียนหรือศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับบุคลิภาพประชาธิปไตยทั้งทางตรงและทางอ้อมน้อยมาก

๒. การวิเคราะห์เนื้อหายังไม่สมเหตุสมผล กล่าวคือการกำหนดกลุ่ม HR สำหรับแต่ละลักษณะนิสัยยังไม่รัดกุม ทำให้ HR ทุกตัวไม่มีสหสัมพันธ์ภายในสูงจนมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งหมด กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ HR ทุกตัวไม่ไปด้วยกันอย่างแท้จริง

(Hall and Lindzey, 1970: 387)

๓.. กลุ่มตัวอย่างอาจจะยังไม่มากพอ หรือไม่กว้างขวางพอเพียงแก่การวิจัยครั้งนี้ อนึ่ง บุคลิภาพประชาธิปไตยนี้เป็นตัวแปร (Construct) ที่เป็นนามธรรม และมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็น Human

elements ที่ยากแก่การจะนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ได้ ตลอดจนบุคลิภาพ
 ลึกลับนั้น ยังอาจจะไม่สอดคล้องกับ Deterministic Law of Nature
 ด้วย นั่นก็คือ วิธีการทางวิทยาศาสตร์นั้นมักจะใช้ Deterministic Law
 แต่ Humanistic Model นั้น จะต้องอาศัย Probabilistic
 Law และ Non-Deterministic Law of Nature ด้วย ... หรือ
 กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า บุคลิภาพประชาธิปไตยเป็นเรื่องของคุณธรรม, จริยธรรม และ
 มนุษยธรรมมากกว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์หรือมีกฎเกณฑ์เป็นไปตามหลักของวิทยาศาสตร์
 ยากแก่การจะนำหลักของสถิติวิเคราะห์มาประยุกต์ได้ หากจลลครบถ้วน ฉะนั้น ผลการ
 วิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานนี้ อาจเป็นผลเนื่องมาจากลักษณะธรรมชาติของบุคลิภาพ
 ประชาธิปไตยเองก็ได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผลที่พบนี้อาจเนื่องมาจากการพยายาม
 นำหลักการของวิทยาศาสตร์หรือหลักการของสถิติวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้กับตัวแปรตัวนี้
 ก็ได้ มิใช่จะเป็นเพราะจุดบกพร่องของการสร้างแบบจำลองแต่เพียงอย่างเดียว

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีผลที่พบซึ่งทำให้ผู้วิจัยต้องปฏิเสธสมมุติฐานข้อใหญ่ ๆ
 ทุกข้อ แต่ก็มีผลที่สอดคล้องกับสมมุติฐานย่อยหลายประการ และสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง
 คือการพบว่า กลุ่ม HR ทุกกลุ่ม และลักษณะนิสัยทุกลักษณะนิสัย มีองค์ประกอบ
 ๒ องค์ประกอบเหมือนกันทั้งหมด แสดงว่าบุคลิภาพประชาธิปไตยมี ๒ องค์ประกอบ
 หรือ ๒ มิติ ผลการวิจัยอันนี้ แตกต่างจาก ทฤษฎีทางานบุคลิภาพของไอแซกส์ที่
 ว่าบุคลิภาพมีอยู่ ๓ มิติ คือ มิติของการแสดงออก-การเก็บตัว มิติของการเป็นโรคจิต-
 การไม่เป็นโรคจิต และมิติของการเป็นโรคประสาท-การไม่เป็นโรคประสาท

(Sahakian, 1969: 427 - 429) ผลที่แตกต่างอันนี้อาจเป็นเพราะ

ลักษณะและธรรมชาติที่แท้จริงของบุคลิภาพประชาธิปไตยนั้นมีมิติสำคัญ ๆ ๒ มิติ
 ก็ได้ ซึ่งผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงจะเป็นเครื่องพิสูจน์สมมุติฐานในข้อนี้

ข้อเสนอแนะ

๑. แบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิภาพประชาธิปไตย และข้อมูลเกี่ยวกับ
 โครงสร้างของบุคลิภาพประชาธิปไตยที่จะนำมาบรรจุลงในแบบจำลองนี้ ยังต้องการ

การวิจัยเพื่อตรวจสอบอีก เพราะผลที่พบครั้งนี้ยังไม่เป็นข้อยุติที่สิ้นสุดลงแล้ว ความ
เหตุผลที่ได้อธิบายไปแล้ว ฉะนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ควรจะมีการวิจัยเพื่อ
ตรวจสอบแบบจำลองและข้อมูลเชิงกลาอีก และในการวิจัยเพื่อตรวจสอบอีก ขอ
เสนอว่า.-

ก). ควรจะมีการรวบรวมลักษณะนิยามเพิ่มเติมอีก ถ้ายังมีวิธีการรวบรวม
ลักษณะนิยามตามแนวทางในเชิงเหตุผล (Rational Approach) แต่อาจจะ
ให้ได้แล้ว ควรจะรวบรวมลักษณะนิยามตามแนวทางตามสภาวะวิสัย (Empirical
Approach) ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ ๒.

ข). ควรจะจัดกลุ่ม HR สำหรับลักษณะนิสัยแต่ละตัวให้รัดกุมกว่านี้ โดย
อาจจะยึดถือเหตุผลหรือผลการวิจัยที่ผู้วิจัยยึดถือ ผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ค้นพบ หรือจะ
ยึดถือเหตุผลหรือผลการวิจัยที่พบอื่น ๆ ก็ได้

ค). ควรจะศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่านี้ ถ้าจะยังต้องการศึกษากับ
นักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง แต่อาจจะให้ได้แล้ว ควร
จะมีการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างหลาย ๆ ชนิด

ง). ควรจะใช้เครื่องมือวัดหลาย ๆ แบบ หรือหลายวิธี และควรจะศึกษา
ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัดเหล่านี้ด้วยวิธี Multitraits-Multimethods
Matrix และวิธี Inter-test validity

๒. ถ้ามีผู้วิจัยตรวจสอบแล้วได้ข้อยุติว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่มีโครงสร้าง
ที่เป็นไปตามทฤษฎีของไอเซนค และ กิลฟอร์ดอย่างแน่นอน ก็ควรจะต้องศึกษาให้
ทราบแน่ชัดว่าจะเป็นไปตามทฤษฎีของแคทเทลหรือไม่ หรือจะไม่เป็นไปตามทฤษฎีใด
เลย และโครงสร้างขององค์ประกอบถ้าไม่เป็นไปตามทฤษฎีระดับชั้นขององค์ประกอบ
แล้ว จะเป็นไปตามทฤษฎีของเธอร์ส โทน หรือผู้เจริญรอยตามเธอร์ส โทน หรือไม่

๓. เนื่องจากผลการวิจัยนี้ ทำให้ได้สมมุติฐานที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่า "บุคลิกภาพประชาธิปไตยมี ๒ มิติ" ฉะนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อทดสอบสมมุติฐานนี้

๔. แม้ว่าผลการวิจัยนี้จะไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ผลที่พบยังแสดงว่า ในระดับลักษณะนิสัยเป็นไปตามกับสมมุติฐานทุกประการ และในระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัยหรือระดับเอกซิสต์ ถ้าตัด HR ที่เป็นตัวการให้ผลวิจัยไม่สอดคล้องสมมุติฐานออก ผลการวิจัยอาจจะเป็นไปตามสมมุติฐานก็ได้ ฉะนั้นแบบจำลองเชิงทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตย และข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่จะบรรจุลงในแบบจำลองนี้ เมื่อตัดส่วนที่ทำให้สมมุติฐานไม่เป็นจริงออก ก็น่าจะยังใช้ได้ จึงขอเสนอว่า ถ้านำแบบจำลองและข้อมูลดังกล่าวไปใช้ ก็อาจจะนำไปใช้ได้ดังนี้.-

ก). ใช้เป็นหลักในการสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยแบบต่าง ๆ

ข). ใช้เป็นข้อมูลที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนานักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงให้มีความบุคลิกภาพประชาธิปไตย หรือมีลักษณะที่เหมาะสมกับการที่จะอยู่ในสังคมประชาธิปไตย

ค). อาจใช้เป็นข้อมูลที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาบุคคลทั่วไปให้เป็นประชาธิปไตยก็ได้

ง). ในการเรียนการสอน การทำงานเป็นกลุ่มหรือการฝึกงาน ถ้าต้องการศึกษาวานักเรียน นักศึกษา นิสิต อาจารย์ผู้ร่วมงานผู้ฝึกงาน มีลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ ก็อาจนำแบบจำลองและข้อมูลเหล่านี้ มาเป็นหลักในการสร้างแบบสังเกตบุคลิกภาพประชาธิปไตย เพื่อใช้ประเมินผลได้.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

พจน์ สะเพียรชัย การวิจัยองค์ประกอบของแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน
สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ รายงานการวิจัยของโครงการวิจัยเลือกสรร
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๒, ๕๐ หน้า.

พจน์ สะเพียรชัย "ลักษณะของการศึกษาในระบบสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง"
พัฒนาวิทย์ ๕ สำนักงานทดสอบวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์ ๒๕๑๖, ๑๔๑ หน้า

วิบูลย์ วิเชียรโชติ "ทฤษฎีสังคมไมตรีสัมพันธ์" พัฒนาวิทย์ ๕ สำนักงานทดสอบ
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์ ๒๕๑๖,
๑๔๑ หน้า

สาโรช บัวศรี แนวคิดในการบริหารการศึกษา วิทยานิพนธ์ โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์
๒๕๐๓, ๔๔ หน้า

Adorno, T.W., Frenkel - Brunswik., Else, Levinson, D.J.,
and Sanford, R.N., The Authoritarian Personality,
Harper&Row, Publishers, New York, 1950, 988 pp.

Allport, G.W., Personality: A psychological interpretation,
Henry Holt and Company, New York, 1937, 588 pp.

Anatasi, Anne, Psychological Testing, the Macmillan Company, Collier - Macmillan Limited, London, 1968, 665 pp.

Bischof, Ledfood J, Interpreting Personality Theories, Harper & Brothers, Publishers, New York, 1970, 653 pp.

Blaich, Theodore Pl, and Baumgartner, Joseph C., "The Challenge of Democracy", McGraw-Hill Book Company, Inc., New York, 1956, 752 pp.

Brown, Roger, "Social Psychology", The Free Press, New York, 1965, 785 pp.

Cattell, Raymond B., "Personality: A Systematic Theoretical and Factual Study", McGraw-Hill book Company, Inc., New York, 1966, 689 pp.

Cronbach, Lee J., "Essentials of Psychological Testing", Harper & Row, Publishers, New York, 1970, 752 pp.

Ebenstein, William, "Today's ISMS" Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J., 1962, 243 pp.

Edward, Allen L., "Techniques of Allitude Scale Construction",
Appleton-Century-Crofts, Inc., New York, 1957, 256 pp.

Eysenck, Han J., "The Structure of Human Personality",
Methuen & co. Ltd., London, 1970, 476 pp.

Ferguson, George A., "Statistical Analysis in Psychology
and Education", McGraw-Hill Book co., New York, 1966,
466 pp.

Ferguson, George A., "Statistical Analysis in Psychology
and Education", McGraw-Hill Book Co., New York, 1971,
492 pp.

Fruchter, Benjamin, "Introduction to Factor Analysis"
D Van Nostrand Company, Inc., New Delhi, 1967,
272 pp.

Garrette, Henry E., "Statistics in Psychology and Education",
Valins, Feffer and Simons Privated Ltd., New York,
1966, 491 pp.

Guilford, Joy P., "Fundamental Statistics in Psychology
and Education", McGraw-Hill Book Company, New York,
1950, 633 pp.

Guilford, Joy P., "Psychometric Method", McGraw-Hill
Book Company, New York, 1954, 597 pp.

Guilford, Joy P., "Personality", McGraw-Hill Book Company,
New York, 1957, 562 pp.

Gulliksen, Harold, "Theory of Mental Tests", John Wiley & Sons,
Inc., New York, 1967, 486 pp.

Hall, Gavin S., and Lindzey, Gardner, "Theories of
Personality", John Wiley & Sons, Inc., New York, 1970,
622 pp.

Karlin, Jules, "Man's Behavior : An introduction to social
sciences", The Macmillan Company, Collier -
Macmillan Limited, New York, 1967, 617 pp.

Lindquist, E.F., "Design and Analysis of Experiments in
Psychology and Education", Houghton Mifflin,
Co., Boston, 1956, 393 pp.

Magnusson, D., "Test Theory", Addison-Wesley Publishing
Company, 1967, 270 pp.

UNESCO, "Democracy in a World of Tension", The University
of Chicago Press, Chicago, 1951, 540 pp.

Van dalen, D.B., "Understanding Educational Research",
McGraw-Hill Book Company, New York, 1966, 525 pp.